

Glas občin

GLASILO ZDRUŽENJA
OBČIN SLOVENIJE

2022 / december

- 8 Odšli smo na osme lokalne volitve
- 11 Pogovor z ministrico za javno upravo Sanjo Ajanović Hovnik
- 17 Evropska sredstva za občine
- 28 Novo programsko obdobje – nove strategije lokalnega razvoja
- 34 V petih letih 150 milijonov evrov za investicije v športno infrastrukturo

Osrednja tema

3

**Pestro dogajanje okoli določitve
višine povprečnine**

Spoštovani!

Prehodili smo še eno mandatno obdobje in smelo ter s polno elana zakorakali v novega.

Zadnji dve leti sta bili res zahtevni, to je treba priznati, prav tako pa smo dosegli kar nekaj uspehov in to je treba priznati. Ker pa smo stopili v novo mandatno obdobje se za trenutek osredotočimo na nove korake, ne na tiste že prebojene, saj je pred vsemi nami veliko nalog in izzivov.

Kot kaže je res prišel čas, ko bomo tako mi kot vlada zagrizli v dve precej kisli jabolki. Prvo kislo jabolko je sprememba oz. popravek sistema financiranja občin. Na zadnji seji delovne skupine za lokalno samoupravo je bilo dogovorjeno, da se ustanovi delovna skupina, ki bo pripravila predlog. Združenja smo bila pozvana k imenovanju predstavnikov in ZOS je svojo nalogo že opravilo. V delovno skupino smo imenovali mag. Moniko Kirbiš Rojs in Marka Drogenika. Oba sta nedvomno strokovnjaka na tem področju in verjamemo, da bosta aktivno zavzemala za dobrobit vseh občin. Predvsem pa je treba pri vsakršnih spremembah izjemno paziti, da ne bo korist večjih občin prevladala nad koristjo manjših.

Drugo kislo jabolko pa so plače tako javnih uslužbencev kot funkcionarjev. Vlada obljublja spremembe še do poletja 2023. ZOS bo vsekakor budno spremljalo dogajanja in se aktivno vključevalo v razprave. Vsekakor bomo še naprej zagovarjali nujno odpravo nesorazmerji med plačami občinskih funkcionarjev in javnih uslužbencev ter direktorjev občinskih uprav in javnih zavodov. En korak je bil s sklenjenim dogovorom med vlado in sindikati javnega sektorja narejen, ampak do cilja je še dolga pot.

Črpanje evropskih sredstev – področje, ki zahteva veliko aktivnosti in znanja. Pred nami je nova finančna perspektiva, zaključuje se stara, aktivno bo treba črpati sredstva iz naslova Načrta za okrepanje in odpornost, pa ne pozabimo še na sredstva iz Strateškega načrta

skupne kmetijske politike 2023-2027. Na voljo je oz. bo precej sredstev, na nas vseh pa je, da jih čim bolje in smotrno počrpamo. Občine imajo ogromno projektov ali v izvajanju ali pa v čakanju na pravi razpis in močno upamo, da bodo pristojni pripravili razpise, na katere se bo lahko prijavilo čim več občin.

Se pa v bližnji prihodnosti napovedujeta vsaj še dva vroča poligona in to sta priprava in sprejem Zakona o dolgotrajni oskrbi ter napovedana reforma nujne medicinske pomoči. O Zakonu o dolgotrajni oskrbi se ne bi niti smeli več pogovarjati, ker bi se že zdavnaj moral izvajati. Prvi pogovori z ministrstvom za finance so bili korektni in prvi vtis je, da gremo v pravo smer. Če pa bomo do skupnega cilja prišli, bomo pa še videli.

Zelo vroč poligon pa je napovedana reorganizacija nujne medicinske pomoči. V javnost so pricurljale prve informacije in te ne občinam ne občanom niso bile niti malo všeč. Občani posameznih občin, ki naj bi ostale brez dežurnih zdravnikov, že zbirajo podpise za ohranitev te službe. ZOS vsekakor podpira in bo podpiral vse županje in župane v nameri, da ohranijo službe nujne medicinske pomoči. Treba je ohraniti sistem, ki deluje dobro in le nadgraditi tisti del, ki je tega potreben, nikar pa ga ukinjat.

Naj zaključimo.

Leto je čisto pri koncu. Združenje občin Slovenije vam želi srečno, srčno in predvsem zdravo leto 2023.

Uredništvo

Pestro dogajanje okoli določitve višine povprečnine

Že v marčevski številki glasila Glas občin smo pisali, da je ZOS leto 2022 pričel z intenzivnimi pritiski na vlado naj zaradi vseh podražitev dvigne povprečnino. Vlada RS, ki je bila v odhajanju nas ni slišala, zato smo nadaljevali s pritiski na novo vladno ekipo. Zavedamo se, da je v slogi moč in zato je ZOS k skupnemu nastopu pri pogajanjih za določitev višine povprečnine pozvalo sorodni združenji. Z gotovostjo lahko trdimo, da smo bili uspešni. Povprečnina je za prihodnji dve leti določena v višini 700€, prav tako pa se za leto 2024 določijo sredstva za uravnoteženje razvitosti občin v višini osmih odstotkov.

Pa pojdimo lepo po vrsti. ZOS je na novo vladno ekipo takoj ob nastopu pričelo izvajati pritiske in pozivati k dvigu povprečnine, saj so posledice druginje zaradi okrevanja gospodarstva po COVID-19 in vojne v Ukrajini vse bolj kazale zobe tudi v proračunih občin. Pozivali smo, da se pri izračunu povprečnine za prihodnji dve leti upoštevajo tako podražitve kot tudi dejanska inflacija. Slednje je že bilo del izračuna povprečnine in ZOS že več let poziva, da se to obnovi. Namreč izvzete inflacije iz izračuna povprečnine pomeni za občine velik izpad prihodkov. Smo pa v prvih pritiskih na vlado, le-te podali še en predlog glede inflacije, in sicer, da bi se sredstva, v kolikor se je ne bi dalo umestiti v izračun povprečnine, zagotovila v državnem proračunu. To smo pojasnili na precej preprost način

– s podražitvami se v proračun steče več sredstev iz naslova DDV in to je vir sredstev. Naleteli smo na gluha ušesa.

Hkrati pa smo ponovno zaprosili, da se podražitve upoštevajo tudi pri kohezivskih projektih in dinamiki črpanja sredstev.

Tako kot vsako leto, smo tudi letos v mesecu juliju s strani Ministrstva za finance prejeli predlog izračuna povprečnih stroškov občin za financiranje nalog za leti 2023 in 2024. Takoj smo se odzvali in že v prvih pripombah podali smo jasno stališče, da se z izračuni ne strinjamo. Tako kot vsako leto, so bili tudi tokrat podatki o novih oziroma ukinjenih občinskih nalogah pomanjkljivi. Pozvali smo k dopolnitvi in hkrati tudi sami stopili v akcijo in s pomočjo občin pričeli zbirati podatke o novih nalogah, katere so bile naložene občinam. Tabela, katero smo poslali na finančno ministrstvo je bila precej obsežna.

Na podlagi prvih razpoložljivih podatkov smo na ZOS pripravili predlog višine povprečnine, ki je za leto 2023 znašal 755,49€, za leto 2024 pa 771,53€. Hkrati s tem pa smo podali tudi predlog, da se občinam tudi za leto 2022 poveča povprečnina iz sedanjih 645€ na 725,20€ in se proračun izvede še v letu 2022. Razlog za ta predlog so bile že prej omenjene posledice druginje.

Nadaljevali smo z aktivnostmi in tako je predsedstvo ZOS konec julija, na podlagi analize novih nalog občin, oblikovalo nov predlog višine povprečnine, in sicer za leto 2023 povprečnino v višini 766,39€ in za leto 2024 v višini 782,43€. Prav tako pa je predsedstvo ZOS oblikovalo tudi nov predlog dviga povprečnine za leto 2022 v višini 736,10€ tudi proračun do konca koledarskega leta.

ZOS k skupnemu nastopu za doseg dviga povprečnine pozvalo SOS in ZMOS

Z namenom oblikovanja enotnega predloga povprečnine, ki bo v korist vsem občinam, je ZOS vse izračune in natančne obrazložitve posredovali tudi Skupnosti občin Slovenije in Združenju mestnih občin Slovenije. V tej nameri smo uspeli in združenja so oblikovala skupen predlog višine povprečnine – 776,40€ za leto 2023 in 783,03€ za leto 2024.

Pristojne pa smo pozvali tudi, da se razvojna sredstva v višini osmih odstotkov, kot jih določa ZIPRS2223, določijo tudi v proračunskem letu 2024 ter dodali še en poziv, in sicer, da se v okviru ZIPRS določi, da se iz kvote zadolževanja (10. a člen ZFO-1) izvzame kredite za investicije gradnje stanovanj. ZOS se je s slednjim pozivom obrnilo tudi na ministra za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, Luka Mesca. Namreč samo zadolževanje se bo s prodajo oz. oddajo stanovanj zmanjševalo oz. na dolgi rok povrnilo. ZOS na nujnost spremembe opozarja že vrsto let. Odgovora pa nismo prejeli.

Združenja smo podala tudi skupen predlog za dvig povprečnine za leto 2022, in sicer v znesku 736,66€. Predlagali smo, da se to da se izvede ob rebalansu proračuna Republike Slovenije za leto

2023 in se posledično ustrezno spremeni ZIPRS2223. S pritiski za spremembo slednjega smo nadaljevali tudi jeseni, ko smo oblikovali predlog spremembe 58. člena ZIPRS2223, in sicer predlog, da se povprečnina za leto 2022 določi v višini 736,66€, za leto 2023 pa v višini 775,64€. v tem delu žal nismo bili uspešni. S strani pristojnih smo prejeli skop odgovor, da dvig povprečnine ni predlog sprememb in da do sprememb ne bo prišlo. Odgovor nas je vse precej šokiral. Odzvali smo se s protestnim pismom, ki smo ga naslovili na predsednika Vlade RS dr. Roberta Goloba in v njem opozorili na ignoranco pristojnih. Enako smo opozorili tudi Državni zbor RS in Državni svet RS. Priznati je treba, da smo bili vsi v strahu, da se bo ponovila praksa iz preteklosti, ko je vlada enostransko določila višino povprečnine in združenjem občin ni niti dobro prisluhnila.

Pa nismo končali s predlogi. Občine niso nobena oaza, ki jih dvig cen energentov in električne energije ne bi zadel. Posledice tega občine še kako občutijo, zato smo predlagali, da se za blaženje posledic dviga cen energentov in električne energije med t.i. zaščitene odjemalce vključi tudi ukrepe za občine in njihove posredne ter neposredne uporabnike proračunov.

Tudi na predlog ZIPRS2324 smo združenja oblikovala predlog amandmajev in ga najprej poslala na Vlado RS, nato pa še na Državni zbor RS in Državni svet RS. Predlagali smo spremembo **58. in 59. člena predloga ZIPRS2324**, in sicer določitev povprečnine v višini 735,74€. Šlo je za kompromisni predlog, saj smo se zavedali, da brez kompromisa ne bo šlo, če bo šlo.

Trije krogi težkih pogajanj

Pa nam je uspelo v nameri, da se usedomo za pogajalsko mizo in se začnemo pogovarjati ter pogajat. Pogajanja je na strani Vlade RS vodil minister za finance Klemen Boštjančič. Ni bilo lahko, res ne. Sprva smo imeli občutek, da sploh ne razpravljamo o istih stvareh in resnično smo se bali ponovitve zgodovine.

Na prvem sestanku, 16. 9. 2022, smo **združenja občin predstavila skupen predlog višine povprečnine za leti 2023 in 2024 ter predlog dviga povprečnine za leto 2022. Predstavniki ministrstva**

so povedali, da povprečnine določene za leto 2022 ne bodo spreminjali.

Minister Boštjančič in sodelavci so predstavili situacijo, ki so jo imeli na ministrstvu in zagotovili, da bodo še enkrat pregledali njihove izračune in pripravili predlog. Od združenj pa je minister pričakoval pripravo »osveženega« skupnega predloga do naslednjega srečanja. Stališča nikakor niso bila zblížana.

27. 9. 2022 je sledil nov krog pogajanj. Pred sestankom je potekal tudi usklajevani sestanek med združenji občin, na katerem smo ponovno poeneotili izhodišča in poenoteni stopili pred vladno stran. Sestanek so predstavniki združenj občin protestno zapustili, saj je bila vladna stran neomajna s predlogom povprečnine v znesku 667€ za leti 2023 in 2024. Predlog je bil nespremenljiv, saj

v številkah nikakor ni sledil ne gibanju cen ne inflaciji, prav tako pa tudi nikakor ni bil primerljiv z ostalimi ukrepi, ki so jih bili ali jih bodo deležni gospodarstvo, javni uslužbenci.

Dan D je bil 20. 10. 2022, ko je potekal tretji, zadnji krog pogajanj. Po daljših pogajanjih je bil dosežen dogovor o višini povprečnine za leti 2023 in 2024, ki bo znašala 700€. Gre za kompromis. Vlada RS je prisluhnila občinam glede rasti cen in financiranja zakonsko določenih nalog, ki jih občine opravljajo, občine pa so razumele omejitve države glede na trenutne razmere.

Z doseženim smo zadovoljni in sodeč po odzivih občin verjamemo, da so tudi te. Dokazali smo, da se z natančnimi in argumentiranimi izračuni lahko doseže dogovor. Ne sme pa manjkati poguma in odločnosti.

Dogovor s sindikati javnega sektorja težak 611 milijonov evrov

Vlada RS je kmalu po nastopu funkcije pričela s pogajanjem z reprezentativnimi sindikati javnega sektorja, ki so trajala od junija do konca septembra. Rezultat pogajanj je bil podpisan dogovor med Vlado RS in sindikati javnega sektorja, ki je prinesel povišanje plač, regresa za malico in regresa za letni dopust. Od prejšnjih dogovorov pa se ta razlikuje v tem, da velja tudi za funkcionarje.

O tem kaj je prinesel sklenjen dogovor je bilo že veliko napisanega in povedanega. Mi vam podajamo kratek pregled celotnega dogajanja, od prve seje pogajalske skupine pa do podpisa dogovora.

Uvodno srečanje vladne pogajalske skupine s sindikati javnega sektorja

20. junija 2022 je potekalo uvodno srečanje vladne pogajalske skupine z reprezentativnimi sindikati javnega sektorja, v kateri smo imeli svoje predstavnike tudi reprezentativna združenja občin. Na uvodnem srečanju so se predstavniki vlade in reprezentativnih sindikatov javnega sektorja dogovorili o poteku dela in določili. Kot so sklenili, so takoj pristopili k iskanju rešitev glede višine poročuna regresa in usklajevanju vrednosti plačnih razredov.

Ministrica za javno upravo Ajanović Hovnikova je po uvodnem srečanju pozdravila ponovno vzpostavitev socialnega dialoga s predstavniki javnega sektorja in spomnila, da je to tudi ena od zavez koalicijske pogodbe nove vlade pod vodstvom Roberta Goloba.

Vlado je tako najprej čakalo oblikovanje pogajalskih izhodišč, nato pa so v začetku julija stekla pogajanja. Ministrica je napovedala, da bodo prve rešitve poskušali po njenih doseči do oktobra letos. V napovedi je bila uspešna.

Glede na sklepe so najprej poskusili poiskati rešitve o višini poročuna regresa,

odpravo uravnalovke v prvi tretjini plačne lestvice pa je vladna stran razumela kot del sistemskih rešitev, zato se bodo o tem pogovarjali v okviru sistemskih sprememb. V okviru tega bo namreč delovalo več delovnih skupin, vzpostavljena pa bo tudi dodatna pogajalska skupina, ki bo posebej reševala staskovne zahteve. Ministrica Ajanović Hovnik je obljubila, da bodo pogajanja z obema pogajalskima skupinama tekla vzporedno.

Vodja konfederacije sindikatov javnega sektorja Branimir Štrukelj je po uvodnem srečanju pozdravil obnovitev socialnega dialoga in poudaril, da je za sindikate javnega sektorja ključna uskladitev vrednosti plačnih razredov. Vodja pogajalske skupine dela sindikatov Jakob Počivavšek pa je po srečanju kot pomembno med drugim izpostavil, da je vladna pogajalska stran kot prioriteto prepoznala usklajevanje vrednosti plačnih razredov. Koliko bodo zadovoljni s pogajanjem, bo po njegovih besedah odvisno od sprejetih pogajalskih izhodišč na vladi in samega poteka pogajanj. Je pa izrazil nezadovoljstvo z rokom, ki ga je vladna stran predlagala za odpravo nesorazmerij pri vrednotenju delovnih mest. To naj bi namreč uredili do leta 2023, kar je ocenil kot "absolutno nesprejemljivo in predaleč oddaljeno v prihodnost".

Na drugi seji pogajalske skupine podan predlog draginjskega dodatka

Namesto uskladitve vrednosti plačnih razredov je vladna stran na drugi seji pogajalske skupine, v začetku julija 2022, za javne uslužbenke do 24. plačnega razreda ponudila enkratne draginjske dodatke. Javnim uslužbencem do 24. plačnega razreda se je ponudilo dodatnih 325 evrov regresa, regres bi za te plačne skupine torej znašal 1400 evrov. Z enkratnim draginjskim dodatkom je želela vlada pomagati najranjlivejšim skupinam. Predlog je bil podan zato, ker je vlada ocenila, da to v danem trenutku ni primerno in da bi bilo zaradi nepredvidljivosti razmer, napovedane jesenske draginje in inflacije javnim uslužbencem bolje pomagati s poročunom regresa, kjer sta bruto in neto znesek enaka.

Nezadovoljstvo nad tem so izrazili v obeh sindikalnih pogajalskih skupinah. Vodja pogajalske skupine reprezentativnih sindikatov javnega sektorja Jakob Počivavšek je ob tem dejal, da se na krovni ravni v pogajanjih pogovarjajo o plačilu za delo in ohranjanju realne vrednosti plačnih razredov in ne o draginjskih dodatkih in ponovil stališče, da je treba nujno uskladiti vrednost plačnih razredov z inflacijo, morada tudi z delom produktivnosti.

Ministrica Ajanović Hovnik je pa koncu druge seje povedala, da lahko s pogovori o uskladitvi vrednosti plačnih razredov začnejo takoj, a šele za naslednje leto in v povezavi s sistemskimi spremembami. Poudarila je še, da vlado zakonodaja ne zavezuje k usklajevanju plač z inflacijo, prav tako pa se ni vedelo kakšna bo letošnja inflacija.

Tretji krog pogajanj v znamenju predloga dviga plačnih razredov za štiri odstotke

18. julija 2022 je potekala tretja seja pogajalske skupine, na kateri je vladna stran sindikatoma javnega sektorja predlagala dvig vrednosti plačnih razredov v višini štirih odstotkov, in to s septembrskimi plačami. Štirje odstotki so predstavljali polovico, s strani Urada RS za makroekonomske analize in razvoj, napovedane osem odstotne inflacije za leto 2022. Predlog bi stopil v veljavo ob izplačilu septembrskih plač, konec leta 2022 pa bi vlada ob poznavanju dejanske višine inflacije slednjo naslovila v celoti - 60 odstotkov inflacije bi naslovili z uskladitvijo vrednosti plačnih razredov, 40 odstotkov pa z odpravo plačnih nesorazmerij v javnem sektorju.

Sindikati so predlagali dvig v višini 12 odstotkov in obljubili preučitev predloga do naslednje seje.

Četrta seja pogajalske skupine končana še brez dogovora

Konec avgusta 2022 so se člani vladne pogajalske skupine ponovno sestali s sindikati

javnega sektorja. Sindikati so podali dva proti predloga dviga plačnih razredov in predlog dviga regresa za malico.

Sindikati so predlagali, da uskladitev vrednosti plačnih razredov s 1. septembrom ne bi bila štiri odstotna, temveč šestodstotna. Razlog za to - inflacija. Hkrati pa so opozorili, da so sredstva, ki jih je vlada predvidela za odpravo plačnih nesorazmerij, premajhna.

Drugi sindikalni predlog pa je bil ta, da bi javnim uslužbencem, ki od leta 2018 niso bili deležni plačnih dvigov, plače povišali za tri plačne razrede, za tri plačne razrede bi se razširila tudi plačna lestvica in dvignil plačni strop, ki ga je mogoče doseči z napredovanjem. Morebitna razlika do dejanske inflacije pa bi bila nato poračunana z uskladitvijo vrednosti plačnih razredov. Izrazili so prepričanje, da bi bilo na ta način možno nasloviti tako problematiko inflacije, kot tudi odpraviti plačna nesorazmerja, pri čemer se strinjajo, da bi dvig za en plačni razred, kar predstavlja približno štiriodstoten dvig, izplačali s 1. septembrom. Dvig za nadaljnja dva plačna razreda pa bi sledil s 1. januarjem 2023. Dodali so, da so se pripravljene začeti pogovarjati o sistemskih spremembah plač v javnem sektorju.

Prav tako pa so sindikati predstavili tudi svoj predlog dviga povračila stroškov prehrane med delom za javne uslužbence na 7,96€ ter 50% povišanje stroškov prehrane za nočno delo tudi za delo v izmenah.

Dogovor ni bil dosežen in sindikati so s pogajanjem nadaljevali na štirih sejah v mesecu septembru.

Štirje krogi pogajanj v mesecu septembru

5. 9. 2022 je potekal nov krog pogajanj med predstavniki vlade in sindikatov javnega sektorja, na katerem je vladna stran odgovorila na predloga, ki sta ju podali sindikalni pogajalski skupini.

Vladna stran je sindikatom predlagala, da bi se vrednost plačnih razredov s 1. oktobrom povišala za 4,5 odstotka, medtem ko je njen prejšnji predlog predvideval štiriodstotni dvig vrednosti plačnih razredov s 1. septembrom. Predlagali so še, da bi javni uslužbenci uvrščeni do 40. plačnega razreda dobili poračun letošnjega regresa za letni dopust, in sicer bi tistim do 24. plačnega razreda pripadlo 300 evrov, od 25. do 30. plačnega razreda

250 evrov, od 31. do 35. plačnega razreda 200 evrov in tisti od 36. do 40. plačnega razreda pa 150 evrov. Vladna stran je predlagala, da bi regres za prehrano s 1. septembrom povišali na 6,12 evra, realizirali bi sporazume oz. dogovore, ki so bili sklenjeni v obdobju preteklih vlad in odpravili 57. plačni razred kot plačni strop za javne uslužbence. Dogovor s sindikati pa bi vključeval tudi zavezo, da bi vzporedno s pogajanjem o odpravi plačnih nesorazmerij usklajevali sistemске spremembe plačnega sistema.

Pogajalska skupina reprezentativnih sindikatov javnega sektorja se je strinjala s predlogom višjega povračila stroškov za prehrano in predlogom za poračun regresa za letni dopust, pri čemer je bil usklajen predlog obeh sindikalnih pogajalskih skupin, da se ta predvidi tudi za delovna mesta nad 40. plačnim razredom, in sicer v višini sto evrov. Obenem so predlagali, da se za povišanje regresa za prehrano in poračun regresa za letni dopust, poleg sredstev, ki jih vlada ponuja za uskladitev plač oz. odpravo plačnih nesorazmerij, zagotovijo dodatna sredstva. Še vedno so predlagali dvig za tri plačne razrede za vsa delovna mesta, ki niso bila deležna dvigov z dogovorom novembra 2021, pri čemer bi dvig za en plačni razred izvedli s 1. septembrom in dvig za drugi plačni razred s 1. januarjem 2023. Povišanje za še en plačni razred s 1. februarjem 2023 pa bi bilo pogojno, odvisno od višine inflacije. Če bi se izkazalo, da je inflacija nižja in ne omogoča dviga za še en plačni razred, bi se ta razlika prelila v uskladitev vrednosti plačnih razredov.

Konfederacija sindikatov javnega sektorja Slovenije pa je opozorila, da je vlada določila skupni znesek za odpravo plačnih nesorazmerij in višje vrednotenje plačnih razredov in v ta sredstva dodala še poračun regresa za letni dopust in povišanje regresa za prehrano. To se mu ni zdelo ustrezno. Ponudili so približevalni predlog, po katerem bi se vrednost plačnih razredov s 1. septembrom povišala za 5,5 odstotka. Nekoliko so znižali tudi zahteve povezane z višino nadomestila za malico.

Predstavniki vlade in sindikatov javnega sektorja se na peti seji še niso približali plačnemu dogovoru.

19. 9. 2022 je potekal nov krog pogajanj in akterji naj bi bili blizu dogovoru o zvišanju plač in o draginjskih dodatkih za javne uslužbence – dvig nadomestila za malico

na 6,15 evra s prvim septembrom, s prvim oktobrom zvišanje vrednosti plačnih razredov za 4,5-odstotkov in poračun regresa za javne uslužbence do 50. plačnega razreda.

Dogovorili so se, da se bodo v letu 2023 plače dvignile vsem javnim uslužbencem in policistom, razen tistim, ki so se jim plače zvišale novembra lani, plače dvignile za en plačni razred. Odprt je ostal še dogovor ali se bo to zgodilo marca ali aprila 2023. Pogajalski strani sta se glede poračuna regresa za letni dopust dogovorili, da bo ta izplačan od prvega oktobra naprej.

Pogajalski strani sta se dogovorili še, da vzporedno tečejo tudi dogovori o sistemskih spremembah plačnega sistema, kjer se bo razreševalo še vsa preostala plačna nesorazmerja. To naj bi bilo realizirano do konca junija prihodnje leto.

26. 9. 2022 je potekal sedmi krog pogajanj in dogovor še ni bil sklenjen. Strani sta se razhajali še v dveh oz. treh točkah. So bili Na osmi seji pogajalske skupine, ki je potekala **29. 9. 2022** so Vlada RS in sindikati javnega sektorja parafirali plačni dogovor vreden 611 milijonov evrov. S podpisom so se sindikati, ki so dogovor podpisali, zavezali, da do 30. junija 2023 ne bodo sprožili nobenih stavkovnih aktivnosti v zvezi z ukrepi iz dogovora.

Skladno z dogovorom se je javnim uslužbencem vrednost plačnih razredov zvišala za 4,5 odstotka. Ta dvig so zaposleni v javnem sektorju prvič občutili ob izplačilu oktobrskih plač. Večini v javnem sektorju se bodo nato plače dvignile še enkrat z aprilskimi plačami v letu 2023, in sicer za en plačni razred. Iz tega povišanja pa bodo izvzeti zaposleni v zdravstvu in socialnem varstvu, ki so se jim plače povečale z dogovorom novembra 2021.

S septembrom se je dvignila višina nadomestila za malico, in sicer se iz 4,94 evra na 6,15 evra na dan.

Prav tako so javni uslužbenci, ki jim je bil regres za letni dopust že izplačan, dobili še poračun do višjega regresa, ki je določen glede na plačni razred zaposlenega.

Ministrica je ob parafiranju dogovora izrazila zadovoljstvo in izpostavila, da so do konsenza s sindikati prišli po kar nekaj krogih pogajanj. K temu je dodala, da so bila pričakovanja velika, saj je znotraj javnega sektorja veliko nezadovoljstva, parcialno poseganje v plačni sistem v preteklih letih pa je povzročilo velike razlike, tudi velike krivice med

posameznimi skupinami. Izrazila je tudi pričakovanje, da je parafiranje dogovora prvi korak k odpravi navedenih anomalij v bodoče.

Pogajanja za spremembo plač v javnem sektorju se bodo nadaljevala. Posebna pozornost pa bo namenjena tistim najšibkejšim v spodnji tretjini plačne lestvice, tistim, ki so pod minimalno plačo.

Predsednik Konfederacije sindikatov javnega sektorja Branimir Štrukelj je soglašal, da je v vsakem primeru dobro, da so se dogovorili o najbolj akutnih vprašanjih. Za sindikate je bil v tem delu pogajanj ključni cilj, da se v čim večji meri nevtralizira negativne učinke inflacije in nastavi pogoje, da se lahko začnejo lotevati vprašanj, ki so bistveno zahtevnejša od teh.

Predsednik Konfederacije sindikatov Slovenije Jakob Počivavšek je izrazil zadovoljstvo, da so dosegli dogovor ter izrazil upanje, bo vsaj nekoliko pomiril razmere v javnem sektorju med javnimi uslužbenci, tako zaradi dejstva visoke inflacije kot zaradi nesorazmerij. Izpostavil je, da bo moral biti del pogovorov in usklajevanja glede sistemskih sprememb plačnega sistema tudi naslavljanje problematike uravnilovke v spodnji tretjini plačne lestvice, in sicer skupaj z odpravo še tistih nesorazmerij, ki s tem dogovorom niso odpravljena. Dodal je, da gre za prvi korak, tisti minimum, ki nekako nakazuje, v katero smer se bo potrebno tudi v nadaljevanju pogajati, kar zadeva odprave nesorazmerij.

Podpis Dogovora o ukrepih na področju plač in drugih stroškov dela v javnem sektorju za leti 2022 in 2023 ter spremljajočih aneksov h kolektivnim pogodbam

13. 10. 2022 so Vlada RS in sindikati javnega sektorja podpisali Dogovor o ukrepih na področju plač in drugih stroškov dela v javnem sektorju za leti 2022 in 2023. ministrica je po podpisu dogovora dejala, da sta se pogajalski strani še dogovorili, da takoj po podpisu dogovora in aneksov h kolektivnim pogodbam začnejo s pogajanjem o sistemskih spremembah plačnega sistema in najkasneje do 30. junija 2023 pridejo do nekega novega širokega družbenega dogovora o prihodnosti plačnega sistema v javnem sektorju, pri čemer bo v ospredju tudi vprašanje, kako ponovno ovrednotiti delo tudi v odnosu do minimalne plače.

Hkrati z dogovorom so pristojne ministrice, ministri ter sindikalni predstavniki podpisovali tudi anekse h kolektivnim

pogodbam. Ob krovni kolektivni pogodbi za javni sektor so podpisovali še kolektivno pogodbo za negospodarske dejavnosti in kolektivno pogodbo dejavnosti in poklicev.

Dogovor o ukrepih na področju plač in drugih stroškov dela v javnem sektorju za leti 2022 in 2023

Vrednost plačnih razredov se je 1. oktobrom zvišala za 4,5 odstotka. Ta dvig so zaposleni v javnem sektorju prvič občutili ob izplačilu oktobrskih plač v mesecu novembru. Večini v javnem sektorju se bodo nato plače dvignile še enkrat, in to s 1. aprilom prihodnje leto, takrat za en plačni razred, kar pomeni približno štiriodstoten dvig.

Dogovor določa tudi višji regres za prehrano, in sicer se bo iz 4,94 evra povišal na 6,15 evra na dan. Prav tako so javni uslužbenci, ki jim je bil sicer letošnji regres za letni dopust že izplačan, dobili še poračun do višjega regresa, ki je določen glede na plačni razred zaposlenega, pri čemer bodo tisti nižje na plačni lestvici dobili več, in sicer:

- do vključno 24. plačnega razreda dodatnih 300 evrov neto,
- od 25. do vključno 30. plačnega razreda dodatnih 250 evrov neto,
- od 31. do vključno 35. plačnega razreda dodatnih 200 evrov neto,
- od 36. do vključno 40. plačnega razreda dodatnih 150 evrov neto in
- od 41. do vključno 50. plačnega razreda dodatnih 100 evrov neto.

Vlada se je zavezala tudi, da bo realizirala zaveze iz sklenjenih sporazumov oziroma dogovorov, sklenjenih v obdobju preteklih vlad, in sicer iz:

- Sporazuma o začasni prekinitvi stavkovnih aktivnosti (št.101-12/2016/149 z dne 5. 12. 2016),
- Dogovora o načinu realizacije V. točke Stavkovnega sporazuma med Vlado Republike Slovenije in Sindikatom vzgoje, izobraževanja, znanosti in kulture Slovenije (Uradni list RS, št. 3/20),
- 5. in 9. točke Priloge 3 sprememb in dopolnitev Kolektivne pogodbe za dejavnost vzgoje in izobraževanja v Republiki Sloveniji (Uradni list RS, št. 45/17),

- Dogovora o nujnih ukrepih na področju plač v dejavnosti zdravstva in socialnega varstva in nadaljevanju pogajanj (Uradni list RS, št. 181/21),
- VIII. in XII. točke Sporazuma o razreševanju stavkovnih zahtev (Uradni list RS, št. 80/18),
- V. točke Stavkovnega sporazuma med Vlado Republike Slovenije in Sindikatom delavcev v zdravstveni negi Slovenije (Uradni list RS, št. 80/18),
- V. točke Stavkovnega sporazuma sklenjenega med Vlado Republike Slovenije in Sindikatom, zdravstva in socialnega varstva Slovenije (Uradni list RS, št. 80/18),
- V. točke Sporazuma o razreševanju stavkovnih zahtev (Uradni list RS, št. 3/19).

Obe strani sta se zavezali, da po zaključku teh pogajanj pričnejo z usklajevanju o sistemskih spremembah plačnega sistema javnega sektorja, z namenom, da se najpozneje do 30. junija 2023 pripravi predlog sprememb in dopolnitev obstoječega Zakona o sistemu plač v javnem sektorju oziroma nov sistemski zakon na področju plač v javnem sektorju.

Prav tako sta se strani zavezali, da bodo vzporedno z usklajevanjem sistemskih sprememb plačnega sistema potekala pogajanja o odpravi nesorazmerij v plačah, ki so nastala v obdobju po sklenitvi Dogovora o plačah in drugih stroških dela v javnem sektorju leta 2018, z namenom, da bo dogovor o odpravi plačnih nesorazmerij v osnovnih plačah, upošteva tudi spodnjo tretjino plačne lestvice dosežen najpozneje do 30. 6. 2023. Kot je še zapisano v Dogovoru, se nadaljnja pogajanja in usklajevanja pričnejo najpozneje v enem mesecu po podpisu tega dogovora.

Tokratni dogovor pa ni »zadel« samo javne uslužbenke, temveč tudi funkcionarje. Za ureditev plač in prejemkov funkcionarjev pa je bilo treba spremeniti tudi Zakon o sistemu plač v javnem sektorju. Tega so poslanke in poslanci sprejeli z 52 glasovi za. Tako se je končno naredil majhen korak v smeri odprave plačnih nesorazmerij med funkcionarji in javnimi uslužbenci. Do resnične odprave tega bo treba narediti še kar precej korakov.

Odšli smo na osme lokalne volitve

V mesecu novembru smo volivke in volivci že na osmih lokalnih volitvah v Republiki Sloveniji izvolili župane, člane občinskih svetov in člane svetov ožjih delov občin. V prvem krogu, ki je potekal 20. 11. 2022, je župane oz. župane dobilo 165 občin, v drugem, ki je potekal 4. 12. 2022, pa še 47 občin. Volilna udeležba je bila v prvem krogu je 47,64%, v drugem pa 42,12%. V tokratnem mandatnem obdobju bo občine vodilo 29 županij, kar je osem več v primerjavi s prejšnjim mandatnim obdobjem.

1.683.662 volilnih upravičencev je lahko glas oddalo na enem od **3183 volilšč.** Za županska mesta se je potegovalo 618 kandidatov, od tega 107 kandidatki in 618 kandidatov. Izvoljenih je bilo 28 županij in 183 županov. V 51 občinah župan znan že pred koncem volilnega dne, saj so imeli le enega županskega kandidata, v 58 občinah pa sta bila dva županska kandidata in se je vedelo, da drugi krog ne bo potreben.

Za mesta v mestnih oz. občinskih svetih se je potegovalo 18.671 kandidatov, od tega 8.478 žensk. Izvoljenih je bilo 1.168 mestnih oz. občinskih svetnic in 2.171 mestnih oz. občinskih svetnikov.

Za svete četrtnih, krajevnih in vaških skupnosti je kandidiralo 12.280 kandidatov. Mandat v svetih je dobilo 4.833 žensk in 7.447 moških.

V občinah, kjer prebivajo pripadniki italijanske in madžarske narodne skupnosti ter romske skupnosti, so v občinski svet volili tudi predstavnike teh skupnosti, in sicer se je za ta mesta potegovalo 55 kandidatov. Izvoljenih je bilo sedem žensk in 27 moških.

Vsem županjam in županom še enkrat čestitamo in želimo uspešno delo.

OBČINA	ŽUPANJA/ŽUPAN		
1 AJDOVŠČINA	Tadej Beočanin	23 ČRENŠOVCI	Vera Markoja
2 ANKARAN	Gregor Strmčnik	24 ČRNA NA KOROŠKEM	Romana Lesjak
3 APAČE	dr. Andrej Steyer	25 ČRNOMELJ	Andrej Kavšek
4 BELTINCI	Marko Virag	26 DESTRIK	Vlasta Tetičkovič-Toplak
5 BENEDIKT	mag. Milan Repič	27 DIVAČA	Alenka Štrucl Dovgan
6 BISTRICA OB SOTLI	Franjo Debelak	28 DOBJE	Franc Leskovšek
7 BLEDE	Anton Mežan	29 DOBREPOLJE	Janez Pavlin
8 BLOKE	Jože Doles	30 DOBRNA	Martin Brecl
9 BOHINJ	Jože Sodja	31 DOBROVA - POLHOV GRADEC	Jure Dolinar
10 BOROVNICA	Peter Črnilogar	32 DOBROVNIK	Marjan Kardinar
11 BOVEC	Valter Mlekuž	33 DOL PRI LJUBLJANI	Željko Savič
12 BRASLOVČE	Tomaž Žohar	34 DOLENJSKE TOPLICE	Franc Vovk
13 BRDA	Franc Mužič	35 DOMŽALE	Renata Kosec
14 BREZOVICA	Metod Ropret	36 DORNAVA	Matej Zorko
15 BREŽICE	Ivan Molan	37 DRAVOGRAD	Anton Preksavec
16 CANKOVA	Danilo Kacijan	38 DUPEK	Mitja Horvat
17 CELJE	Matija Kovač	39 GORENJA VAS - POLJANE	Milan (Milan) Janez Čadež
18 CERKLJE NA GORENJSKEM	Franc Čebulj	40 GORIŠNICA	Borut Kolar
19 CERKNICA	Marko Rupar	41 GORJE	Peter Torkar
20 CERKNO	Gašper Uršič	42 GORNJA RADGONA	Urška Mauko Tuš
21 CERKVENJAK	Marjan Žmavc	43 GORNJI GRAD	Anton Špeh
22 CIRKULANE	Antonija Žumbar		

44 GORNJI PETROVCI	Franc Šlihthuber	87 LOG - DRAGOMER	Miran Stanovnik
45 GRAD	Cvetka Ficko	88 LOŠKA DOLINA	Matjaž Antončič
46 GROSUPLJE	Peter Verlič	89 LOŠKI POTOK	Simon Debeljak
47 HAJDINA	mag. Stanislav Glažar	90 LOVRENC NA POHORJU	Marko Rakovnik
48 HOČE - SLIVNICA	dr. Marko Soršak	91 LUČE	Klavdij Strmčnik
49 HODOŠ	Denis Tamaško	92 LUKOVICA	Olga Vrankar
50 HORJUL	Janko Prebil	93 MAJŠPERK	Sašo Kodrič
51 HRASTNIK	Marko Funkl	94 MAKOLE	Franc Majcen
52 HRPELJE KOZINA	Saša Likavec Svetelšek	95 MARIBOR	Aleksander Saša Arsenovič
53 IDRIJA	Tomaž Vencelj	96 MARKOVCI	Milan Gabrovec
54 IG	Zlatko Usenik	97 MEDVODE	Nejc Smole
55 ILIRSKA BISTRICA	dr. Gregor Kovačič	98 MENGEŠ	Bogo Ropotar
56 IVANČNA GORICA	Dušan Strnad	99 METLIKA	Martina Legan Janžekovič
57 IZOLA	Milan Bogatič	100 MEŽICA	Mark Maze
58 JESENICE	mag. Peter Bohinec	101 MIKLAVŽ NA DRAVSKEM POLJU	Egon Repnik
59 JEZERSKO	Andrej Karničar	102 MIREN - KOSTANJEVICA	Mauricij Humar
60 JURŠINCI	Robert Horvat	103 MIRNA	Dušan Skerbiš
61 KAMNIK	Matej Slapar	104 MIRNA PEČ	Andrej Kastelic
62 KANAL	Miha Stegel	105 MISLINJA	Bojan Borovnik
63 KIDRIČEVO	Anton Leskovar	106 MOKRONOG - TREBELNO	mag. Franc Glušič
64 KOBARID	Marko Matajurc	107 MORAVČE	dr. Milan Balažic
65 KOBILJE	Darko Horvat Mag.	108 MORAVSKE TOPLICE	Alojz Glavač
66 KOČEVJE	Vladimir Prebilič	109 MOZIRJE	Ivan Suhoveršnik
67 KOMEN	Erik Modic	110 MURSKA SOBOTA	Damjan Anželj
68 KOMENDA	Jurij Kern	111 MUTA	Angelca (Angela) Mrak
69 KOSTANJEVICA NA KRKI	Robert Zagorc	112 NAKLO	Ivan Meglič
70 KOPER	Aleš Bržan	113 NAZARJE	Matej Pečovnik
71 KOSTEL	Nataša Turk	114 NOVA GORICA	Samo Turel
72 KOZJE	Milenca Krajnc	115 NOVO MESTO	Gregor Macedoni
73 KRANJ	Matjaž Rakovec	116 ODRANCI	Barbara Ferenčak
74 KRANJSKA GORA	Henrika Zupan	117 OPLOTNICA	Matjaž Orter
75 KRIŽEVCI	Branko Slavinec	118 ORMOŽ	Danijel Vrbnjak mag. posl. ved
76 KRŠKO	Janez Kerin	119 OSILNICA	Alenka Kovač
77 KUNGOTA	Tamara Šnofl	120 PESNICA	mag. Gregor Žmak
78 KUZMA	Jožef Škalič	121 PIRAN	Andrej Korenika
79 LAŠKO	Marko Šantej mag. farm	122 PIVKA	Robert Smrdelj
80 LENART	mag. Janez Kramberger dr. vet. med.	123 PODČETRTEK	Peter Misja
81 LENDAVAL	Janez Magyar	124 PODLEHNIK	mag. Sebastian Toplak
82 LITIJA	Franc Rokavec	125 PODVELKA	Miran Pušnik
83 LJUBLJANA	Zoran Jankovič	126 POLJČANE	dr. Petra Vrhovnik
84 LJUBNO	Franjo Naraločnik	127 POLZELA	Jože Kužnik
85 LJUTOMER	Olga Karba		
86 LOGATEC	Berto Menard		

128 POSTOJNA	Igor Marentič	169 ŠENČUR	Ciril Kozjek
129 PREBOLD	mag. Marko Repnik	170 ŠENTILJ	Štefan Žvab
130 PREDDVOR	Rok Roblek	171 ŠENTJERNEJ	Jože Simončič
131 PREVALJE	dr. Matija Tasič	172 ŠENTJUR	mag. Marko Diaci
132 PTUJ	Nuška Gajšek	173 ŠENTRUPERT	Tomaž Ramovš
133 PUCONCI	Uroš Kamenšek	174 ŠKOCJAN	Jože Kapler
134 RAČE - FRAM	Branko Ledinek	175 ŠKOFJA LOKA	Tine Radinja
135 RADEČE	Tomaž Režun	176 ŠKOFLJICA	Primož Cimerman
136 RADENCI	Roman Leljak	177 ŠMARJE PRI JELŠAH	Matija Čakš
137 RADLJE OB DRAVI	Alan Bukovnik	178 ŠMARJEŠKE TOPLICE	mag. Marjan Hribar
138 RADOVLJICA	Ciril Globočnik	179 ŠMARTNO PRI LITIJI	Blaž Izlakar
139 RAVNE NA KOROŠKEM	dr. Tomaž Rožen	180 ŠMARTNO OB PAKI	Janko Kopušar
140 RAZKRIŽJE	Stanko Ivanušič	181 ŠOŠTANJ	Boris Goličnik
141 REČICA OB SAVINJI	Majda Potočnik	182 ŠTORE	Miran Jurkošek
142 RENČE - VOGRSKO	Tarik Žigon	183 TABOR	Marko Semprimožnik
143 RIBNICA	Samo Pogorelc	184 TIŠINA	Franc Horvat
144 RIBNICA NA POHORJU	Srečko Geč	185 TOLMIN	Alen Červ
145 ROGAŠOVCI	Rihard Peurača	186 TRBOVLJE	Zoran Poznič
146 ROGAŠKA SLATINA	Branko Kidrič	187 TREBNJE	Mateja Povhe
147 ROGATEC	Martin Mikolič	188 TRNOVSKA VAS	Alojz Benko
148 RUŠE	Urška Repolusk	189 TRZIN	Peter Ložar
149 SELNICA OB DRAVI	dr. Vlasta Krmelj	190 TRŽIČ	Peter Miklič
150 SEMIČ	Polona Kambič mag.	191 TURNIŠČE	Borut Horvat
151 SEVNICA	Srečko Ocvirk	192 VELENJE	Peter Dermol
152 SEŽANA	Andrej Sila	193 VELIKA POLANA	mag. Damijan Jaklin
153 SLOVENJ GRADEC	Tilen Klugler	194 VELIKE LAŠČE	Matjaž Hočevar
154 SLOVENSKA BISTRICA	dr. Ivan Žagar	195 VERŽEJ	Drago Legen
155 SLOVENSKE KONJICE	Darko Ratajc	196 VIDEM	Brane Kolednik
156 SODRAŽICA	mag. Blaž Milavec	197 VIPAVA	Anton Lavrenčič
157 SOLČAVA	Katarina Prelesnik	198 VITANJE	Andraž Pogorevc
158 SREDIŠČE OB DRAVI	Toni Jelovica	199 VODICE	Aco Franc Šuštar
159 STARŠE	Stanislav Greifoner univ. dipl.prav.	200 VOJNIK	Branko Petre
160 STRAŽA	Dušan Krštinc	201 VRANSKO	Nataša Juhart
161 SVETA ANA	Martin Breznik	202 VRHNIKA	Daniel Cukjati
162 SVETI ANDRAŽ V SLOVENSКИH GORICAH	Darja Vudler Berlak	203 VUZENICA	Franjo (Franc) Golob
163 SVETA TROJICA V SLOV. GORICAH	David Klobasa	204 ZAGORJE OB SAVI	Matjaž Švagan
164 SVETI JURIJ OB ŠČAVNICI	Andrej Vrzel	205 ZAVRČ	Slavko Pravdič
165 SVETI JURIJ V SLOV. GORICAH	Peter Škrlec	206 ZREČE	Boris Podvršnik
166 SVETI TOMAŽ	Mirko Cvetko mag.	207 ŽALEC	Janko Kos
167 ŠALOVCI	Iztok Fartek	208 ŽELEZNIKI	Marko Gasser
168 ŠEMPETER - VRTOJBA	Milan Turk	209 ŽETALE	Anton Butolen
		210 ŽIRI	Franc Kranjc
		211 ŽIROVNICA	Leopold Pogačar
		212 ŽUŽEMBERK	Jože Papež

Pogovor z ministrico za javno upravo Sanjo Ajanović Hovnik

Sanja Ajanović Hovnik je v 15. Vladi RS zasedla mesto ministrice za javno upravo. Širši javnosti morda nepoznana, vsekakor pa oseba z dolgoletnimi izkušnjami s področja delovanja javne uprave.

Najprej vas v imenu občin lepo pozdravljamo. Lokalna samouprava sodi pod resor Ministrstva za javno upravo in da je v dobri kondiciji bi moralo biti v vsekakor v interesu vsakokratne vlade. Zanima nas Vaš pogled na lokalno samoupravo in v kakšni kondiciji je po Vašem mnenju?

Za nami so redne lokalne volitve, začenja se osmi mandat občinskih organov po izvedeni reformi lokalne samouprave v začetku devetdesetih let prejšnjega stoletja. V teh skoraj treh desetletjih so se občine dodobra udomačile ne le v naši zavesti, ampak tudi v vsakodnevnem življenju. Vse storitve, ki jih kot občani potrebujemo, občine zagotavljajo na primerljivi kakovostni ravni. Sistem lokalne samouprave je stabilen in utečen. Da deluje več kot dobro, se je pokazalo v zadnjih treh letih, ko so občine odigrale pomembno vlogo pri obvladovanju epidemije. Sistem je svojo trdnost pokazal v krizi.

Ob nastopu vsakokratne vlade se združenja in z njimi občine sprašujemo kakšen odnos bo ta imela do občin, bodo obravnavane kot partnerji ali kot »ne bodi ga treba«. Kaj za Vas in delo Vaše ekipe pomenijo občine?

Občine so del upravno politične strukture te države. Največji del storitev za prebivalce opravijo prav one. Zato jih mora vlada, če želi biti uspešna, imeti za partnerice. Značilnost sodobnih držav je prav v med-institucionalnem dialogu različnih ravni oblasti. Če ta dialog teče, obe strani svoje naloge lahko izvajata uspešneje.

Že v svojem uvodnem nastopu v državnem zboru sem izpostavila pomembno vlogo lokalne samouprave in mojo

zavezanost k dialogu. Ocenjujem, da je bila prva preizkušnja, dogovor o višini povprečnine za prihodnji dve leti, uspešno opravljena. Nas pa zagotovo čakajo nove. Še posebej občutljivo bo sodelovanje občin pri pripravi tiste zakonodaje, ki posega v naloge ali finančne obveznosti občin.

Ob nastopih novih vladnih ekip je vedno prisotnega nekaj skepticizma in velika mera previdnosti, vsaj do prvega srečanja, na katerem se slika precej izostrí. Ob nastopu Vaše vladne ekipe tega dialoga ni bilo zaznati, sedaj se stvari obračajo precej na bolje in eden od pomembnih pokazateljev tega je sklenjen dogovor o višini povprečnine za prihodnji dve leti, katerega je vlada z združenji občin sklenila konec meseca septembra. Povprečnina bo tako v prihodnjih dveh letih znašala 700€. Združenja smo z doseženim kompromisom zadovoljna, dejstvo pa je, da bi ta morala biti na podlagi izračunov precej višja. Kako bi Vi ocenili dosedanje sodelovanje?

Takoj po nastopu mandata sva s kolegom ministrom, pristojnim za kohezijsko politiko, ustanovila delovno skupino, v kateri so predstavniki vseh reprezentativnih združenj in obeh državnih organov. Skupina se sestaja na dva meseca in odprto obravnava vsa, tudi najbolj neprijetna vprašanja. Le z odkritim dialogom in jasnimi stališči lahko pridemo do rešitev, ki bodo sprejemljive za obe strani. Na tak način dela bomo morali privaditi vse resorje. Če neko ministrstvo pripravi predlog zakona, katerega izvrševalke bodo občine, morajo biti te vključene v najzgodnejše faze priprave teh predpisov,

najbolje takrat, ko se pripravlja analiza obstoječega stanja.

Povprečnina nas vsako jesen posede za pogajalsko mizo. Združenja in vlada se vsako leto pogajamo o višini povprečnine. Pogajanja so mnogokrat naporna, dogovor ni vedno sklenjen in posledično so občine nezadovoljne, saj so primorane zajedati v investicijska sredstva z namenom, da pokrijejo stroške izvajanja nalog, katere jim jih je naložila država. Združenje občin Slovenije že vrsto let poziva, da bi bilo treba pri izračunu upoštevati dejanske stroške in ne povprečja zadnjih štirih let, ker resnično ne dobimo realne slike. Že ničkolikokrat je bilo predlagano, da bi morala biti povprečnina zakonsko določena in njena višina ne bi smela biti stvar pogajanj. Se strinjate s tem?

Ne. Povprečje štirih let pri določitvi preteklih stroškov občin za obvezne naloge je varovalka za občine, ki preprečuje prevelika nihanja med posameznimi leti. Navidezno všečen predlog, ki bi morda trenutno zvišal višino preteklih stroškov, bi lahko že naslednje leto strmoglavil ta znesek navzdol. Menim, da je precej bolj pomembno, da se vlada z občinami sporazume o ustrezni višini povprečnine, kot pa, da venomer poskušamo spremeniti zakon. Če je denarja dovolj, je vsaka enačba dobra. Velja pa tudi obratno. Za nas pa je nenazadnje pomembno tudi to, da je ustavno sodišče že večkrat potrdilo naše prepričanje, da je sedanji sistem financiranja pravičen do vseh občin. Pri tem pozabljamo, da se vseskozi vrtimo zgolj okoli enega samega, čeprav največjega, vira financiranja občin, to je dohodnine. To pa je samo polovica vseh prihodkov.

Prav zato je ministrstvo v zadnjih dveh letih naročilo študijo, ki se, za razliko od prejšnjih, nanašata še na druge prihodke občin, na davčne, kjer občine neposredno določajo njihovo višino in na kapitalske, kjer se vidi, kako uspešne so občine pri

ravnanju z njihovim premoženjem. Gre za drugo polovico vseh prihodkov občin. Gre za pregled prihodkov vseh občin od leta 2009 do 2018 na občino natančno. Rezultati so na nek način presenetljivi: uspešnost občin pri pobiranju teh dveh vrst prihodkov ni odvisna od velikosti občine, niti od tega, ali gre za urbano ali podeželsko občino. Sklepamo, da je uspešnost pobiranja teh dveh prihodkov odvisna od sposobnosti vodstva vsake konkretne občine. Če gre torej pri prvi polovici prihodkov, dohodnini, za povprečja objektivnih značilnosti neke občine, gre pri drugi polovici za uspešnost vodstev občin.

Vaša vlada je že tretja po vrsti znotraj katere deluje delovna skupina za lokalno samoupravo. Vsekakor pozdravljamo nadaljevanje prakse, saj je to pomembno z vidika izmenjave mnenj, stališč, odpiranja perečih tem in razprav o težavah občin ter iskanja ustreznih rešitev nanje. Tokratno delovno skupino za lokalno samoupravo vodite Vi in in minister za razvoj in evropsko kohezijsko politiko dr. Aleksander Jevšek. Več kot dobrodošlo je, da sta v delovno skupino aktivno vključena dva vladna resorja, pa vendar nas zanima zakaj taka odločitev?

Eno od vprašanj, ki je bilo na politični zemljevid postavljeno v zadnjih dveh letih, je bilo ustanovitev pokrajin. Že vrabci na strehi čivkajo, da za tako radikalni poseg v upravno politično strukturo Republike Slovenije ni političnega soglasja. Zadnji predlog državnega sveta je vladna stran odklonila, ker ni izhajal iz ustavne zasnove regionalizacije, zato je bilo število pokrajin preveliko, njihove naloge pa naj bi bile prvenstveno prevzete državne naloge. Takšen predlog bi pomenil demontažo države, večletno reformo brez ustrezne razvojne komponente.

Eden pomembni rezultatov dela dveh prejšnjih delovnih skupin je Zakon o finančni razbremenitvi občin, ki je prinesel finančne razbremenitve občin in prenos nalog nazaj na državo. Menite, da so še rezerve in bi se dalo racionalizirati še kakšne postopke, naloge?

Ministrica Sanja Ajanović Hovnik (foto MJU)

Zakon, ki ga omenjate, je uredil več kot desetletje stare predloge, s katerimi so se nekatere pristojnosti, ki so po svoji naravi državne, izvajale pa so jih občine, prenesle na državo. S tem smo na letni ravni zmanjšali finančno obremenitev občin za 71 milijonov evrov po cenah iz 2019. Zaenkrat konkretnih predlogov za spremembe ni, ne izključujem pa tega v prihodnje. Toda, bolj kot to, bo pomembno, da bomo z zakonodajo, ki bo pripravljena v prihodnjih letih, skrbeli za finančno zdravje občin. Na eni strani tako, da bomo zagotavljali ustrezno višino povprečnine, na drugi tako, da občinam ne bomo nalagali novih nalog brez finančnega nadomestila za njihovo izvajanje.

Združenje občin Slovenije je že večkrat podalo predlog prenosa določenih nalog iz upravnih enot na občine. Tako so bili podani npr. predlogi za prenos nalog sprejema vlog za izdajo osebnih dokumentov, pa tudi prenos nalog s področja izdaje gradbenih dovoljenj ipd. Skratka, doprinos bi bil z vidika racionalizacije postopkov, zniževanja stroškov (tako stroškov dela kot materialnih stroškov), prav tako pa bi bile storitve bolj dostopne uporabnikom. Menite, da je prenos določenih nalog iz upravnih enot na občine uresničljiv?

Pri presoji predlogov o prenosu državnih nalog na občine moramo upoštevati več okoliščin. Prva je vsekakor ta, da smo se ob reformi lokalne samouprave odločili za dvotirno organizacijo uprave. Državne naloge izvajajo upravne enote, naloge lokalne samouprave pa občine. Ta rešitev temelji na preprostem izhodišču, naj občine izvajajo naloge, ki so tipično občinske. To pa so tiste, ki jih lahko od občine do občine urejamo drugače, prilagojeno lokalnim okoliščinam. Drugače je z državnimi nalogami, te je treba na celotnem teritoriju izvajati na enak način.

Prizadevanje za obrat kolesa zgodovine nazaj mora imeti utemeljene razloge. Nisem prepričana, da bi prenos nalog z upravnih enot na občine sam po sebi prispeval k učinkovitosti, nenazadnje bi tudi občine morale te naloge izvajati skladno z državnimi predpisi. Tak poseg bi zahteval leta prilagajanja in ukvarjanja s samim sabo. Ocenjujem, da je Slovenija ta hip pred bistveno bolj zahtevnimi izzivi, kot pa je upravna reforma. Pohitritev izdaje gradbenih dovoljenj pa je mogoče doseči na cenejše in organizacijsko manj zahtevne načine.

In nenazadnje, pripravljamo novo strategijo trajnostne javne uprave do leta 2030 za zeleni prehod in digitalno preobrazbo. Njen cilj je povečanje učinkovitosti vseh izvajalcev javnih storitev, državnih, lokalnih in celotnega javnega sektorja.

Malce se bomo navezali še na prejšnje vprašanje. Že več let smo v Sloveniji priča zapiranju krajevnih uradov, poštних in bančnih poslovalnic, umikanju bankomatov ipd. Da gre za izjemno negativno in škodljivo prakso na ZOS opozarjamo že od vsega začetka teh praks. Z vsem tem se storitve oddaljujejo od občanov. Pošta Slovenije in banke utemeljujejo to z racionalizacijo in optimizacijo poslovanja. Z ukinjanjem krajevnih uradov pa se javne storitve oddaljuje od občanov, predvsem od populacije, ki ji je digitalizacija in z njo povezane storitve tuja. S tem gremo vsekakor v nasprotni smeri skladnega regionalnega razvoja. Kakšno je Vaše mnenje?

Kar zadeva krajevnih uradov upravnih enot, jih že leta ne zapiramo, čeprav razen izjem nimajo velikega pripada zadev. Glede poštних in bančnih storitev pa niti ministrstvo niti vlada nimata vajeti v svojih rokah. Seznanjena pa sem z aktivnostmi pošte, ki ob krčenju svoje mreže manko deloma nadomešča s pogodbenimi poštami. To bo vsekakor ena od tem, s katerimi se bomo morali soočiti pri funkcionalni regionalizaciji.

Področje črpanja evropskih sredstev Vam je dobro poznano. Dejstvo je, da so evropska sredstva za občine izjemnega pomena, saj predstavljajo pomemben vir za izvajanje investicij in so gonilo razvoja. Služba vlade za razvoj in evropsko kohezijsko politiko je konec meseca oktobra Evropski komisiji uradno poslala Program za izvajanje evropske kohezijske politike 2021-2027. Slovenija bo imela na voljo 3,2 milijarde evrov sredstev, predvideno je, da bodo prvi razpisi objavljeni spomladi 2023, program pa se bo lahko izvajal do konca leta 2029. Sliši se tako oddaljeno, pa vendar bo treba zavihat rokave in hitro pričeti z izvajanjem aktivnosti. Vedno znova opozarjamo in pozivamo pristojne naj v pripravo programov aktivno vključijo tudi občine. Te poznajo potrebe terena in se znajo hitro odzvati ter tudi pri-

lagodit. Nenazadnje imajo občine tudi že pripravljene projekte, ki samo čakajo na objavo predpisov. Kakšen je vaš pogled na to? Na kaj se bo treba še posebej osredotočiti, da bomo uspešni in da se ne bomo spet ozirali nazaj in bili polni očitkov, da bi se lahko izvedlo bolje pa se ni?

Evropa je v novi perspektivi zastavila 5 ciljev politik (šesti cilj je dodan naknadno in se nanaša na izvedbo Sklada za pravični prehod) in peti cilj je Evropa bližje državljanom, ki naslavlja ravno teritorialne pristope kot sta urbani in lokalni razvoj, torej pobude od spodaj navzgor. Slovenija je v okviru tega cilja namenila 95 milijonov evrov za t. i. pristop CTN (celostne teritorialne naložbe) in projekte CLLD (Community-Led Local Development), kjer že sam naziv »Lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost« pove, da gre za projekte, ki prispevajo k boljši kvaliteti življenja lokalnega prebivalstva.

Kot ste že povedali, je programiranje v zaključni fazi, kar pomeni, da so razvojne prioritete že določene, sledi pa izvedbena faza, ki je ključna.

Glede vključevanja in upoštevanja dejanskih potreb bi izpostavila, da smo že v fazi programiranja dolžni spoštovati t. i. načelo partnerstva. Načelo temelji na pristopu upravljanja na več ravneh oziroma na vključevanju vseh ključnih deležnikov od samega začetka programiranja do izvajanja in vrednotenja tistega, kar bomo dosegli. Gre za vključevanje regionalnih, lokalnih, mestnih in drugih javnih organov, ekonomskih in socialnih partnerjev, organizacij, ki predstavljajo civilno družbo (nevladne organizacije na področju varstva okolja, spodbujanja socialne vključenosti, temeljnih pravic, pravic invalidov, enakosti spolov in nediskriminacije), raziskovalnih organizacij in univerz.

Omenila sem sicer pravno podlago, ampak mislim, da smo skozi vsa ta leta spoznali, da eni brez drugih ne moremo doseči skupnih ciljev. Vključevanje in sodelovanje na vseh ravneh in v vseh fazah je vodilo, ki mu sledimo vsi resorji in mislim, da je to tudi vse bolj opaženo in priznано tudi s strani deležnikov. Vsaj tistih, ki iskreno želijo sodelovati.

Na našem ministrstvu, kot veste, skrbimo za sistemska sredstva za občine (povprečnine), nimamo pa evropskih sredstev za razvoj občin, tako da na vprašanje »na kaj se osredotočiti, da bomo bolj uspešni« lahko odgovorim bolj na splošno in na podlagi tega, kar slišim od kolegov. Dejavnika, ki vplivata na našo uspešnost, sta zagotovo iskreno sodelovanje in osredotočen razvoj. Tukaj mislim na to, da si vsi znamo postaviti prioritete (tudi občine) in si »naliti čistega vina«, kaj je nujno potrebno in kaj je dejansko izvedljivo v zastavljenem času, zato da ta denar, ki ga je veliko, a hkrati premalo za vse, smotrno porabimo. Dejstvo je, da na ministrstvih dobivamo dolg seznam želja, med njimi tudi t. i. »ready to go projekte« (projekte, ki so takoj izvedljivi), ki se na koncu izkažejo, da v resnici niso ravno »ready to go« bodisi zaradi pomanjkljive projektne dokumentacije, odprtih postopkov pridobivanja dovoljenj, ipd. Vse to je realnost, s katero se soočamo vsi, ampak tu želim izpostaviti, da je odgovornost deljena – tako na strani resorjev, ki dodeljujemo sredstva, kot tudi upravičencev, v najinem primeru občin, da realizirajo projekte. In zato mislim, da je rešitev v boljši prioritizaciji in še večjem sodelovanju.

Z vidika skladnejšega razvoja Slovenije in še uspešnejšega črpanja evropskih sredstev bi bila ustanovitev pokrajin več kot nujna. Ob vsakokratnih razpravah so si vsi sodelujoči enotni, da jih da jih potrebujemo za nadaljnji skladni razvoj Slovenije in da bi bili z ustanovljenimi pokrajinami veliko uspešnejši pri črpanju evropskih sredstev. Od prvega poizkusa njihove ustanovitve je minilo že precej časa in nič ne kaže na njihovo skorajšnjo ustanovitev. V okviru Državnega sveta RS je bila ustanovljena strokovna delovna skupina, v okviru katere so se pripravile potrebne zakonske podlage. Kakšen je vaš pogled na pokrajine, katerih ustanovitev nenazadnje določa tudi Ustava RS, in ali menite, da je Slovenija prišla do točke, ko premore dovolj politične enotnosti, tudi modrosti, za njihovo ustanovitev?

O tej temi sem svoje stališče predstavila v nastopnem nagovoru poslancev ob ustanavljanju nove vlade. Ustanovitev pokrajin ni prednostna naloga te vlade. Že prej sem omenila, da so o tem, kakšne naj bi te bile, prevelika politična razhajanja. Zato tudi zadnji poskus državnega sveta nima širše podpore.

Ocenjujem, da je vprašanje, ali potrebujemo pokrajine ali ne, zastavljeno napačno. Pravo vprašanje je, ali potrebujemo politiko uspešnega skladnega regionalnega razvoja. Uspešno regionalno politiko lahko, dokler nimamo pokrajin, izvajamo z obstoječo institucionalno infrastrukturo, preko svetov razvojnih regij in z regionalnimi razvojnim agencijami kot strokovno programsko podporo. Model t. i. funkcionalne regionalizacije v Evropi ni nepoznan, zahteva pa premislek o tem, katere funkcije, ki jih zdaj izvajajo ministrstva, bi bilo mogoče bolj učinkovito izvajati na regionalni ravni. Da bodo občine pri tem pomemben partner, je samoumevno. Delovna skupina za lokalno samoupravo ima v svoji osnovi tudi nalogo spodbuditi funkcionalno regionalizacijo, zato sva jo imenovala dva ministra. Z ustanovitvijo ministrstva za kohezijo in regionalni razvoj bomo te aktivnosti pospešili.

Vodite tudi vladno pogajalsko skupino s sindikati javnega sektorja. Verjamemo, da so ta pogajanja napornejša od tistih z občinami, pa vendar nedavno sklenjen dogovor prinaša obveznosti tako državi kot občinam. Razlika med tokratnim in prejšnjimi dogovori pa je tudi ta, da prinaša povišanje plač, dvig regresa za malico, regresa za letni dopust, itd. tudi funkcionarjem. Ti so obstali na istem mestu, če se smemo tako izraziti, vse od sprejeta ZUJF. Menite, da je res prišel čas, da vlada in tudi politika zagrizete v kisló jabolko plač funkcionarjev in pristopite k odpravi plačnih nesorazmerij? Boste uspeli v nameri, recimo temu prevetritve plačnega sistema? Dejstvo namreč je, da mnogokje javni uslužbenci presegajo plače funkcionarjev in prepričani smo, da je tudi to eden od razlogov, da postajajo pomembne funkci-

je v državni upravi, tudi funkcija župana, nezanimive. Se strinjate z oceno?

Obstoječi enotni plačni sistem javnega sektorja že vrsto let ne naslavlja več aktualnih potreb, prav tako ne izpolnjuje zastavljenih ciljev. Podatki in analize kažejo, da je povprečna plača različno rasla po posameznih dejavnostih in poklicnih skupinah znotraj enotnega plačnega sistema v javnem sektorju, med posameznimi poklicnimi skupinami pa so se porušila razmerja. Porušena so tudi razmerja med plačami javnih uslužbencev in funkcionarjev. To je zagotovo le nekaj izzivov, ki zahtevajo drugačen razmislek o novem plačnem sistemu javnega sektorja. O nujnosti sistemskih sprememb plačnega sistema javnega sektorja in usklajevanj smo se skupaj s sindikati javnega sektorja zavezali tudi ob sklenitvi dogovora oktobra letos. Postavili smo si rok, da bomo najkasneje do 30. junija 2023 pripravili predlog sprememb in dopolnitev obstoječega Zakona o sistemu plač v javnem sektorju oziroma nov sistemski zakon na področju plač v javnem sektorju. V njem želimo enotno urediti vsebine, ki predstavljajo skupne temelje plačnega sistema in upoštevati specifične posameznih delov javnega sektorja, pri tem pa dati poudarek tudi povezanosti plače z rezultati dela, večji fleksibilnosti in odpravi administrativnih bremen.

Leto 2022 je vsekakor super volilno leto. Najprej smo odšli na državnozborske volitve, nato na predsedniške, za nami so lokalne volitve, pa trije referendumi. Pa nikar ne pozabimo še na volitve v Državnem svetu RS. Pa pogledjmo. Dobili smo novega predsednika Vlade RS, predsednico Državnega zbora RS, predsednico Republike Slovenije, nove oz. stare županje in župane, novo predsednico oz. predsednika Državnega sveta RS. Vsekakor pestro dogajanje. Pa ostanimo lokalnih volitvah oz. funkciji župana. Poleg predsednika države, je to edina funkcija, na katero je posameznik neposredno izvoljen. Je odnos do te funkcije po Vašem mnenju primeren?

Župan predstavlja občino in njene prebivalce ter izvaja odločitve občinskega sveta. Je osrednji člen slovenske lokalne samouprave. V tem se v ničemer ne razlikujemo od drugih razvitih evropskih demokracij. Če pa namigujete na županske plače, pa ne smemo pozabiti,

da smo vsi funkcionarji, tako državni kot lokalni, na istem. Naše plače so že desetletje bolj ali manj zamrznjene. S tem smo ustvarili nesorazmerja, še posebej med plačo županov in drugih vodstvenih kadrov v javnem sektorju. S prenovno plačnega sistema bomo en steber posvetili funkcionarjskim plačam. Konkretnih rešitev še ne morem razkriti, verjamem pa, da bomo s tem dali ustrezno priznanje pomembnemu delu, ki ga župani opravljajo za skupnost.

Pred Vami in Vašo ekipo je še precejšen del mandata. Leto 2023 bo nedvomno izjemno aktivno. Ste seznamu prioritet mogoče dodali novo točko ali pa kakšno umaknili?

Pravkar sem ustanovila Strokovni svet za trajnostni razvoj javne uprave, ker ocenjujem, da nam je v preteklih letih zmanjkalo strateškega premisleka o tem, kako naj se javna uprava razvija naprej. Danes se to kaže tako pri vprašanih regionalizacije, kot seveda tudi v težavah, s katerimi se soočajo naše upravne enote. V okviru sveta bomo tako v več-deležniškem duhu prevetрили našo področno zakonodajo, tudi in predvsem tako, da bodo predpisi kakovostni, hkrati pa bodo vključevali javnosti v oblikovanje politik.

Ena pomembnejših nalog, ki je pred nami, je tudi napovedana reorganizacija upravnih enot za bolj kakovostne javne storitve, ki bodo usmerjene v uporabnike in bodo v sinergiji z lokalno samoupravo. Ob tem bo prevetrena še zakonodaja s področja upravnih postopkov.

Reforma plačnega in uslužbenskega sistema je pa tako že napovedana in ena velikih nalog, s katero se bom kot ministrica spopadla.

Gospa ministrica, naj se Vam zahvalimo za čas in pozornost, ki ste nam jo namenili. Bi za konec morda županjam in županom želeli predati še kakšno sporočilo oz. misel?

Ob iztekajočem letu se vsem iskreno zahvaljujem za dobro sodelovanje, ki se ga veselim tudi v novem letu. Vsem želim lepo, doživeto ter mirno praznovanje, v letu 2023 pa predvsem zdravja in obilo osebnih in poslovnih uspehov.

Odtekli smo vse kroge super volilnega leta

Jesen 2022 je bila vsekakor v znamenju volilnih in referendumskih kampanj, volitev in referendumov. Volivke in volivci smo od 24. 4. 2022 pa do 4. 12. 2022 kar šestkrat odšli na volišča. Pa poglejmo. Dobili smo novo sestavo Državnega zbora RS, novo Vlado RS, prvo predsednico Republike Slovenije, nove oz. stare županje in župane, nove sestave mestnih in občinskih svetov. Pa nikar ne pozabimo, da so potekale tudi volitve v Državni svet RS. Tudi tu je nova sestava in novo vodstvo. Pa še na referendumu smo odločali o usodi treh zakonov. Vsekakor pestro dogajanje.

Pa naredimo kratek pregled dogajanja v številkah.

Volitve v Državni zbor RS in nova vladna ekipa

24. 4. 2022 so potekale desete volitve v Državni zbor RS in po letu 2008 so bile to šele druge redne volitve – 2011, 2014 in 2018 smo odšli na predčasne volitve.

Volilna udeležba je bila 70,79% kar je velik skok v primerjavi s volitvami iz leta 2018, ko je bila volilna udeležba 52,46%.

Poslanske sedeže si je razdelilo pet političnih strank, in sicer:

- Gibanje svoboda 41 sedežev za prejetih 34,45% glasov,
- Slovenska demokratska stranka 27 sedežev za prejetih 23,48% glasov,
- Nova Slovenija – Krščanski demokrati 8 sedežev za prejetih 6,86% glasov,
- Socialni demokrati 7 sedežev za prejetih 6,69% glasov,
- Levica 5 sedežev za prejetih 4,46% glasov.

Na volitvah leta 2018 se je v Državni zbor RS uvrstilo devet političnih strank, tokrat zgolj pet. Kot zanimivost naj še dodamo, da je Gibanje svoboda prva politična stranka, ki je na volitvah prejela več kot 400.000 glasov in zasedla največje število sedežev v Državnem zboru RS. Koalicijski strani SD in Levica sta napram prejšnjim volitvam zasedli tri oz. štiri mesta manj v Državnem zboru RS, strani opozicije (SDS in NSi) pa sta izboljšali rezultat za dve oz. eno mesto.

V tem mandatu Državni zbor RS prvič vodi ženska, in sicer mag. Urška

Klakočar Zupančič. Podpredsedniki pa so mag. Meira Got, Nataša Sukič in Danijel Krivec.

Stranke koalicije imajo tako v Državnem zboru RS 53 sedežev in imenovanje nove vladne ekipe, 15. po vrsti, so se lahko pričele. Kljub trdni večini v državnem zboru n šlo zlahka. Koalicija je pripravila predlog zakona o vladi, pa katerem bi novo vlado sestavljalo 19 ministrstev in en vladni urad. Tudi ZOS je posredoval predlog, da bi imela lokalna samouprava in regionalni razvoj samostojen resor. Opozicija je temu nasprotovala in na koncu smo o tem odločali volivke in volivci na referendumu o predlogu Zakona o vladi in ta je bil potrjen. Trenutno imamo še vedno 14 ministrov ter tri ministre brez resorja, imeli pa bomo vlado, katero bo sestavljalo 19 ministrstev in en urad:

- Ministrstvo za finance,
- Ministrstvo za zdravje,
- Ministrstvo za zunanje in evropske zadeve,
- Ministrstvo za notranje zadeve,
- Ministrstvo za obrambo,
- Ministrstvo za pravosodje,
- Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti,
- Ministrstvo za solidarno prihodnost,
- Ministrstvo za gospodarstvo, turizem in šport,
- Ministrstvo za javno upravo,
- Ministrstvo za varstvo narave in prostor,
- Ministrstvo za podnebje in energijo,
- Ministrstvo za vzgojo in šolstvo,

- Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in inovacije,
- Ministrstvo za infrastrukturo,
- Ministrstvo za digitalno preobrazbo,
- Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano,
- Ministrstvo za kohezijo in regionalni razvoj,
- Ministrstvo za kulturo,
- Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu.

Predlagatelji sprememb zakona so prepričani, da bo reorganizacija ministrstev zagotavljala večjo učinkovitost in lažje izvajanje zastavljenih politik ter programov vlade oziroma vladne koalicije, piše v predlogu.

Izvolitev prve predsednice Republike Slovenije

Za izvolitev prve predsednice Republike Slovenije je bilo treba dvakrat na volišče – prvič 23. 10. 2022 in drugič 13. 11. 2022. Nataša Pirc Musar bo po dveh mandatih nasledila Boruta Pahorja. Pred njim pa smo imeli še tri predsednike, in sicer:

- Milan Kučan od 1992 do 2002,
- Dr. Janez Drnovšek od 2002 do 2007,
- Dr. Danilo Türk od 2007 do 2012.

Kot rečeno je bilo treba iti dvakrat na volišče. Volivke in volivci smo v prvem krogu lahko izbirali med sedmimi kandidati – Anže Logar, Janez Cigler Kralj, Miha Kordiš, Milan Brglez, Nataša Pirc Musar, Sabina Senčar in Vladimir Prebilič. V drugi krog sta se uvrstila Nataša Pirc Musar in Anže Logar. Volivke in volivci so Nataši Pirc Musar namenili 53,89%.

V prvem krogu je bila volilna udeležba 51,74%, v drugem krogu 53,60%.

Kako pa je bilo na predsedniških volitvah pred petimi leti? Tudi leta 2017 je bilo za izvolitev predsednika države dvakrat obiskati volišča. V prvem krogu je bila udeležba 44,24%, v drugem 42,13%. Volivke in volivci so lahko izbirali med devetimi kandidati, od tega je bilo pet

kandidatk. V drugi krog sta se uvrstila Borut Pahor in Marjan Šarec. Slednji je moral priznati poraz, saj je prejel 46,91% glasov, Borut Pahor pa 53,09%.

Tudi na teh volitvah je bila v letošnjem letu volilna udeležba višja kot leta 2017, pa še vedno nizka.

Sklenitev volilnega leta z lokalnimi volitvami

Z drugim krogom županskih volitev, 4. 12. 2022, se je v Sloveniji končalo super volilno leto, v katerem so se volivci na volišča odpravili kar šestkrat.

Tudi tokrat so volivke in volivci v 47 občinah morali dvakrat na volišča, saj je v prvem krogu 165 občin dobilo županje oz. župane. Več o lokalnih volitvah pišemo v posebnem članku. Vseeno pa dodajmo nekaj števil.

Leta 2018 se je za mesto župana potegovalo 688 kandidat in kandidatov, letos 618. V prvem krogu je leta 2018 156 občin dobilo župana, letos v 165 občinah. Leta 2018 je bilo izvoljenih 21 županov letos 29.

Za mesta v mestnih oz. občinskih svetih se je leta 2018 potegovalo 22.313 kandidatov, letos 18.671 kandidatov. Za svete četrtih, krajevnih in vaških skupnosti je leta 2018 kandidiralo 13.245 kandidatov, letos 12.280 kandidatov.

V občinah, kjer prebivajo pripadniki italijanske in madžarske narodne skupnosti ter romske skupnosti, so v občinski svet volili tudi predstavnike teh skupnosti, in sicer se je leta 2018 za ta mesta potegovalo 60 kandidatov, letos 55 kandidatov.

Leta 2018 je bila volilna udeležba je bila v prvem krogu je 51,18%, v drugem pa 49,15%, letos pa 47,64% v prvem in 42,12% v drugem krogu.

Številke kažejo upad kandidatur in porast odstotka volilne udeležbe. Skrbni oboje, predvsem pa upad prvega.

Izvedene tudi volitve v Državni svet RS

23. 11. 2022 in 24. 12. 2022 pa so bile izvedene tudi volitve v Državni svet RS. Tu je sistem volitev drugačen in predstavniki so za mandatno obdobje petih let voljeni posredno.

Državni svet sestavlja:

- 22 predstavnikov lokalnih interesov,
- 4 predstavniki delodajalcev,
- 4 predstavniki delojemalcev,
- 2 predstavnika kmetov,
- en predstavnik obrtnikov,
- en predstavnik samostojnih poklicev,
- 6 predstavnikov negospodarskih dejavnosti (univerz, visokih in višjih šol, vzgoje in izobraževanja, raziskovalne dejavnosti, kulture in športa, zdravstva in socialnega varstva).

Predsednika izvolijo na ustanovni seji, na kateri potrdijo tudi mandate državnim svetnikom.

Predsednica državnega zbora Urška Klakočar Zupančič je 2. 12. 2022 sklicala ustanovno sejo novega sklica državnega sveta, ki je potekala v ponedeljek, 12. decembra 2022. Na ustanovni seji so novoizvoljeni svetniki potrdili svoje mandate in izvolili svojega predsednika in podpredsednika. Predsednika so izvolili 19. 12. 2022, in sicer je bil za petletno mandatno obdobje izvoljen Marko Lotrič.

Vsem izrekamo čestitke in želimo veliko uspeha pri delu.

Draginja neizprosna tudi do občinskih proračunov

Združenje občin Slovenije je pristojne že pred več kot letom dni opozorilo na težave občin zaradi podražitev. Najprej je šlo, predvsem zaradi epidemije s COVID-19, za podražitve cen gradbenih materialov in podaljševanje roka dobav, potem smo se vsi morali soočiti še s podražitvami cen energentov in pogonskih goriv. Sledila je še podražitev električne energije. Vse to izjemno bremeni občinske proračune in ZOS pristojne opozarja in poziva, da je treba tudi občinam priskočiti na pomoč.

Vse od izbruha COVID-19 se nenehno soočamo s takimi in drugačnimi kriznimi situacijami. Ko smo že vsi mislili, da smo se izkopal iz »covid krize«, pa je izbruhnila nepotrebna in kruta vojna v Ukrajini. Spet smo se soočili s krizo in spet je udarila draginja, tokrat tudi energetska.

Že prejšnjo vlado smo pozivali naj dvigne povprečnino, saj med upravičence za pomoč niso vključene občine. Predlagali smo, da se z namenom omilitve posledic zvišanja cen energentov na novo določi povprečnina, in sicer v višini 661,67€ za leto 2022 in za leto 2023 v višini 670,97€. Posluha ni bilo, težave pa so se nadaljevale. Ponovno smo opozarjali in pozivali – marca na težave pri izvajanju javnih naročil, ko izvajalci izstavijo zahtevke za povišanje cene in to ne glede na to, da gre za investicijo na ključ ali da je bilo v javnem naročilu navedeno, da so

cene fiksne. Izvajalec je upravičen do višjih zneskov, ko se stroški povečajo za več kot 10%. Podražitve pa se gibljejo med 10 do 20%. Tako MF kot MJU smo zaprosili za jasna in natančna navodila kako naj občine ravnajo v primeru takih zahtevkov in kaj je tisto, kar je treba naročnikom nujno priznati ter kaj se upošteva pri sklenitvi aneksa.

Tudi nova vladna ekipa je z različnimi ukrepi za blažitev posledic druginje priskočila na pomoč gospodinjstvom in gospodarstvu. Na ZOS smo to vsekakor pozdravili, vendar ponovno opozorili naj se na pozabi na občine. Ministra za infrastrukturo mag. Bojana Kumra smo večkrat opozarjali naj prisluhne občinam in naj se med t.i. zaščitene odjemalce vključi tudi občine in njihove posredne ter neposredne uporabnike proračunov. Poudarjali smo, da ti zagotavljajo mrežo

javnih storitev in neregularnost cen na tem področju bo cena javnih storitev potisnila samo navzgor in v breme občana. Podali smo ogromno predlogov, pripomb in mnenj na predlagano zakonodajo, bili res vztrajni. Septembra smo k noveli **Zakona o oskrbi s plini podali amandma, s katerim smo predlagali, da se med t.i. zaščitne odjemalce uvrsti tudi občine in vse njihove uporabnike proračuna (javne zavode in ostale)**. Dosegli smo kompromis, in sicer, da so **med t.i. zaščitene uporabnike uvrščeni javni zavodi s področja vzgoje in izobraževanja**. Bili smo jasni in odločni v pojasnjevanju, da se v zadnjem letu tudi občine soočajo s posledicami nenehnih podražitev in te smo pošteno zajedale občinske proračune. Ponavljali in ponavljali smo, da se vse krize zadnjih dveh let - spopadanje z epidemijo s COVID-19, okrevanje gospodarstva po COVID-19 in vojna v Ukrajini – odražajo v podražitvah elektrike, energentov, pogonskih goriv in posledično tudi dvigu cen blaga ter storitev. To pa ima izreden vpliv tudi na ceno javnih storitev. Tako vrtci, javni zavodi v lasti občin, osnovne šole, izvajalci šolskih prevozov, dobavitelji in izvajalci del na projektih na občine izstavljajo višje in višje zahtevke za plačila, občine pa so posledično primorane

povečevati proračunske izdatke. **In na to, da učinek pomoči ne bo pravi, če se ne prisluhne občinam, smo opozarjali celo leto 2022.**

Tudi na **sejah predsedstva ZOS** so bile posledice druginje večkrat na dnevnem redu. Na eni zadnjih sej so člani opozorili še na en sklop odjemalcev, ki je bil nekako spregledan oz. izpuščen iz vseh ukrepov in to so gospodarske javne službe s področja oskrbe s pitno vodo in ravnanja s komunalnimi odpadnimi vodami. Te službe se soočajo z resnično visokim dvigom stroškov zaradi dviga cen električne energije in na strani občin je velika bojazen, da bodo primorane dvigniti cene storitev in to bo občutil končni odjemalec. Opozorili smo - če ostane to področje tako kot je in se bodo posledice višanja stroškov odrazile v dvigu cen storitev, bodo doseganji ukrepi vlade za zaščito državljana, izgubili pomen.

Tudi v okviru pogajanj za določitev višine povprečnine za leti 2023 in 2024 smo opozarjali na to in združenja smo podala predlog, da se občinam pri soočanju s posledicami druginje pomaga tako, da se povprečnina določi na 735,74€, vendar smo bili žal neuspešni. Smo pa združenja v okviru pogajanj s strani finančnega ministra Klemna Boštjančiča prejela

zagotovila, da bodo te cene regulirane. To je bil tudi odločilen razlog, da smo združenja občin pristopila k podpisu dogovora za določitev višine povprečnine v znesku 700€.

Ker od podpisa dogovora dalje ni bilo zaznati aktivnosti na tem področju, smo dopis z zaprosilom o informacijah o aktivnostih na tem področju naslovili na predsednika Vlade RS dr. Roberta Goloba. Odgovora nismo prejeli, nam je pa Ministrstvo za infrastrukturo v pregled in mnenje **posredovalo predlog Uredbe o določitvi cene električne energije za nekatere pravne osebe javnega prava in predlog Uredbe o določitvi cene zemeljskega plina iz plinskega sistema za nekatere pravne osebe javnega prava**. Združenje občin Slovenije se je odzvalo in podalo pripombe. Obe uredbi med upravičence uvrščata javne zavode, javne gospodarske zavode, javne agencije, javne sklade, občine. Pozvali smo k dopolnitvi tega, in sicer, da se med upravičence jasno uvrsti tudi obvezne gospodarske javne službe.

ZOS bo nadaljeval načrtane aktivnosti na tem področju in verjamemo, da z utemeljenimi predlogi in vztrajnostjo lahko dosežemo še kaj.

Evropska sredstva za občine

Z novim letom Slovenija vstopa v novo finančno obdobje koriščenja evropskih sredstev, kar pomeni, da bodo prvi javni razpisi – tudi za občine – na voljo že v prvi polovici leta 2023. Občine bodo v primerjavi s predhodno finančno perspektivo, dobile približno 350 milijonov več denarja za svoje projekte.

Slovenija bo imela z januarjem 2023 na voljo približno 3,2 milijarde evrov za investicije v bolj zeleno, digitalno, povezano, bolj socialno in pametnejšo državo. Priložnosti za občine bo veliko,

Maribor (foto Jošt Gantar)

saj so občine lahko upravičenci oz. lahko sodelujejo v projektih na vseh prednostnih področjih programskega obdobja 2021-2027, ki pa se bo izvajalo do vključno leta 2029:

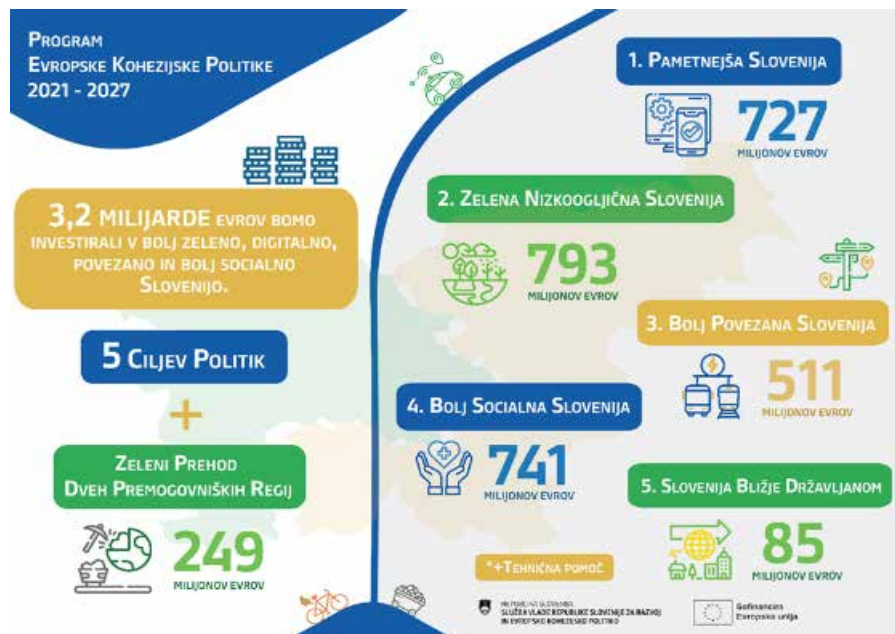
- pametnejša Slovenija (podjetniški inkubatorji, pametna mesta in vasi);
- bolj zelena, nizkoogljična Slovenija (spodbujanje lokalnih energetskih skupnosti, celovite energetske prenovne stavb javnega sektorja, zelena infrastruktura, trajnostna mobilnost v urbanih območjih, zagotavljanje pitne vode);
- bolj povezana Slovenija (trajnostna mobilnost);
- bolj socialna Slovenija (bivalne enote za začasno reševanje stanovanjskih potreb pripadnikov ranljivih skupin, zdravstvena infrastruktura, revitalizacija in ohranjanje kulturne dediščine);
- Slovenija bližje državljanom (trajnostni razvoj mestnih, podeželskih in obalnih območij ter lokalne pobude).

Dodatno so Sloveniji na voljo sredstva novega Sklada za pravični prehod, ki so namenjena podpori Zasavju in Savinjsko-Šaleški regiji zaradi opuščanja rabe premoga.

VEČ EVROPSKIH SREDSTEV ZA VZHODNO KOHEZIJSKO REGIJO, ZAHODNI BO POMAGALA DRŽAVA

Evropska kohezijska politika sledi preprostemu, a ne tako enostavno dosegljivemu cilju – doseči skladen razvoj, ki zmanjšuje in odpravlja razvojne razlike med državami in regijami.

Slovenija je razdeljena na dve kohezijski regiji – Vzhodna Slovenija in Zahodna Slovenija. Kohezijska regija Vzhodna Slovenija teritorialno povezuje osem razvojnih regij: Pomursko, Podravske, Koroško, Savinjsko, Zasavsko, Posavsko, Jugovzhodno Slovenijo in Primorsko-notranjsko regijo. Kohezijska regija Zahodna Slovenija pa združuje štiri slovenske razvojne regije: Goriško, Gorenjsko, Osrednjeslovensko in Obalno-Kraško. Od 212 občin v Sloveniji jih v kohezijsko regijo Vzhodna Slovenija sodi 148, v regijo Zahodna Slovenija pa 64.

Prednostna področja

Vzhodna Slovenija sodi med manj razvite, Zahodna Slovenija med bolj razvite regije. Pri določanju dodelitve sredstev za finančno obdobje 2021-2027 je Evropska komisija upoštevala podatke razvitosti za leto 2018. Slovenski BDP na prebivalca, izražen v standardih kupne moči (PPS), je za leto 2018 znašal 87 odstotkov povprečja Evropske unije. Razlika med obema regijama je bila precejšnja, kohezijska regija Vzhodna Slovenija je dosegala 72 odstotkov povprečja Evropske unije, kohezijska regija Zahodna Slovenija pa 105 odstotkov povprečja Evropske unije.

Na podlagi teh podatkov je bil določen delež sofinanciranja Evropske unije pri Evropskem socialnem skladu in Evropskem skladu za regionalni razvoj. Za Vzhodno Slovenijo velja 85 odstotni delež financiranja, medtem ko v Zahodni Sloveniji ta delež znaša 40 odstotkov.

A tudi v zahodni kohezijski regiji imamo nerazvita območja. Minister, pristojen za razvoj in evropsko kohezijsko politiko, dr. Aleksander Jevšek odgovarja:

»Dosegli smo dogovor, da bo za projekte v zahodni kohezijski regiji, pri katerih bodo upravičenci iz javnega sektorja, država iz proračuna zagotovila enak delež sredstev, kot je delež sofinanciranja iz evropskih sredstev, torej 40 odstotkov. To pomeni, da bodo denimo občine morale zagotoviti le 20 odstotkov lastnih sredstev, in ne 60 odstotkov.«

Pri tem je treba poudariti, da občine dostopajo do evropskih sredstev na

dva načina. Občinske uprave so lahko neposredni upravičenci do evropskih sredstev, kjer same nastopajo kot investitorji projektov. Lahko pa evropska sredstva koristijo druge institucije in podjetja, ki izvajajo projekte v občinah kot geografskih enotah. Cilj pa je v obeh primerih vzpodbujanje urbanega in lokalnega razvoja ter zagotavljanje čim bolj kakovostnega življenja občanov.

Občine lahko do evropskih sredstev dostopajo preko javnih razpisov in preko teritorialnih pristopov. Teritorialni razvoj je v Programu evropske kohezijske politike 2021 – 2027 predviden na naslednje načine:

- lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost (CLLD – Lokalne akcijske skupine LAS),
- trajnostni razvoj mest - celostne teritorialne naložbe (CTN),
- regionalni razvoj (regionalni razvojni programi).

Cilj Slovenije je, da spodbuja razvojne potencialne in zmanjšuje razvojne razlike. Tako bo v okviru prednostnega področja Slovenija bližje državljanom preko teritorialnih pristopov naslovila urbani razvoj, endogeno razvojno politiko in lokalni razvoj. Pobude od spodaj navzgor bodo prilagojene glede na raznovrstne razvojne potrebe in izzive posameznih območij ter različne oblike poselitve, ki jih ni mogoče nasloviti enovito. Sredstva bodo namenjena za izgradnjo vključujoče družbe in nadaljnji celostni

družbeno-gospodarski razvoj v mestnih in podeželskih območjih, s posebno pozornostjo na zmanjšanju razlik med socialno - ekonomsko prikrajšanimi osebami in območji.

Pristop CTN bo uporabljen za podporo projektom urbane prenove. Projekti CLLD pa bodo prispevali k boljši kvaliteti življenja lokalnega prebivalstva, zagotavljali ustrezno dostopnost storitev tako v urbanih središčih kot na podeželju, izboljšali področje dolgotrajne oskrbe in preventivnih zdravstvenih ukrepov, spodbujali medgeneracijsko sodelovanje, krepitev kompetenc ter skrbi za prikrajšane skupine.

INTERREG PROJEKTI

Priložnosti za občine so tudi v Interreg projektih čezmejnega sodelovanja s sosednjimi državami in transnacionalnimi projekti.

Interreg zagotavlja okvir za izvajanje skupnih ukrepov in politik, izmenjavo izkušenj in znanja med nacionalnimi, regionalnimi in lokalnimi akterji iz različnih držav, saj izzivi, s katerimi se danes soočajo države in evropske regije, pogosto presegajo nacionalne meje in terjajo skupno ukrepanje na ustrezni teritorialni ravni.

Čezmejni projekti sodelovanja spodbujajo gospodarski in socialni razvoj na obmejnih območjih, rešujejo skupne izzive na področju okolja, javnega zdravja, varnosti in zaščite ter vzpostavljajo boljše pogoje za mobilnost ljudi, blaga in kapitala.

V pripravi so že novi razpisi čezmejnih Interreg programov, prve lahko pričakujemo v decembru 2022 ter v začetku leta 2023.

MANJŠE OBČINE LAŽJE DO EVROPSKIH SREDSTEV

Ker zgolj zagotovljena evropska sredstva niso dovolj za uspešno koriščenje, v Službi vlade za razvoj in evropsko kohezijsko politiko pripravljajo poenostavitve postopkov, ki bodo predvsem manjšim občinam bistveno olajšale pridobivanje sredstev.

»V perspektivi, ki jo sedaj zaključujemo, so imela manjše občine manjše možnosti dostopa do evropskih sredstev. Sedaj bo drugače. Mehanizmi kot je Dogovor za razvoj regij, Interreg projekti in CLLD

dr. Aleksander Jevšek, minister (foto SVRK)

mehanizmi bodo omogočali, da tudi te občine lahko participirajo pri porabi evropskih sredstev.«

dr. Aleksander Jevšek, minister

Za občine in za državo so evropska sredstva zelo pomemben vir investicij. Čeprav velikost ni vedno merodajna za uspešnost občine, pa je pomanjkanje strokovnih kadrov in finančnih sredstev realen problem precejšnjega števila manjših občin. Zato je pomembno, da se občine povezujejo bodisi preko razvojnih agencij ali pa preko skupnih prijav na razpise, kar spodbuja tudi Evropska komisija.

Poenostavitve črpanja evropskih sredstev se že vgrajujejo v sistem. Glavne spremembe so denimo poenostavljeno izvajanje in spremljanje tehnične pomoči, manjši obseg preverjanj, uporaba poenostavljenih oblik stroškov in poenostavljen način komuniciranja. Na podlagi dosedanjih izkušenj se bo optimiziralo postopke s ciljem, da se zmanjša administrativna bremena ter da bi upravičenci kar najhitreje dobili izplačila oz. povrnjena sredstva.

»V Službi Vlade za razvoj in evropsko kohezijsko politiko bomo poskrbeli, da bo uredba za izvajanje kohezije, ki se že pripravlja, takšna, da bo prinašala manj birokratskih ovir, da bo omogočala fleksibilnejše črpanje, da bo tisti, ki založi denar za projekt, dobil ta denar čimprej povrnjen.«

dr. Aleksander Jevšek, minister

KMALU PRVI RAZPISI

Prve javne razpise lahko pričakujete v prvi polovici leta 2023. Še pred tem se bodo začeli izvajati tudi Interreg projekti, za katere lahko prve razpise pričakujemo še pred novim letom 2023. Za obnovljive vire energije pa bo na voljo tudi Švicarski prispevek od leta 2023 dalje.

POTREBUJETE VEČ INFORMACIJ?

- Imate dobro idejo oziroma dober projekt?
- Ste na začetku podjetniške poti?
- Širite poslovanje, pa nimate zaprte finančne konstrukcije?
- Ali pa vas naložbena politika zanima in si želite informacije iz prve roke?

Vprašajte [interaktivno svetovalko Emo](#), ki vam je na voljo na spletni strani www.evropskasredstva.si, preko maila eutocka.svrk@gov.si ali brezplačne telefonske številke 080 20 23.

Služba za razvoj in evropsko kohezijsko politiko

Sofinancira
Evropska unija

Delovna skupina za lokalno samoupravo tudi v mandatu te vlade

Pomembno je, da se sliši glas občin, da imajo predstavniki občin možnost predstaviti problematiko in podati predloge rešitev. In eden od prostorov kjer je to moč storiti je tudi omizje delovne skupine za lokalno samoupravo.

Veseli nas, da je tudi vlada dr. Roberta goloba to prepoznala in nadaljuje s prakso ustanovitve delovne skupine za lokalno samoupravo. Se pa tokratna od prejšnjih razlikuje po tem, da jo vodita dva ministra, in sicer ministrica za javno upravo Sanja Ajanović Hovnik in minister za razvoj in evropsko kohezijsko politiko dr. Aleksander Jevšek.

Prva seja je potekala 22. septembra, vodil pa jo je minister dr. Aleksander Jevšek. Seje so se udeležili tudi predstavniki ZOS Robert Smrdelj, mag. Marko Diaci in dr. Ivan Žagar. Glavnina razprave je bila namenjena postopkom sprejemanja Operativnega programa Evropske kohezijske politike 2021 – 2027 ter sredstvih, ki bodo v tem obdobju na voljo občinam.

Minister Jevšek je povedal, da je bil zadnji osnutek programa za izvajanje kohezijske politike v obdobju 2021–2027 poslan Evropski komisiji in izrazil pričakovanje, da bo do konca meseca novembra tudi potrjen tudi z njihove strani. Dodal je, da Sloveniji še vedno grozi izguba približno pol milijarde evrov, če program ne bo zaprt do novega leta.

Minister Jevšek je poudaril, da so pri pripravi programa sodelovali vsi resorji, predstavniki kohezijskih regij in lokalnih skupnosti in minister dr. Jevšek se jim je za sodelovanje tudi zahvalil.

Razprava je potekala tudi o projektih preteklega finančnega obdobja 2014–2020, ki so se zaradi druginje in težav zaradi vojne v Ukrajini zaustavili ali upočasnili. S temi težavami se soočajo številne občine. Po besedah ministra dr. Jevška si bodo prizadevali, da bodo odobreni projekti izpeljani in izkoriščena vsa sredstva iz obdobja 2014–2020, ki morajo biti počrpana do 31. 12. 2023. Minister je še povedal, da določene ukrepe za omilitev tovrstnih težav pripravlja tudi Evropska komisija.

S strani predstavnikov združenj so bile izpostavljene težave občin pri izvajanju zakonskih nalog v prvi polovici leta, predvsem zaradi vseh podražitev. Izpostavili so, da so se stroški v primerjavi z enakim obdobjem lani povečali vsaj za 15 odstotkov in poudarili, da je treba za to povečanje nujno zagotoviti tudi ustrezno financiranje. Opomnili pa so tudi na pogajanja, med sindikati javnega sektorja in Vlado RS, ki so bila v sklepni fazi in njihov rezultat pomeni povečanje stroškov dela tudi na občinah.

Hkrati s tem pa so župani ponovno podali zahtevo, da se pristopi k odpravi nesorazmerji med plačami županov in javnimi uslužbenci. Na to ZOS pa opozarja že več let.

Druga seja Delovne skupine za lokalno samoupravo pa je potekala 25. novembra 2022, tokrat v prostorih Ministrstva za javno upravo. S strani Združenja občin Slovenije se je seja udeležilo vodstvo, na čelu s predsednikom Robertom Smrdeljem. Na drugi seji so predsedniki vseh treh združenj tudi podpisali Dogovor o višini povprečnine za leti 2023 in 2024.

Razprava je potekala o sledečih temah:

- Plače funkcionarjev na lokalni ravni,
- Sodelovanje ministrstev in reprezentativnih združenj na normativnem področju,
- uspešnost občin pri črpanju evropskih sredstev v obdobju 2014–2020,
- dvig cen storitev in materiala na trgu,
- novi finančni perspektivi,
- sistemu financiranja občin,

- izobraževanju za občinske svetnike in svetnice.

V zvezi ureditvijo plač za funkcionarje na lokalni ravni je bilo povedano, da se bodo predvidoma prvega decembra 2022 na vladi sprejemala izhodišča za spremembo plačne politike v slovenskem javnem sektorju, tudi za plače lokalnih funkcionarjev.

Da združenja občin, kot reprezentativna združenja, niso pravočasno obveščena o predlogih sprememb predpisov, ki vplivajo na delovanje občin, ZOS opozarja že vrsto let. Objava ne eDemokraciji ni dovolj in je absolutno prepozna. Zato je **bil** sklenjen je bil dogovor, da bodo znotraj vlade ponovno osvežili zavezo o vključevanju občin pri sprejemanju zakonodaje.

V razpravi o uspešnosti občin pri črpanju evropskih sredstev v obdobju 2014–2020 je bilo povedano, da je bilo do sedaj počrpanih 420 mio € iz perspektive 2014 – 2020. Na razpolago pa je še 660 mio € in razliko je treba počrpati do 31. 12. 2023.

Na težave občin zaradi dviga cen storitev in materiala na trgu ZOS opozarja že leto dni. Ta problematika zavira črpanje EU sredstev, zato bodo pripravljena dodatna priporočila kako ravnati ob dvigu cen glede na zakonodajo, vezana na javna naročila.

V razpravi o zamiku nove finančne perspektive je bil podan poziv občinam, da že zdaj pripravijo projekte, z namenom čim uspešnejšega črpanja EU sredstva.

Sprememba sistema financiranja občin je na dnevni redih sestankov že več let. V tokratni razpravi o pripravi rešitev kako spremeniti oziroma popraviti sistem financiranja občin je bilo dogovorjeno, da bo imenovana posebna delovna skupina.

Na koncu pa so se člani delovne skupine, v luči novega mandatnega obdobja, dotaknili tudi izobraževanja za občinske svetnice in svetnike. Dogovorjeno je bilo, da bodo skupna izobraževanja (MJJU, SOS, ZOS in ZMOS) potekala v mesecu marcu 2023, za nadzorne odbore pa v aprilu 2023.

Bo metodologije za oceno učinkov na posamezna družbena področja pri pripravi predpisov pripomogla k njihovi boljši pripravi?

Pripravljaec Metodologije za oceno učinkov na posamezna družbena področja pri pripravi predpisov je Ministrstvo za javno upravo, njen cilj pa je da bi imeli pripravljavci predpisov na voljo primerno orodja za ocenjevanje učinkov. Njena priprava izhaja iz Akcijskega načrta za izboljšanje procesa priprave predpisov, sprejetega za obdobje 2019–2022, namen pa je izboljšati in uskladiti vladne zmogljivosti pri načrtovanju in izvajanju vladnih politik.

Razlogov za sprejem Akcijskega načrta je bilo kar nekaj, in sicer od kršenja Resolucije o normativni dejavnosti, priporočil Računskega sodišča, kakor tudi OECD pregleda regulatornih politik v Sloveniji, kjer se je ugotovilo kar nekaj področij, na katerih bi lahko izboljšali proces priprave predpisov in eno izmed teh je priprava njihovih ocen učinkov. Te se pri predlaganih zakonodajnih spremembah zelo redko pripravljajo v skladu z obstoječim Priročnikom za izvajanje presoje posledic predpisov in politik.

Metodologija za oceno učinkov na različna družbena področja (v nadaljevanju: Metodologija) služi kot vodnik vsem javnim uslužbencem, ki so vključeni v proces priprave predpisov in se uporablja za:

- pripravo osnutkov zakonodajnih gradiv, predloženih v skladu z zakonodajnimi pravili RS;
- za pripravo osnutkov razvojnih dokumentov, predloženih v skladu s pravili RS;
- za prenos direktiv zakonodaje iz Evropske unije.

Kaj je ocena učinkov? To je postopek zbiranja dokazov o prednostih in slabostih predpisov in njihovih alternativ, pri čemer se ocenijo njihovi morebitni učinki. Gre za ukrepe, ki jih je treba sprejeti pri pripravi predpisov, in sicer:

- ocena stanja področja;
- opredelitev problema;
- postavitev ciljev;
- razvijanje alternativnih rešitev;
- ocena učinkov alternativnih rešitev na različna področja;
- primerjava alternativnih rešitev;
- naknadno vrednotenje predpisov.
- Sama osnovna ocena učinkov se izvaja za vse možne rešitve predlogov predpisov z vseh področij določenih v poslovniku vlade, in sicer:
- ocena finančnih učinkov za državni proračun in druga javno finančna sredstva z načinom zagotovitve;
- ocena administrativnih učinkov, ki vključuje tudi informacijske vidike;
- ocena učinkov na gospodarstvo, posebej na mala in srednja podjetja ter konkurenčnost podjetij;
- ocena učinkov na okolje, ki vključuje tudi prostorske in varstvene vidike;
- ocena učinkov na socialnem področju;
- ocena učinkov na dokumente razvojnega načrtovanja;
- naknadno vrednotenje.

V nadaljevanju na kratko predstavljamo vse.

Ocena finančnih učinkov

Priprava predpisa zahteva tudi pripravo celovite ocene učinkov predpisa z vidika morebitnih finančnih posledic za državni proračun in druga javno finančna sredstva. Ta ocena mora podati informacije o tem ali imajo predlagani ukrepi kakršen koli finančni učinek na:

- državni proračun;

- na zdravstveno blagajno – Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije (ZZZS);
- na pokojninsko blagajno – Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije (ZPIZ);
- na občinske proračune.

Podati mora tudi informacijo kako in kdaj se bodo ti učinki odražali v tekočem proračunskem letu oz. v naslednjih proračunskih letih. Ti podatki so izjemno pomembni pri načrtovanju proračunskih dokumentov za naslednje srednjeročno obdobje.

Ocena administrativnih učinkov, ki vključuje tudi informacijske vidike

Posamezna zakonodaja (in druga regulativa) se analizira tako, da se opredeli

potrebne informacije in podatke o tem ali je kakršna koli dodatna obveznost strank, ki zanje pomeni dodaten postopek, bolj zahtevno uveljavljanje pravic oziroma pravnih koristi, predložitve več ali bolj zahtevne dokumentacije in podobno, kar posledično pomeni višje stroške in večjo porabo časa. Ti podatki se naprej delijo na posamezne aktivnosti, ki jih mora opraviti podjetje (posameznik ali druga organizacija-tudi javni organi) za zagotovitev potrebnih informacij, ki jih določa zakonodaja. S tem so definirane administrativne aktivnosti, ki jih lahko merimo.

Ocena zajema učinke:

- zaradi uvedbe nove, spremembe ali ukinitve administrativne obveznosti in na javni interes, ki naj bi se s tem dosegel;
- na digitalne storitve.

Ocena učinkov na gospodarstvo, posebej na mala in srednja podjetja ter konkurenčnost podjetij

Ocena učinka na gospodarstvo preučuje učinek predpisa ali delov predpisa na slovensko gospodarstvo. Ocena zajema učinke na:

- poslovanje (način poslovanja, obseg poslovanja in stroški poslovanja) in ugodno poslovno okolje;
- pravno varnost subjektov pri gospodarskem poslovanju;
- mala in srednje velika podjetja;
- omejevanje konkurenčnosti v dobavni verigi;
- zmanjšanje spodbud dobaviteljem za učinkovito konkurenčnost;
- omejevanje dostopa na trg dobaviteljem;
- raziskovalno-razvojno dejavnost;
- inovacijsko dejavnost;
- digitalizacijo poslovanja;
- zaposlene v podjetju;
- lastninske pravice;
- potrošnike (zaščita potrošnika, razpoložljivost in dostopnost blaga/ storitev ter cena in kakovost proizvodov/storitev);
- posebne regije ali sektorje;
- makroekonomsko okolje;
- mednarodne ekonomske odnose;

- družbeno odgovornost podjetij;
- pospeševanje zelenega in digitalnega prehoda.

Ocena učinkov na okolje, ki vključuje tudi prostorske in varstvene vidike

Zaradi spodbujanja trajnostnega razvoja morajo biti zahteve varstva okolja vključene v pripravo in izvajanje politik ter dejavnosti na vseh področjih gospodarskega in socialnega razvoja. Prav tako mora biti pri zagotavljanju trajnostnega razvoja upoštevano načelo krožnega gospodarstva, ki stremi k preprečevanju odpadkov, zmanjšanju onesnaževanja okolja in ohranjanju narave z zmanjšanjem uporabe snovi, energije in materialov, še zlasti naravnih dobrin, ter k čim bolj dolgotrajnemu življenjskemu krogu proizvodov, materialov in snovi.

Večina predpisov in politik ima učinke na prostor bodisi neposredno (npr. so podlaga za gradnjo infrastrukture, razporeditev storitev ali za zavarovanje dela prostora), ali posredno (npr. učinkujejo na spremembe potovalnih navad), zato je presojanje njihovih učinkov na prostor nujno.

Ocena zajema učinke na:

- zrak;
- tla;
- podnebne spremembe;
- biotsko raznovrstnost, varovana območja in zavarovana območja;
- preprečevanje odpadkov, nastajanje odpadkov in ravnanje z njimi;
- okoljske nesreče;
- na tveganje za okolje;
- Učinke na aktivnosti podjetij v odnosu do uporabe okolju primernih tehnologij;
- Učinke na ravnanje prebivalstva in industrije pri ohranjanju okolja, narave in kulturne dediščine;
- kmetijska zemljišča in kmetovanje;
- racionalna in učinkovita raba prostora;
- kakovost bivanja;
- konkurenčnost in mednarodna vpetost slovenskih mest;
- prostorska identiteta;
- odpornost prostora in prilagodljivost na podnebne spremembe;
- prostorsko upravljanje;

- celostno ohranjanje kulturne dediščine;
- cilje upravljanja voda;
- izvajanje javnih služb varstva okolja.

Ocena učinkov na socialnem področju

Na socialnem področju je treba biti še posebej pozoren na vplive predpisov na položaj, pravice in obveznosti delavcev pri delu in iz dela, sistem pokojninskega in invalidskega zavarovanja, kolektivne pogodbe, politiko zaposlovanja doma in v tujini, preprečevanje dela in zaposlovanja na črno, zavarovanje za čas brezposelnosti, položaj in celovito družbeno varstvo invalidov, mladine, otrok in družine, štipendiranje in poklicno izobraževanje, varnost pri delu, družinsko in demografsko politiko, socialno varstvo in socialno skrbstvo, družbeno pomoč ogroženim posameznikom, družinam in skupinam prebivalstva, položaj žensk ter zagotavljanje enakih možnosti žensk in moških, usposabljanje otrok z motnjami v razvoju in varstvo oseb, ki ne morejo same skrbeti zase.

Ocena zajema učinke na:

- zaposlenost, trg dela, položaj in pravice ter obveznosti brezposelnih oseb; aktivno politiko zaposlovanja in zaposlovanje in delo tujcev;
- družinska razmerja;
- socialno vključenost in materialni položaj gospodinjstev;
- položaj oseb z določeno osebno okolščino (nediskriminacija) ;
- enakost spolov;
- zdravstveno varstvo;
- sodno varstvo in varstvo človekovih pravic in temeljnih svoboščin;
- ustvarjanje družini, materinstvu in otrokom naklonjene družbe, odločanje o materinstvu in očetovstvu in vpliv na dvig rojstev;
- skladni regionalni demografski razvoj;
- ustvarjanje pogojev, da bodo Slovenci ostali v domovini in vrnitev Slovencev iz tujine v domovino;
- migracije in integracijo tujcev;
- skrb za Slovence v zamejstvu in po svetu;
- varno in dostojno starost;
- medgeneracijsko sožitje in dialog.

Ocena učinkov na dokumente razvojnega načrtovanja

Trajnostni razvoj je moč opredeliti kot prakso ohranjanja produktivnosti z zamenjavo uporabljenih virov z viri enake ali večje vrednosti brez degradacije ali ogrožanja naravnih biotskih sistemov. Trajnostni razvoj povezuje skrb za nosilnost naravnih sistemov s socialnimi, političnimi in gospodarskimi izzivi, s katerimi se sooča človeštvo.

Treba pa je zagotoviti tudi spodbude na področju inovacij, kar pripomore k doseganju ciljev politike z zagotavljanjem, da so predpisi oblikovani na način, da ustvarjajo najboljše možne pogoje za razcvet inovacij. Praviloma so takšni predpisi manj predpisujoči in podrobni v navodilih, saj imajo več prostora za razvoj potencialnih inovacij. Zelo predpisujoča in podrobna ureditev znotraj predpisov namreč lahko ustvari ovire za vstop inovativnih rešitev. Predpisi s pozitivni učinki na inovacije lahko prispevajo k razvoju družbe in gospodarstva, ki bo kos izzivom prihodnosti.

Za uspešno prizadevanje za trajnostni razvoj in spodbujanje inovacij je potrebno:

- merjenje napredka v smeri trajnostnega razvoja;

- spodbujati enakost znotraj in med generacijami;
- prilagajati se šokom in presenečenjem;
- preoblikovati sistem na bolj trajnostne razvojne poti;
- povezati znanje z ukrepi za trajnost;
- oblikovati ureditve upravljanja, ki ljudem omogočajo sodelovanje pri izvajanju drugih zmogljivosti;
- spodbujanje inovacij, tehnoloških raziskav in testiranje;
- sodelovanje javnega in zasebnega sektorja na področju inovacij;
- razvoj raziskovalno-razvojne infrastrukture.

Naknadno vrednotenje

Predpisi se vedno sprejemajo z določenimi cilji v smislu doseganja zelenih družbenih vrednot in odprave obstoječih problemov. Vendar so v času njihovega sprejetja na podlagi predhodnih ocen učinkov na voljo le omejene informacije o njihovi prihodnji realizaciji. Hkrati pa ti predpisi delujejo v družbenem okolju, ki se skozi čas spreminja in je pod vplivom številnih drugih dejavnikov (socialnih, gospodarskih, tehnoloških, okoljskih, itd.), zato jih je treba po določenem obdobju ponovno oceniti.

Namen naknadnega vrednotenja je oceniti:

- ali predpisi, ki izhajajo iz zakonodajnega gradiva in razvojnih dokumentov, po določenem časovnem obdobju še vedno ustrezajo svojemu namenu in so primerni za doseganje ciljev;
- kakšen je njihov dejanski učinek;
- ali so se morda pojavili drugi učinki, ki jih pripravljavec predpisa ni predvidel.

Ob potrebni spremembi ali odpravi predpisa, se bo pripravljalna faza začela po naknadnem vrednotenju, pri čemer se zaključi zakonodajni krogotok. Naknadno vrednotenje tako zagotavlja povratne informacije o predhodni oceni učinka, hkrati pa ga brez slednje ni mogoče izvesti. Predhodna ocena učinka in naknadna ocena sta tako sestavna dela zakonodajnega krogotoka in sta nerazdružljivo povezana.

ZOS pripravljavce predlogov predpisov že vrsto let opozarja na obvezno opredelitev tako finančnih kot kadrovske posledic in upamo, da je ta dokument v smeri tega, da bo to opravljeno brez dodatnih pozivov. Prav tako pa opozarjamo na sledeče. V pripravo predpisov, ki zadevajo delovanje občin, je treba združenja občin vključiti že v sam začetek priprave in ne ko je ta že objavljen na portalu eDemokracija.

S strategijo digitalnih javnih storitev 2030 do njihove zagotovitve dostopnosti na spletu

Vlada RS je na eni izmed decembrskih rednih sej sprejela strategijo digitalnih javnih storitev 2030, katere vizija so digitalne javne storitve, ki omogočajo integrirano, usklajeno, varno in učinkovito interakcijo državljanov in podjetij z državo. Pripravilo jo je Ministrstvo za javno upravo, ki je pri njeni pripravi sledilo novemu konceptu in vsebine ni več pripravljajo z vidika delovanja javne uprave, ampak z vidika potreb njenih uporabnikov, kar pomeni, da v središču ni več javna uprava kot organizacija, ampak uporabnik in njegove potrebe, zato da je njegovo sodelovanje z državo bolj enostavno.

Strategija digitalnih javnih storitev 2030 (v nadaljevanju: Strategija) je eden od ključnih elementov digitalne preobrazbe Slovenije z jasno načrtano smerjo razvoja digitalnih javnih storitev in. Obsega vse digitalne javne storitve, ki jih uporabnikom zagotavljajo ponudniki s področja javne uprave (državna uprava, občinske uprave in nosilci javnih pooblastil) ter tudi ponudniki iz širšega javnega sektorja. S Strategijo se bo omogočilo razvoj enostavnih storitev ter vzpodbujalo njihovo široko uporabo. V središče digitalne preobrazbe so postavljeni ljudje in poslovni subjekti. Hkrati s sprejetjem Strategije pa je Vlada RS sprejela sklep, da Ministrstvo za javno upravo v sodelovanju z ostalimi pristojnimi organi in drugimi deležniki, v roku šestih mesecev od sprejema pripravi akcijski načrt za njeno izvajanje.

V Strategiji so opredeljene tri strateške prioritete, in sicer:

- da bodo do leta 2030 vse ključne javne storitve zagotovljene na spletu in dostopne vsem uporabnikom;

- da bo vsaj 80 odstotkov ključnih javnih storitev, ki so dostopne digitalno, opravljenih tudi digitalno;
- da bo vsaj 80 odstotkov uporabnikov javnih storitev uporabljalo digitalno identiteto.

Strategija opredeljuje okvir, ki bo omogočal razvoj enostavnih storitev, ter vzpodbujal njihovo široko uporabo. Za razvoj pa potrebujemo enotno digitalno identiteto, učinkovito uporabo sodobne informacijske tehnologije in infrastrukture ter digitalno opolnomočen javni sektor. Te storitve morajo biti uporabnikom prijazne, enostavne in celovite, predvsem pa morajo organizirane okoli njihovih potreb. Prav tako pa morajo podpirati dogodke v njihovih življenjih in potrebe poslovnih uporabnikov. Ne gre pa pozabiti na še na to, da morajo izpolnjevati pričakovanja uporabnikov glede varnosti, dostopnosti in zanesljivosti.

Strategija naslavlja tako fizične osebe kot poslovne subjekte. Zajeti se želi čim večji krog ponudnikov digitalnih javnih storitev, ne zgolj tistih v državni ali širši javni upravi, temveč tudi nosilce javnih pooblastil in širši javni sektor (vključno z zdravstvom, pravosodjem in drugimi) ter samoupravne lokalne skupnosti.

Izkušnja s pandemijo je namreč pokazala na nujnost digitalizacije na vseh področjih, tudi v javni upravi, saj je digitalna javna

uprava predpogoj za učinkovito nudenje storitev svojim uporabnikom - državljanom, podjetjem, občinam, šolam in drugim - ob izjemnih dogodkih in v normalnih razmerah.

Katere pa so ključne javne storitve?

Te so definirane na podlagi evropskih digitalnih ciljev za leto 2030, program politike "Pot v digitalno desetletje" do leta 2030 (trenutno še v nastajanju), kjer digitalizacija javnih storitev predstavlja eno od štirih glavnih točk Digitalnega kompasa. V metodologiji evropske komisije, »EU eGovernment benchmarking«, so kot ključne storitve v okviru devetih življenjskih dogodkov:

- ustanovitev podjetja;
- redno poslovanje podjetij;
- kariera;
- študij;
- družina;
- selitev;
- spori majhne vrednosti;
- transport;
- zdravje.

Ambiciozno zastavljene cilje bo moč doseči s procesi soustvarjanja javnih storitev z vsemi deležniki, povezovanjem storitev

samoupravnih lokalnih skupnosti, promocijo digitalnih storitev in poudarjanjem prednosti njihove uporabe ter zagotavljanjem varnosti podatkov uporabnikov.

Za potrebe izvedbe javnih storitev pa se je še posebej potrdila nujnost razvoja celovitih digitalnih rešitev brez nujnosti fizičnega kontakta med ponudnikom in uporabnikom.

Strategija je sestavljena kot piramida, ki strateške prioritete kaskadno prenaša v pet strateških ciljev, in sicer:

- Zagotovljeno je učinkovito in varno okolje za opravljanje digitalnih storitev;
- Vse digitalne storitve so so-ustvarjene in usmerjene v uporabnike;
- Široka uporaba rešitev za digitalno identifikacijo;
- Sodobna informacijska tehnologija za upravljanje zaupanja vrednih podatkov;
- Interoperabilna in digitalno opolnomočena država.

S pomočjo teh ciljev se bo doseglo zastavljene prioritete. Na pet strateških ciljev se aplicira 23 skrbno zasnovanih specifičnih ciljev. Vsak izmed specifičnih ciljev ima definirane konkretne korake v akcijskem načrtu. Ta se bo posodabljal vsaki dve leti, z namenom umeščanja aktualnih ukrepov ter pregledu stanja, na podlagi že izvedenih ukrepov.

Ključni evropski dokument

Vizijo, cilje in možnosti za uspešno digitalno preobrazbo Evrope do leta 2030 je Evropska komisija marca 2021 predstavila v dokumentu **Evropsko digitalno desetletje: digitalni cilji za leto 2030**, kjer je predlagan dogovor o sklopu digitalnih načel za hitro uvedbo pomembnih med-državnih projektov in pripravo zakonodajnega predloga, ki določa trden okvir upravljanja, za spremljanje napredka – digitalni kompas. Dokument temelji na štirih glavnih točkah:

- digitalno usposobljeno prebivalstvo in visoko kvalificirani strokovnjaki na digitalnem področju;
- varne, učinkovite in trajnostne digitalne infrastrukture;
- digitalna preobrazba podjetij;
- digitalizacija javnih storitev.

Kot cilje za leto 2030 na področju digitalizacije javnih storitev določa zagotavljanje vseh ključnih javnih storitev za državljane in podjetja na spletu, dostop do svoje zdravstvene dokumentacije za vse državljane

Evropske unije ter uporabo digitalne identifikacije s strani vsaj 80 % državljanov Evropske unije.

Septembra 2021 je Evropska komisija objavila predlog Sklepa Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi političnega programa "Pot v digitalno desetletje" do leta 2030, katerega namen je doseganje, pospeševanje in oblikovanje uspešne digitalne preobrazbe EU gospodarstva in družbe.

Pogled naprej

V prihodnjih letih bo pri razvoju digitalnih javnih storitev še bolj poudarjeno sodelovanje z uporabniki storitev in drugimi deležniki, kar bo vodilo v bolj prilagajene in inovativne storitve, hkrati pa se bo tako povečevalo zaupanje uporabnikov ter širilo njihovo uporabo.

Ob snovanju novih digitalnih storitev bodo pristojni upoštevali, da država že razpolaga z vrsto podatkov o uporabnikih, kar je izhodišče za premik k oblikovanju digitalnih storitev, ki upoštevajo okoliščine na strani uporabnika. Uporabnikom bo zagotovljen transparenten pregled njihovih digitalnih interakcij z javnimi institucijami, ter omogočen vpogled v stanje njihovih podatkov in postopkov ter pregled njihovih obveznosti in pravic.

Digitalizacija ponuja možnosti proaktivnega delovanja države in lokalnih skupnosti preko proaktivnih storitev in interoperabilnosti javnih institucij ter uporabe podatkov in podatkovne analitike za odločanje. To bo ključnega pomena za poenostavitev in odprave administrativnih ovir, ki bo pozitivno vplival na učinkovitost interakcij z javnimi institucijami in na ta način poenostavil življenja tako zasebnih, kot poslovnih uporabnikov. Uporabnikom bo zagotovljen enoten dostop do celovitih digitalnih storitev, ki bodo omejile potrebo po digitalnih stikih s številnimi javnimi institucijami.

Ker sodoben način bivanja, dela in poslovanja zahteva, da so javne storitve dostopne tudi čezmejno, znotraj enotnega digitalnega trga, se bo z digitalizacijo javnih storitev in ustrezno spremembo zakonodaje zagotovilo, da lokacija uporabnika ne bo vplivala na dostopnost storitev.

V Strategiji pa je še navedeno, da bo država z mednarodnim sodelovanjem skrbela za prenos dobrih praks, večjo učinkovitost in skladnost rešitev. Zapleteni in raznovrstni načini izkazovanja istovetnosti uporabnikov predstavljajo visoko oviro za

široko uporabo digitalnih javnih storitev. Uporabnikom bodo zato ponudili enotno digitalno identiteto za vse javne storitve (na državnem in tudi na lokalnem nivoju), kar bo poenostavilo njihovo uporabo, s tem pa storitve približalo širši populaciji in okrepilo zaupanje v digitalno poslovanje z javnim sektorjem. Prav tako pa si bodo prizadevali za čim boljše izkoriščanje potencialov sodobnih tehnologij za še bolj učinkovite storitve.

Pri oblikovanju digitalnih storitev bodo upoštevali omejitve določenih uporabnikov pri njihovem dostopanju ali morebitne težave pri njihovi uporabi. Z namenom presejanja takšnih omejitev bo zagotovljen večkanalni storitveni pristop. Poskrbeli bodo tudi za to, da bodo pri razvoju vseh digitalnih storitev upoštevani standardi, ki bodo invalidom omogočili dostop in uporabo storitev.

Pomembno je imeti enoten pristop, ter eno določeno javno institucijo za koordinacijo uvedbe digitalnih storitev, ki bo vodila digitalno transformacijo javne uprave in poskrbela za pravo stopnjo odgovornosti in prepoznavnosti le teh. Da bi lahko dosegli visok nivo storitev, bo treba okrepiti vlogo koordinatorja uvedbe digitalnih storitev, ki bo skrbel za enakomeren in skladen razvoj digitalnih javnih storitev v različnih sektorjih države ter povezoval javne institucije pri razvoju in uveljavljanju le-teh.

Koordiniran pristop bo posebej pomemben pri dodatnem povezovanju digitalnih storitev javne uprave in digitalnih storitev samoupravnih lokalnih skupnosti ter nosilcev javnih pooblastil, kar bo nujno za doseganje optimalne uporabniške izkušnje, prihrankov na strani javnega sektorja, večje usklajenosti glede stopnje razvitosti na celotnem območju države, enotnejšega izpolnjevanja zahtev zakonodaje na evropski in nacionalni ravni itd.

Strategija digitalnih javnih storitev 2030 bo imela tudi posreden učinek na zmanjšanje obremenitve okolja. Prizadevamo si, da bi javni sektor posredno in neposredno pripomogel k izboljšanju kvalitete življenja ter znižanju ogljičnega odtisa, ki ga povzročajo uporabniki storitev in tudi javni sektor sam.

Digitalizacija je realnost in ja tudi epidemija s covid-19 nas je opomnila na to. Upamo, da smeli načrti zastavljeni v Strategiji ne bodo ostali le črka na papirju. Prav tako pa upamo, da bodo odločevalci k oblikovanju rešitev povabili tudi občine in njihova združenja.

Pogojenost

Pomembna novost nove Skupne kmetijske politike, ki se bo uveljavila s 1. 1. 2023, je t.i pogojenost, ki nadomešča sedanjo navzkrižno skladnost, in je hkrati zahtevnejša. Izpolnjevanje standardov pogojenosti je obvezno za vse vlagatelje, ki uveljavljajo ukrepe na zbirni vlogi.

Pogojenost je nadaljevanje sistema navzkrižne skladnosti, ki pa so deloma spremenjeni, hkrati pa so dodane prakse zelene komponente neposrednih plačil. Pogojenost bo tako kot navzkrižna skladnost razdeljena na dva sklopa: dobri kmetijski in okoljski pogoji (DKOP) - 9 standardov in predpisane zahteve ravnanja (PZR) - 11 standardov. Pri standardih PZR so zahteve več ali manj enake, medtem ko je pri standardih DKOP več sprememb.

Kratek opis novosti pri DKOP:

- **DKOP 1 Razmerje trajni travniki/ kmetijska zemljišča v uporabi:** nov standard,; to razmerje se spremlja na ravni Slovenije in ne kmetijskega gospodarstva;
- **DKOP 2 Varovanje mokrišč in šotič** (popolnoma nov standard): začne se izvajati leta 2024;
- **DKOP 3 Prepoved kurjenja strnišč:** poleg prepovedi kurjenja strnišč je dodana zahteva po prepovedi kurjenja travnikov kot edinega načina obdelave v dotičnem letu;
- **DKOP 4 Varovalni pasovi ob vodotokih:** dodana je prepoved oranja, omejitve paše in dokrmeljevanja v tem pasu ter prosto napajanje živine v vodotokih, brez pretiranih poškodb brega vodotoka;
- **DKOP 5 Erozija:** ohranjanje teras, površine se obdelujejo na določen način (oranje po plastnicah, pokritost, strnišče), spremenil pa se bo naklon od katerega naprej je potrebno izpolnjevati zahteve, to je nad 10 %; za oranje je izjema za GERK-e manjše od 30 arov, ter tiste usmerjene pravokotno na strmino in imajo obenem krajšo stranico krajšo od 40 metrov;

- **DKOP 6 Pokritost tal:** vsaj 80 % kmetijskih površin KMG mora biti pokrito, da se prepreči gola tla v obdobju od 15.11 do 15.2. naslednje leto; pokritost se izvede s strniščem oziroma nepreorano površino, zastirko ali zelenim pokrovom;
- **DKOP 7 Kolobar:** obvezna je menjava posevkov vsako leto na najmanj 60 % ornih površin. Na ostalih 40 % ornih površin je treba zagotoviti, da se posevek zamenja najpozneje po treh letih, v teh treh letih pa je med glavnimi posevki obvezen podsevek, dosevek ali drugi glavni posevek. Drugi glavni posevek v istem letu se šteje kot kolobarni člen, če sledi takoj po spravi glavnega posevka in je prisoten do priprave zemljišča za setev in setve naslednjega glavnega posevka. Trave, travno-deteljne mešanice, deteljno-travne mešanice, praha in trajni nasadi na ornih površinah so del kolobarja in so lahko na istem zemljišču več kot tri leta. Kmetijska gospodarstva z 10 ha ali manj ornih površin so izvzeta iz te zahteve. Za leto 2023 ta standard ne velja.
- **DKOP 8 Delež neproduktivnih površin, ohranjanje krajinskih značilnosti, nega mejic samo v dovoljenem času, odstranjevanje/kontrola invazivk:**
 - » nov del standard – kmetijska gospodarstva z **nad 10 ha ornih površin morajo nameniti najmanj 4 % ornih površin neproduktivnim površinam**, to so na primer krajinske značilnosti, praha, mejice, varovalni pasovi ob vodotokih ...; Izjemoma praha za leto 2023 ne bo obvezna s tem, da se koroza in soja se ne bosta smeli pridelovati na predvideni prahi – ta površina je

predvidena za pridelavo hrane za ljudi; ostale elemente neproduktivnih značilnosti na kmetijah, ki jih bodo imele vpisane kot del 4% bo še naprej potrebno ohraniti;

- » ostali deli tega standarda bodo po zahtevah praktično enaki kot do sedaj - ohranjanje krajinskih značilnosti, prepoved obrezovanja in odstranjevanja mejic v času gnezdenja ptic in izvajati bo potrebno ukrepe za omejevanje širjenja rastlin z invazivnim potencialom (seznam teh bo razširjen – iz 5 na 10);

DKOP 10 Varovanje okoljsko občutljivega trajnega travinja (OOTT); OOTT se bo varoval na določenih območjih znotraj Natura 2000 območjih, obseg površin s t.i. statusom OOTT se bo povečal; to je priložnost za vse kmete na teh območjih, da se izobrazijo o habitatih in vrstah, ki so ogroženi v Sloveniji in jih je potrebno posebej varovati na njihovih zemljiščih.

Kratek opis novosti pri PZR:

- **PZR 1 – varovanje voda pred razpršenimi viri onesnaževanja s fosfati** je popolnoma nov del tega standarda (poleg obstoječih vodnih dovoljenj/odločb za namakanje) – zahteva pa bo upoštevanje gnojilnih načrtov na področjih, kjer je obremenitev s fosforjem velika; teh območij ni veliko;
- **PZR 2 – nitrati** popolnoma enak standard kot do sedaj;
- **PZR 3 in 4 – varovanje habitatov in ptic** standarda se sicer ne spreminjata, vendar je dodanih nekaj novih zahtev, predvsem na račun opomina Komisije zaradi upadanja vrst v naturi 20000 in zaradi upoštevanja Naravovarstvenih smernic;
- **PZR 5 in 6 – varna hrana in prepoved uporabe določenih zdravil v veterini** sta tudi stara standarda in se ne spreminjata, nekatere zahteve so samo posodobljene;

Ljubljansko barje iz zraka, avtor: Lothar Boris Pilz

- **PZR 7 – 11** (identifikacija in registracija živali, bolezni živali) niso več del pogojenosti;
- **PZR 7 in 8 – pravilna in trajnostna raba FFS** bo sedaj dejansko morala biti trajnostna– upoštevati bo potrebno dobro prakso pri uporabi FFS, kar v bistvu pomeni upoštevanje pravil integriranega varstva rastlin, predvsem pa dosledno upoštevanje navodil proizvajalca;
- **PZR 9 do 11 – dobrobit živali (telet, prašičev, rejnih živali)**; ostajajo praktično enake zahteve

Del pogojenosti bo že znani sistem kontrol, ki pa bo po novem trodelen: administrativni del (tako kot sedaj predvsem preverjanje količine dušika iz živalskih gnojil) – 100 % zavezancev, pregled na kraju samem – najmanj 1% zavezancev in pa pregled površin s spremljanjem (t.i. sistem AMS) – 100 % pregled vseh površin. Sankcijski sistem bo v skladu z evropsko zakonodajo nekaj ostrejši.

Pravila in zahteve pogojenosti mogoče na prvi pogled delujejo kot omejevanje kmeta in njegovega truda. So pa v

bistvu samo dobra praksa pri kmetovanju in izpolnjevanje pričakovanih celotne družbe. To da izpolnjevanje teh zahtev pomeni, da kmet dobi neokrnjena sredstva iz naslova shem neposrednih plačil, omejenih dejavnikov, dobrobiti živali, KOP OP in natura plačil je samo dodatna nagrada ob dobrem občutku, da dela prav.

Za vsebino je odgovorno Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, ki je tudi organ upravljanja, določen za izvajanje Programa razvoja podeželja 2014-2020.

Sofinancira Evropska unija

Novo programsko obdobje – nove strategije lokalnega razvoja

V Sloveniji se že dve programski obdobji zelo uspešno izvaja lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost, ali kot ga poznamo v programskem obdobju 2014-2020, pristop LEADER/CLLD. Slovenija se lahko pohvali, da se pristop LEADER/CLLD izvaja na podlagi kar treh evropskih skladov, in sicer Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP), Evropskega sklada za ribištvo in pomorstvo (ESPR) ter Evropskega sklada za regionalni razvoj (ESRR). Lokalne akcijske skupine (v nadaljevanju: LAS) delujejo na območju celotne Slovenije, torej so v 37 delujočih LAS-ov vključene vse slovenske občine, kar je v evropskem prostoru redkost.

Vzporedno z zaključevanjem tekočega programa in številnih projektov, ki pripomorejo k razvoju podeželja in mestnih ter ribiških območjih, pa se intenzivno pripravlja predpise za novo programsko obdobje. V programskem obdobju 2021-2027 se bo pristop LEADER/CLLD izvajal kot del skupnega pristopa imenovanega lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost v okviru skladov EKSRP in ESRR. Za izvajanje skupne kmetijske politike (SKP) je bil s strani Evropske komisije dne 28. 10. 2022 potrjen Strateški načrt SKP 2023-2027 za Slovenijo, s čimer je bila podana zelena luč za koriščenje sredstev sklada EKSRP. Za koriščenje sredstev iz sklada ESRR pa je bil Program evropske kohezijske politike v obdobju 2021-2027 v Sloveniji potrjen dne 13. 12. 2022.

Dne 23. 12. 2022 sta bila v Uradnem listu RS objavljena uredba in javni poziv za potrditev lokalnih akcijskih skupin in novih strategij lokalnega razvoja. Uredba določa pogoje za delovanje LAS-ov in potrebno vsebino

novih strategij lokalnega razvoja za programsko obdobje 2023-2027.

LAS-i bodo morali biti tudi v prihodnjem programskem obdobju organizirani kot pogodbeno partnerstvo treh sektorjev, sestavljenih iz predstavnikov javnih in zasebnih socio-ekonomskih interesov na izbranem območju, torej kot javni, ekonomski (ali gospodarski) in socialni (ali civilni) sektor. Na ravni oblikovanja LAS-ov ter kasneje pri odločanju o projektih po izvedbi javnih pozivov za izbor projektov, ki jih bodo objavili LAS-i, bo potrebna velika pozornost, da noben od naštetih sektor ne bo nadzoroval odločanja.

Obstoječi LAS-i lahko nadaljujejo s svojim delovanjem ali pa se ustanovijo na novo, če se na lokalnem območju sprejem taka odločitev. Na območju LAS-a mora živeti med 14.000 in 150.000 prebivalcev, zagotovljeni pa morajo biti tudi nekateri dodatni pogoji, ki bodo določeni s predpisom. Kljub temu pa se poudarja, da naj bo območje LAS dovolj veliko in ima dovolj kritične mase lokalnih deležnikov, da bo LAS lahko deloval, saj je od velikosti odvisen finančni okvir za izvajanje Strategije lokalnega razvoja (SLR) ter s tem povezana sredstva za vodilnega partnerja. V primeru manjših LAS-ov se namreč opaža tudi pomanjkanje kapacitet, idej in manjših možnosti za sodelovanja pri pripravah in izvajanju projektov. Pri obeh možnostih pa je potrebno upoštevati, da mora biti LAS »vključujoč«, torej odprt za nove člane, da se v članstvo LAS povabi tudi mlade, ženske in ranljive skupine in nevladne organizacije, ki delujejo na območju. Kljub temu, da so LAS-i v Sloveniji že sedaj zelo razvejana mreža lokalnih akterjev, bo še bolj reprezentativna in vključujoča LAS vključevala ne le nove ljudi, ampak lahko odpre priložnosti, prinese nove vire, ideje in inovacije ter s krepitvijo lokalnih povezav spodbudi, da se vključijo tudi drugi.

Projekti se bodo izvajali na podlagi javnih pozivov, ki jih bodo objavili LAS-i, torej v imenu LAS-a izbrani vodilni partnerji. **V okviru Strateškega načrta**

skupne kmetijske politike 2023-2027 za Slovenijo (v nadaljevanju: strateški načrt) je cilj intervencije LEADER skozi potrjene LAS-e in strategije lokalnega razvoja za programsko obdobje 2023-2027 spodbujati zaposlovanje, rast, socialno vključenost in lokalni razvoj na podeželskih območjih, in prispevati k ostalim specifičnim ciljem strateškega načrta. Namen intervencije LEADER je doseganje tega cilja skozi izvajanje operacij in operacij sodelovanja med različnimi LAS-i, ki naslavlja potrebe in izzive na podeželju, kot so npr. socialna vključenost vseh prebivalcev na podeželju, spodbujanje zaposlovanja ter podjetništva na podeželju, razvoj osnovnih storitev, dvig kakovosti življenja, zagotavljanje infrastrukturnega razvoja na podeželju, razvoj koncepta pametnih vasi, okoljske in podnebne rešitve na podeželju, spodbude ekološkemu kmetovanju idr. Projekti, ki se bodo izvajali, bodo prispevali k doseganju ciljev strategij lokalnega razvoja, okoljski trajnosti, socialni vzdržnosti, inovativnosti, enakopravnemu vključevanju različnih partnerjev ali višji dodani vrednosti območja LAS.

Pri tem bo treba večjo pozornost nameniti temu, da če je operacija upravičena v okviru drugih intervencij strateškega načrta, se lahko podpira preko intervencije LEADER v primeru, če je takšna potreba prepoznana v strategiji lokalnega razvoja in izkazuje dodano vrednost za razvoj lokalnega območja, kot so dvig socialnega kapitala, upravljanja ali če prispeva k rezultatu operacije (npr. skupni interes, skupina upravičencev, dostop javnosti do rezultatov operacije, inovativne značilnosti operacije na lokalni ravni, integrirane operacije). V tem primeru se bodo lahko podpirale le manjše investicije na podeželju, in sicer kot del projekta, s poudarkom na širšem pomenu za območje LAS-a ter dodani vrednosti za projekt, območje in prebivalce območja LAS-a. Načrtuje se podpora projektom do vrednosti 200.000 evrov.

V okviru **Programa evropske kohezijske politike v obdobju 2021-2027 v Sloveniji** CLLD sledi cilju politike »Evropa, ki je bliže državljanom«, in sicer s spodbujanjem trajnostnega in celostnega razvoja vseh vrst območij ter lokalnih pobud, specifičnem cilju ali namenski prednostni nalogi: Spodbujanje celostnega in vključujočega socialnega, gospodarskega in okoljskega lokalnega razvoja, kulture, naravne dediščine, trajnostnega turizma in varnosti na območjih, ki niso mestna območja. V okviru

tega so vlaganja namenjena izgradnji vključujoče družbe in nadaljnji celostni družbeno-gospodarski razvoj v območjih LAS-ov, s posebno pozornostjo na zmanjšanje razlik med socialno-ekonomsko prikrajšanimi osebami in območji. Tematska področja ukrepanja so odvisna od prepoznave potreb lokalnega partnerstva in morajo biti utemeljena v strategiji lokalnega razvoja. Strategije lokalnega razvoja morajo naslavljati podporo trajnostnim oblikam lokalnega podjetništva, inovacijam glede uporabe lokalnih virov,

turizma, varovanju naravne in kulturne dediščine, revitalizaciji javnih površin za skupno uporabo, preventivi in varovanju zdravja, medgeneracijskemu sodelovanju, krepitvi kompetenc, skrbi za starejše, mlade in druge prikrajšane skupine ter socialni vključenosti.

Glede na vse navedeno je priprava kvalitetne strategije lokalnega razvoja zelo pomembna. Že pri analizah stanja območja, ki jih bo treba vključiti v nove strategije lokalnega razvoja, so podatki, s katerimi razpolagajo občine, zelo pomembni tudi za pripravo potreb in potencialov območja. Pri vzpostavitvi lokalnega partnerstva in pripravi strategije lokalnega razvoja je priporočljivo, da sodeluje čim več deležnikov, ki živijo in delajo na območju, kjer se bo le-ta izvajala. Vsak posameznik, društvo ali interesna skupina imajo lahko svoje poglede na nadaljnji razvoj, kar lahko pomembno prispeva k celoviti pripravi analize in dejanskim potrebam območja. **Zato ste vse občine in lokalni prebivalci takoj po objavi javnega poziva vabljeni k aktivni vključitvi v lokalne akcijske skupine in k pripravi kvalitetnih novih strategij lokalnega razvoja, ki bodo odražale potrebe lokalnega območja.**

Folklorna skupina v Deželi kozolcev, ki se nahaja na območju LAS Dolenjska in Bela krajina. Avtor: arhiv Zavoda Dežela kozolcev.

Integriteto lokalne samouprave krepimo tudi s pravilno prijavo premoženjskega stanja

Na Komisiji za preprečevanje korupcije (Komisija) letos zaradi številnih volitev beležimo večje število prijav premoženjskega stanja, ki nam jih stari in novi zavezanci posredujejo bodisi ob nastopu funkcije, ob njenem prenehanju ali zgolj spremembi. Na kaj vse morajo biti zavezanci pri tem pozorni, da se izognejo morebitnim dvomom, napakam in drugim nevšečnostim med samo prijavo ter morebitni odgovornosti za prekršek zaradi kršitev dolžnosti? V prispevku predstavljamo najpogostejše težave, s katerimi so se nekateri zavezanci soočili v preteklosti, pri tem pa dodajamo, da so vse te situacije lahko obvladljive, če se zavezanci s svojimi vprašanji pravočasno obrnejo na Komisijo in uredijo vse potrebno za izpolnitev prijave oziroma odjave premoženjskega stanja ali njegove spremembe.

Poznavanje zakonskih določb je bistveno za izogib globam

Vsakokratne volitve v veliki meri posežejo v funkcije zavezancev za poročanje premoženjskega stanja. Te se lahko začnejo, prenehajo ali spremenijo ali pa se za nekatere zavezance kar nadaljujejo. Vse naštetu vpliva na obveznosti poročanja zavezancev do Komisije.

Nadzor nad premoženjskim stanjem zavezancev je eden od institutov Komisije, ki pripomore h krepitvi integritete in transparentnosti nosilcev javnih funkcij

oziroma javnih nalog. Namen sistema nadzora poročanja premoženjskega stanja je namreč zaznati morebitno nesorazmerno povečanje premoženja oziroma pridobitev premoženja neznanega izvora v času opravljanja funkcije oziroma dela, do katerega bi lahko prišlo zaradi nezakonitega ravnanja zavezanca. Z nadzorom se torej vzpostavljata in krepi integriteta in transparentnost javne oblasti ter zaupanje javnosti vanjo.

Zakon o integriteti in preprečevanju korupcije (ZIntPK) zavezanca za poročanje premoženjskega stanja natančno določa v prvem odstavku 41. člena. Nosilce javnih funkcij (npr. poslanci, župani, podžupani itd.) ZIntPK v drugem odstavku 41. člena zavezuje k pravilnemu, popolnemu in pravočasnemu poročanju o premoženjskem stanju ob začetku opravljanja funkcije oziroma dela, ob prenehanju opravljanja funkcije ali dela in še v roku enega leta po prenehanju funkcije. Dodatno ZIntPK v 43. členu določa še, da so zavezanci dolžni Komisiji prijaviti tudi spremembe v premoženjskem stanju med opravljanjem funkcije (kar zajema spremembe na področju osebnih podatkov, vključno s podatki o drugih funkcijah in dejavnostih, ki jih opravlja, in spremembe na področju premoženjskega stanja). V 46. členu pa ZIntPK tudi nalaga, da se za določene zavezanca podatki o spremembah premoženjskega stanja javno objavijo in so [dostopni na naši spletni strani](#) ves čas trajanja mandata zavezanca in še eno leto po prenehanju opravljanja funkcije.

Na Komisiji na področju premoženjskega stanja delujemo predvsem nadzorstveno (z uvedbo rednih ali izrednih nadzorov) in preventivno, saj zavezancem svetujemo in nudimo pomoč pri izpolnjevanju obveznosti. Če zavezanci ne izpolnijo svojih zakonsko določenih obveznosti, pa zoper njih lahko uvedemo tudi prekrškovne postopke – če izrečemo globo, je ta lahko od 400 do 1.200 evrov. Zoper zavezanca lahko uporabimo tudi upravno sankcijo znižanja oziroma nadomestila plače, če se ne odzove na naš poziv k predložitvi podatkov.

Kdo, kdaj, kako in zakaj poroča?

Komisija je od začetka letošnjega leta do tega tedna prejela občutno več prijav premoženjskega stanja in njegovih

sprememb kot lansko leto, kar je glede na število volitev in s tem novih / starih zavezancev pričakovano. Zato ni odveč, če v izogib morebitnim napakam in zmotam ponovimo določene obveznosti zavezancev:

- **ново izvoljeni zavezanci** morajo najpozneje v enem mesecu po nastopu funkcije Komisiji sporočiti podatke o svojem premoženjskem stanju na dan nastopa funkcije;
- enako velja tudi za **zavezanca, ki jim je funkcija prenehala**, poleg tega morajo podatke o svojem premoženjskem stanju na dan prenehanja funkcije **sporočiti še eno leto po prenehanju** - zlasti na slednjo obveznost nekateri zavezanci pozabijo;
- ko **zavezanec nastopi drugo funkcijo**, mora Komisiji sporočiti spremembo funkcije v roku 30 dni po nastanku; na primer, če je podžupan izvoljen za župana, zapiše prenehanje funkcije podžupana z dnem 29. 11. 2022 in nastop nove funkcije župana z dnem 30. 11. 2022;
- **skupini zavezancev, ki bo s svojo funkcijo nadaljevala**, Komisiji ni treba sporočiti ničesar. Tak primer je župan, ki je izvoljen za nov mandat.

Za izpolnitev vseh obveznosti so zavezancem na razpolago [štiri elektronski obrazci](#).

Sprememba nosilcev funkcij pa vpliva tudi na organe ali organizacije javnega sektorja, pri katerih delujejo zavezanci.

Ti so namreč Komisiji zavezani posredovati seznam zavezancev za prijavo premoženjskega stanja v 30 dneh po vsaki spremembi, npr. prenehanje mandata in nastop novega mandata, četudi ga opravlja npr. isti župan, podžupan ali direktor občinske uprave. Nikakor pa nam niso organi ali organizacije javnega sektorja dolžni posredovati prijavo premoženjskega stanja – to je obveznost zavezancev samih.

Pogoste napake, ki se jim po lokalnih volitvah lahko izognete

Pri spomladanskih državnozborskih volitvah smo na Komisiji zaznali, da je pri zavezancih prihajalo do zamud pri sporočanju premoženjskega stanja, pri čemer je bil najpogostejši razlog ta, da nekateri zavezanci niso bili seznanjeni z načinom sporočanja. Od 1. junija 2020 je o premoženjskem stanju možno poročati le z uporabo portala eUprava, za kar mora imeti zavezanec urejeno ustrezno kvalificirano digitalno potrdilo ali mobilno identiteto smsPASS.

Na Komisiji opažamo, da so nekateri zavezanci nazadnje oddali obrazec še pred letom 2020. Na primer župan, izvoljen na lokalnih volitvah leta 2018, je o svojem premoženjskem stanju poročal še z obrazcem, ki ga je natisnjenega, v »fizični obliki«, poslal na Komisijo. Ker so takšni zavezanci takrat zadnjič poročali o premoženjskem stanju, nekateri danes

nimajo urejenega digitalnega potrdila, elektronskega podpisa ali mobilne identitete za uporabo elektronskih storitev, kot je eUprava.

Drug primer z državnozborskih volitev, ki ga velja omeniti, je, da so nekateri zavezanci s prenehanjem funkcije tudi morali vrniti digitalno potrdilo organu, pri katerem so funkcijo opravljali. V obeh opisanih primerih se je tako dogajalo, da so si vse potrebno za poročanje na eUpravi posledično zavezanci urejali šele znotraj roka, ko bi že morali poročati premoženjsko stanje Komisiji, to je en mesec od nastopa ali prenehanja funkcije.

Nepravočasno poročanje premoženjskega stanja pomeni kršitev, ki lahko vodi v sankcijo, zato v izogib morebitnim kršitvam zavezancem svetujemo, da si predhodno uredijo kvalificirano digitalno potrdilo ali mobilno identiteto. S tem bodo lahko pravočasno izpolnili svoje zakonske obveznosti.

Vsaka sprememba premoženja ni predmet poročanja

Poleg sprememb glede opravljanja funkcije zavezanci Komisiji sporočajo tudi spremembe na področju premoženjskega stanja, kot so nakup premičnine, transakcije na računih in podobno. Treba pa je poudariti, da navedeno sporočanje sprememb velja le pri enotah premoženja, ki presegajo z zakonom določeno vrednost 10.000 evrov. Župan, ki bo, na primer, nadaljeval s svojo funkcijo tudi v novem mandatu po letošnjih lokalnih volitvah in si je v letošnjem letu kupil nov avto v vrednosti 20.000 evrov, bo Komisiji moral poročati spremembo v premoženjskem stanju do 31. januarja 2023 zaradi spremembe v letu 2022. Ker pa bo s svojo funkcijo župana nadaljeval, mu nadaljevanja mandata Komisiji ne bo treba sporočiti.

Številne možnosti reševanja morebitnih zagat

Na Komisiji se zavedamo kompleksnosti, pa seveda hkrati tudi pomembnosti pravočasnega, pravilnega in popolnega poročanja o premoženjskem stanju, zato posvečamo veliko pozornosti našim preventivnim aktivnostim na tem področju. Za vsa vprašanja ali nejasnosti v zvezi s tem institutom ZIntPK smo na Komisiji zato za vse zavezance dosegljivi v času uradnih ur vsak torek in četrtek med 10. in 12. uro, za organe ali organizacije javnega sektorja pa vse dni v tednu. Zavezanci nas lahko kontaktirajo po telefonu – 01 400 57 10 ali po elektronski pošti anti.korupcija@kpk-rs.si. Na voljo je tudi [spletni katalog obveznosti funkcionarjev](#), kjer so zapisane vse obveznosti po ZIntPK, tudi poročanje o premoženjskem stanju.

Komisija za preprečevanje korupcije

S kodeksom upravljanja za družbe s kapitalsko udeležbo lokalnih skupnosti se začne mehko normiranje upravljanja občinskih podjetij

Nov referenčni kodeks upravljanja za občinska podjetja je že četrta kodifikacija priporočene dobre prakse korporacijskega upravljanja v Sloveniji. Prvi je bil Slovenski kodeks upravljanja javnih delniških družb ob vstopu Slovenije v članstvo OECD, sledil mu je Kodeks upravljanja družb s kapitalsko naložbo države z ustanovitvijo državnega upravljalca (najprej AUKN in zdaj SDH), nazadnje pa še Kodeks upravljanja nejavnih družb.

Vsak izmed njih je namenjen specifičnemu segmentu družb s specifičnimi izzivi upravljanja ter ponujenimi rešitvami dobre prakse. Družbe s kapitalsko udeležbo lokalnih skupnosti imajo prav tako svoje specifične izzive, zato je bil zanje potreben poseben kodeks. V praksi se je namreč izkazalo, da so te družbe izpostavljene posebnim izzivom na področju upravljanja, saj te za občine

izvajajo gospodarske javne službe, na podlagi javnih naročil med osebami v javnem sektorju, po pravilih t.im. "in-house" naročanja in na drugi strani tudi nekatere tržne dejavnosti. Stopnja razvoja korporacijskega upravljanja pa je v teh družbah v povprečju še na začetni ravni, saj mnoge lokalne skupnosti nimajo virov in posledično znanja na tem področju. Ne nazadnje družbe s

kapitalsko udeležbo lokalnih skupnosti pogosto delujejo v zelo neformalnem lokaliziranem poslovnem okolju, v katerem so posamezni instituti upravljanja, kot so varovanje poslovne skrivnosti, transparentnost selekcijskih postopkov in kompetentnost kandidatov za člane organov vodenja in nadzora, neodvisnost in upravljanje nasprotij interesov, aktivnosti za krepitev osebnostne in organizacijske integritete, lahko velik izziv za učinkovito in odgovorno upravljanje. Poseben je njihov pravni okvir, kjer so poleg Zakona o gospodarskih družbah in Zakona o integriteti in preprečevanju korupcije zanje velja obsežna druga zakonodaja, ki ureja njihovo poslovanje. Kodeks upravljanja za družbe s kapitalsko udeležbo lokalnih skupnosti (v nadaljevanju: Kodeks) je namenjen vsem

družbam, v katerih imajo neposredno ali posredno prevladujoč delež kot ustanovitelji oziroma družbeniki lokalne skupnosti in so zavezane revidiranju. Kodeks pa je primeren in priporočen vir dobre prakse tudi za druge družbe z lastniškim deležem lokalnih skupnosti in tiste, ki k reviziji niso zavezane. Nosilci Kodeksa so Komisija za preprečevanje korupcije, Skupnost občin Slovenije, Združenje mestnih občin Slovenije, Združenje nadzornikov Slovenije, Združenje občin Slovenije. V sklopu javne razprave o osnutku kodeksa smo se povezali tudi z Računskim sodiščem, ki je predvsem opozarjalo na posebnosti podjetij, ki delujejo kot in-house podjetja občin, kjer takšna posebna ureditev trči ob Zakon o gospodarskih družbah in s tem v skladu delovanje organov teh družb. Kodeks je razdeljen v uvodni del in predstavitev pojmov, posamezna poglavja s priporočili in na koncu dve prilogi. V vsebini priporočil pa se sklicuje na številne druge že razvite in veljavne avtonomne pravne vire kot dobro prakso na posameznih področjih.

Pri zasnovi tega kodeksa smo izhajali iz nekaterih določb Slovenskega kodeksa

upravljanja javnih delniških družb (npr. sodelovanje s povezanimi osebami, neodvisnost nadzornega sveta, revizijska komisija, sekretar in predsednik nadzornega sveta,...), ker so družbe s kapitalsko udeležbo lokalnih skupnosti z ZRev-2A postale subjekti javnega interesa in se pridružile javnim delniškim družbam, za katere že veljajo najvišji standardi na tem področju. Pri zadnji prenovi Slovenskega kodeksa upravljanja javnih delniških družb (2021), ki je začel veljati s 1. 1. 2022, smo tako že opravili obsežen pregled razvoja domače zakonodaje in priporočil dobre prakse kot tudi glede implementacije relevantnih evropskih direktiv in razvoja drugih kodeksov upravljanja v drugih članicah EU, zato ta že vsebuje najsodobnejše standarde korporacijskega upravljanja uveljavljene v evropskih priporočilih dobre prakse kot tudi globalnih standardih kot izhaja iz priporočil OECD. Pri drugih določbah pa smo se naslonili na določbe iz Kodeksa upravljanja za nejavne družbe, ki je bil že doslej referenčni kodeks zanje.

Zavedamo se, da so mnoge izmed občinskih družb tudi gospodarske

ZDRUŽENJE NADZORNIKOV
SLOVENIJE

javne službe in da ena ureditev ne ustreza vsem in ne odraža posebnosti posamezne družbe, zato za vse kodekse upravljanja velja načelo 'spoštuj ali pojasni'. To pomeni, da družbe, ki izberejo določen kodeks, v izjavi o upravljanju, ki je sestavni del letnega poročila družbe, v njej predstavijo odstopanja od posameznih načel kodeksa in jih pojasnijo ter predstavijo alternativno prakso, ki prav tako sledi posameznemu načelu kodeksa, vendar bolj upošteva posebnosti družbe. Pri kodeksu torej ne gre za obvezna navodila družbam in ravnanju organom vodenja in nadzora, ampak usmeritve skladne dobri praksi h katerim ti pristopajo prostovoljno. Namen kodeksa je tem organom predstaviti varno območje njihovega delovanja. Družbe, ki so dobro upravljanje, so konkurenčnejše in zaradi urejenosti na področju upravljanja, manj tvegane za lastnike, zaposlene in vse deležnike družb.

Vsekakor se s Kodeksom zasleduje tudi namen izobraževanja vseh nosilcev funkcij upravljanja in deležnikov teh družb, kaj je odgovorno in učinkovito upravljanje, zato bomo pripravili tudi izobraževalni program, ki bo podprl uveljavljanje tega Kodeksa in bil v pomoč vsem deležnikom na tem področju.

V kolikor se vam zastavljajo vprašanja, jih lahko naslovite na Združenje nadzornikov Slovenije na elektronski naslov info@zdruzenje-ns.si ali pa zastavite na telefonski številki 01/ 530 86 40.

*Mag. Irena Prijović, izvršna
direktorica Združenja nadzornikov
Slovenije*

<https://www.zdruzenje-ns.si/library/1945>

Za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami več sredstev

Poslanke in poslanci so na 15. izredni seji, ki je potekala konec meseca avgusta z 80 glasovi za podprlo novelo Zakona o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami (v nadaljevanju: ZVNDN-C), katerega temeljni cilj je krepitev prostovoljstva. Prav tako pa, da država za vse reševalne sestave uredi povračilo stroškov, in sicer takrat, ko sodelujejo pri intervenciji na podlagi aktiviranja državnega načrta zaščite in reševanja oz. na podlagi odločitve poveljnika Civilne zaščite RS. ZOS pozival k povračilu stroškov občinam.

V poletnih mesecih smo bili priča največjemu požaru v Sloveniji, ko je bil zaradi obsega naravne nesreče aktiviran državni načrt zaščite in reševanja. Vse enote zaščite in reševanja so se več kot izkazale in čeprav smo se jim vsi že večkrat zahvalili za njihovo požrtvovalnost, je prav da to storimo še enkrat – hvala.

Prva ta naravna nesreča je pokazala, da so potrebne spremembe na tem področju. Omenjeni požar je sicer pokazal na robustnost sistema prostovoljskega gasilstva, vendar tudi spodbudil razmislek o tem, da se gasilcem omogoči dodatna finančna spodbuda.

Tako se je med cilje ZVNDN-C uvrstilo to, da se na podlagi sodelovanja v zgoraj navedenih intervencijah v izjemnih primerih omogoči dodatno financiranje društev in nevladnih organizacij, ki so bili vključeni v intervencijo, da bi se zagotovila dodatna opremljenost in izboljšanje njihovega delovanja. Stroški društev in drugih nevladnih organizacij, ki opravljajo naloge zaščite, reševanja in pomoči oz. javno službo, sodelujejo na intervencijah na podlagi državnega načrta zaščite in reševanja oz. na podlagi odločitve poveljnika Civilne zaščite RS, se bodo po novem krilo iz proračuna Republike Slovenije

Se pa z ZVNDN-C Upravi RS za zaščito in reševanje določa nova naloga, in sicer naloga priprave poročila o intervenciji na podlagi državnega načrta zaščite in reševanja oz. na podlagi odločitve poveljnika Civilne zaščite RS, kar do sedaj ni bilo urejeno.

ZOS pozival k zagotovitvi sredstev tudi za občine

ZOS je tako na Ministrstvo za obrambo kot na Državni zbor RS naslovilo pripombe in predloge k ZVNDN-C. V obeh dokumentih smo drugim pozivali, da bi bila prostovoljna gasilska društva oproščena plačila DDV za nakup zaščitne opreme, nakup gasilskih avtomobilov ter opremljanje služb PGD. Prav tako smo predlagali, da se ob aktiviranju državnega načrta omogoči povrnitev stroškov tudi poklicnim izvajalcem, organom vodenja in občinam glede opreme in izplačil delodajalcem, pripadnikom in oškodovancem, in ne le silam oz. organom vodenja, ki so prišle na pomoč. Žal v nameri nismo uspeli. Na seji pristojnega odbora Državnega zbora RS je državni sekretar na obrambnem ministrstvu Rudi Medved pojasnil, da se z ZVNDN-C rešuje le primere naravnih nesreč ob aktiviranju državnega načrta in se ne posega globlje v sam koncept financiranja gasilstva oz. sistema zaščite in reševanja, ki je zaradi velike vloge občin kompleksen. Zagotovil pa je, da bodo predlogi občin podrobneje naslovljeni v prihodnje.

Prav tako nismo bili uspešni s predlogom oprostitve plačila DDV, saj naj bi preveč posegali v področni zakon.

Tudi na decembrski seji DZ RS o odpravi posledic požarov

Poslanke in poslanci so na peti redni seji med z 78 glasovi za in nobenim proti sprejeli Zakon o dopolnitvah Zakona o odpravi posledic naravnih nesreč (v nadaljevanju: ZOPNN-E), s katerimi se med drugim posega v ureditev na področju odprave posledic naravnih nesreč.

ZOPNN-E je vlada pripravila po obsežnem poletnem požaru na Krasu, v katerem so stroški gašenja in interventnih ukrepov

presegli šest milijonov evrov, končna škoda pa je dosegla nekaj manj kot 27 milijonov evrov. Požar, ki je uničil več kot 3700 hektarjev zemljišč ter poškodoval tudi cestno in komunalno infrastrukturo.

ZOPNN-E predvideva vzpostavitev pravne podlage za uporabo sredstev državnega proračuna pri odpravi posledic požara in tako uvršča požar velikega obsega v naravnem okolju, ki je povzročen z naravnimi dejavniki, med naravne nesreče. Trenutno so v zakonu kot naravne nesreče opredeljeni le potres, snežni ali zemeljski plaz, udor ali poplava in žled, če povzročijo škodo

na stvareh ali škodo v gospodarstvu ali v gozdovih.

V ZOPNN-E se umešča tudi javnofinančna pomoč za obnovo v požarih prizadetih trajnih nasadov in rešuje se tudi vprašanje retroaktivnosti. S slednjim se namreč želi obravnavati tudi poletni požar na Krasu in povratno veljavnost, po zagotovitvah ministrstva za okolje in prostor, utemeljuje javna korist, ki narekuje enako obravnavo posledic naravnih nesreč ne glede na njihovo vrsto, pri tem pa se ne posega v pridobljene pravice.

Podnebne spremembe so realnost in z njimi bodo žal prihajale tudi naravne nesreče ter posledično tudi škoda v naravi in materialna škoda na infrastrukturi in stavbah. Slovenija temu ne bo ubežala, zato je prav, da samo vsaj malo pripravljene.

V petih letih 150 milijonov evrov za investicije v športno infrastrukturo

Skupina poslank in poslancev je v postopek sprejema v Državnem zboru RS vložila predlog Zakon o zagotavljanju finančnih sredstev za investicije v športno infrastrukturo v Republiki Sloveniji v letih od 2023 do 2027 (v nadaljevanju: ZFSŠI27). Poslanke in poslanci so ga na 99. izredni seji z 58 glasovi za in nobenim proti sprejeli. Z ZFSŠI27 se v obdobju 2023 do 2027 zagotavljajo finančna sredstva za financiranje in sofinanciranje investicij v športno infrastrukturo, in sicer v višini 150 mio € (30 mio € na leto).

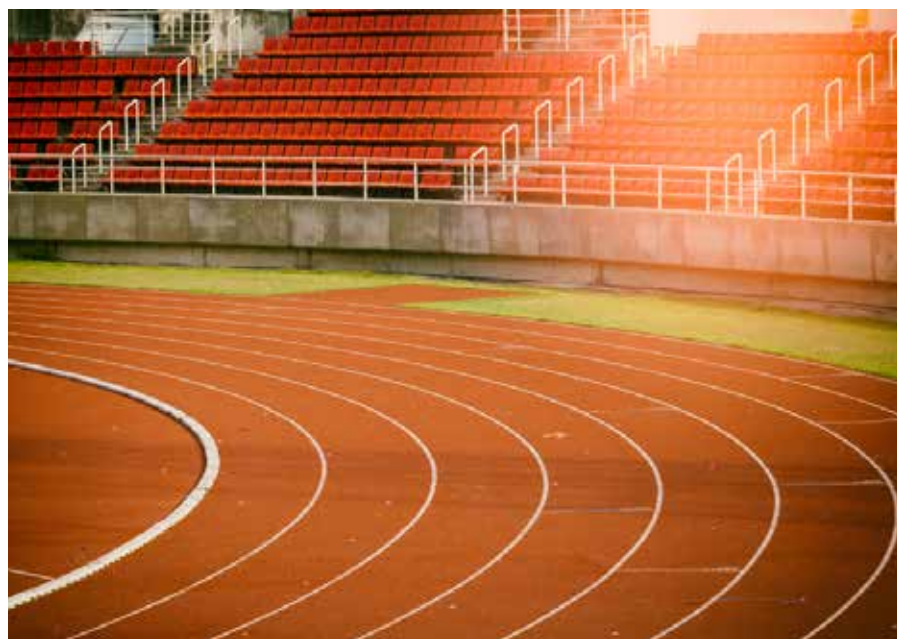
ZFSŠI27, ki je zakon, kateri obsega zgolj pet členov, kar je resnično prava redkost, v svojem 2. členu določa, da se bodo sredstva zagotovila iz državnega proračuna, razdeljevala pa se bodo na podlagi javnega razpisa, katerega bo pripravilo Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport.

Namen ZFSŠI27 je zagotoviti dodatna sredstva za investiranje v posodobitev in vzdrževanje objektov, namenjenih športu in omogočiti učinkovito in dostopno mrežo kakovostnih športnih objektov in površin za šport v naravi.

Objekti za kakovostni in vrhunski šport morajo slediti stalnemu razvoju posameznih športnih panog, mrežo vadbenih športnih objektov in površin za šport v naravi pa bo treba ustrezno vzdrževati in obnavljati po načelih

trajnostnega razvoja. Za to pa potrebna dodatna finančna sredstva in z ZFSŠI27 se zagotavljajo v skupni višini 150 milijonov evrov za obdobje od 2023 do 2027. Glede na vse potrebe je teh sredstev občutno premalo, so pa vsekakor več kot dobrodošla.

Aprila letos je bil sprejet zakon, ki v obdobju med letoma 2023 in 2027 predvideva 150 milijonov evrov sredstev za financiranje in sofinanciranje investicij v športno infrastrukturo v Sloveniji. Vlada bo do konca marca 2023 sprejela letni načrt izvajanja zakona z opredelitvijo prioritetenih področij za financiranje, na osnovi potrjenega načrta pa bo ministrstvo pripravilo javni razpis za sofinanciranje in financiranje investicij.

Analiza ZOS

Pred letom dni je ZOS pristopilo k pripravi analize finančnih potreb občin za izvedbo investicij v vrtce, osnovne šole in športno infrastrukturo. Obrnili smo se na občine s prošnjo za posredovanje podatkov o predvidenih investicijah na tem področju, in sicer za obdobje 2021-2024. Odzvale so se **104 občine** in ob pogledu na znesek niti nismo bili presenečeni, verjamemo pa, da so bili na Ministrstvu za izobraževanje, znanost in šport (v nadaljevanju: MIZŠ). Občine samo za področje športa izvajajo ali načrtujejo investicije v znesku **381.330.967€**. Naj poudarimo, da so to podatki 104 občin. Zato naša pripomba, da je znesek občutno premajhen, vendar tudi ta dobrodošel.

Predviden javni razpis

Vlada RS bo skladno z ZFSŠI27 prednostno opredelila področja za financiranje in sofinanciranje investicij, MIZŠ pa bo na podlagi letnega načrta nato objavilo javni razpis, v katerem se bodo za realizacijo sredstev odločali na podlagi prispevka k razvoju področja, dvigu kakovosti in trajnosti športne infrastrukture ter specifikam potreb določenega prostora.

MIZŠ je v začetku meseca novembra izvedlo posvet na to temo in udeležencem, tudi predstavnikom občin, ni bila podana informacija o kriterijih za izbor projektov, ki bodo sofinancirani, ali informacija o višini sofinanciranja. Je pa MIZŠ pozvalo udeležence naj pošljejo predloge investicij, s poudarkom, da morajo biti pripravljene do te mere, da je dokumentacija večinoma že povsem urejena. MIZŠ je prejete projekte evidentiralo do 15. decembra 2022.

Na ZOS bomo vsekakor pozorno spremljali dogajanje na tem področju in glede na že opravljene analize ZOS bi bila morda na mestu tudi dopolnitev ZFSŠI2 v delu, ki določa višino zagotovljenih sredstev. Prav tako pa tudi upamo, da so v državnem proračunu zagotovljena ustrezna finančna sredstva.

Z zakonom o upravljanju javnega potniškega prometa do izboljšanja javnega potniškega prometa

Poslanke in poslanci Državnega zbora RS so na 99. izredni seji s 47 glasovi za in enim proti sprejeli Zakon o upravljanju javnega potniškega prometa (v nadaljevanju: ZUJPP), katerega namen je zagotoviti učinkovito upravljanje in izvajanje javnega potniškega prometa s tem zagotoviti povečanje števila potnikov, ki uporabljajo javni prevoz. Pa bodo pristojni to dosegli?

Z ZUJPP, katerega je pripravilo Ministrstvo za infrastrukturo se:

- določa enoten način upravljanja z javnim potniškim prometom v Republiki Sloveniji;
- ureja temeljna načela in cilje upravljanja javnega potniškega prometa;
- določa ustanovitev Družbe za upravljanje javnega potniškega prometa;
- določa izvajanje sistema integriranega javnega linijskega prevoza potnikov;
- določa nadzor nad izvajanjem prevoznih storitev javnega potniškega prometa;
- določa financiranje prevoznih storitev javnega potniškega prometa ter zagotavljanje preglednosti poslovanja in nadzor nad porabo javnih sredstev.

ZUJPP vzpostavlja družbo za upravljanje javnega potniškega prometa v obliki družbe z omejeno odgovornostjo v 100-odstotni lasti države - Družbe za upravljanje javnega potniškega prometa (v nadaljevanju: družba) - bodo zlasti:

- načrtovanje ponudbe javnega potniškega prometa glede na potrebe,
- oblikovanje prevoznih storitev in načrtovanje njihovega financiranja sodelovanje pri določanju strategije razvoja javnega potniškega prometa;
- priprava strokovnih podlag;
- upravljanje sistema enotne vozovnice;

- zagotavljanje informiranja potnikov in promocije javnega prevoza;
- sodelovanje pri načrtovanju razvoja infrastrukture za potnike in infrastrukture za dopolnilne potniške storitve.

Ena izmed glavnih rešitev in sprememb je **podelitev javnega pooblastila družbi**, da kot koncedent v imenu Republike Slovenije zagotavlja izvajanje gospodarske javne službe javnega linijskega prevoza potnikov, pristojnost izvajanja postopkov oddaje storitev gospodarske javne službe medkrajevnega cestnega in železniškega linijskega prevoza, podelitve pravic za izvajanje javne službe, sklepanja pogodb in opravljanja nadzora nad izvajanjem sklenjenih pogodb.

Z ZUJPP se je **spremenil sistem financiranja javnega potniškega prometa**. V okviru družbe se bo zagotovila finančna integracija na način, da se bodo na enotnem računu zbirali in upravljali vsi viri financiranja javnega potniškega prometa, ki se za financiranje gospodarske javne službe javnega potniškega prometa v državni pristojnosti zagotavljajo na državni in lokalni ravni ter iz drugih virov. Družba bo tako edina pooblaščenca za sklepanje pogodb z vsemi sofinancerji. Zato bo morala tudi zagotoviti, da se bodo ta sredstva zbirala na ločenem računu in da bodo namenjena le za poravnavo nadomestila stroškov in spodbud, do katerih so na podlagi sklenjenih pogodb gospodarskih javnih služb javnega potniškega prometa upravičeni prevozniki.

Z ZUJPP se uveljavlja **načelo integrirane ponudbe javnega potniškega prometa**, skladno s katerim morajo biti storitve javnega potniškega prometa, ki jih zagotavlja Republika Slovenija kot gospodarsko javno službo, medsebojno povezane v enotno, dopolnjujočo se ponudbo, ki temelji na fizični, finančni,

informacijski, tarifni in upravljavski integraciji, ter je prilagojena razvoju in potrebam potnikov. Pristojnost upravljanja in skrb za razvoj sistema enotne vozovnice se za večjo učinkovitost in nadaljnji razvoj prenese na družbo. Prav tako se na družbo, za doseg večje usklajenosti voznih redov, prenaša pristojnost načrtovanja, usklajevanja in potrjevanja voznih redov medkrajevnega linijskega avtobusnega prevoza potnikov. Družba bo potrjevala tudi predlog voznega reda prevoza potnikov v železniškem prometu.

Kot eno izmed glavnih pomanjkljivosti dosedanje ureditve javnega potniškega prometa v Sloveniji je bila izpostavljena odsotnost subjekta, ki bi imel vlogo upravljavca na taktični ravni, ki načrtuje in nadzira izvajanje prevoznih storitev. Z ustanovitvijo upravljavca pa se vzpostavlja trostopenjska struktura upravljanja (strateška, taktična in operativna raven), kot jo poznajo države s sodobno urejenimi sistemi javnega potniškega prometa.

Če je šla Slovenija s spremembo ureditve v pravo smer bo pokazal čas. Dejstvo je, da je cestnega prometa vedno več in dejstvo je, da se javnega potniškega prometa ne poslužujemo v zadostni meri. Razlogov za to je več. Nedvomno pa je med pomembnejšimi čas, ki ga »izgubimo« na poti od točke A do točke B in pa vzpostavljene prometne povezave.

Zakon o cestah drugič v letu dni v postopku sprejema v Državnem zboru RS

O Zakonu o cestah smo že pisali v prejšnji številki glasila Glas občin, ko je bil ta v postopku sprejema v Državnem zboru RS. Na 99. izredni seji so ga poslanke in poslanci potrdili z 42 glasovi za in 12 proti. Državni svet RS je podal zahtevo za ponovno odločanje in Državni zbor RS je na drugi redni seji s 55 glasovi za zakon ponovno potrdil.

Naj najprej še enkrat na kratko povzamemo pomembnejše določbe Zakona o cestah in kaj so najpomembnejši cilji (v nadaljevanju: ZCes-2). To so:

- vzpostavitev trajnostne cestne infrastrukture, ki bo zadovoljevala družbene, ekonomske in ekološke potrebe;
- dvig standardov varnosti, povezanih s cestno infrastrukturo;
- optimalno izkoriščanje in racionalna ter varna uporaba obstoječe cestne infrastrukture;
- uskladitev nacionalnih predpisov s predpisi EU;
- pravna urejenost javne cestne infrastrukture;
- gospodarnejša ureditev organiziranja gradnje, upravljanja in vzdrževanja državnih cest;
- večja jasnost in določnost posameznih zakonskih določb, ki bosta prispevali k večji pravni varnosti uporabnikov cestne infrastrukture.

ZCes-2:

- podrobneje ureja oziroma razmejuje posamezna dela v okviru javnih cest, in sicer v povezavi z zakonskimi določbami gradbene zakonodaje;
- opredeljuje obseg posameznih del, ki se lahko na javnih cestah izvajajo kot redna vzdrževalna dela, vzdrževalna dela, vzdrževalna dela v javno korist, rekonstrukcija in novogradnja ceste;
- dodatno opredeljuje izjeme, ki se lahko v okviru vzdrževalnih del v javno korist izvajajo izven območja ceste

(izven varovalnega pasu), kot so ukrepi za zaščito ceste, premostitveni objekti, protihrupni ukrepi, krajše kolesarske poti;

- predpisuje celoten postopek izvedbe vzdrževalnih del in vzdrževalnih del v javno korist od začetka del do pridobitve dovoljenja za obratovanje;
- predvideva postopek za odvijanje prometa v celotnem času izvajanja del in odvijanje prometa pod posebnimi pogoji v primeru, ko dela na cesti še niso v celoti dokončana;
- izvajanje vzdrževalnih del in vzdrževalnih del v javno korist poteka brez pridobljenega gradbenega dovoljenja.

Obveznosti občin

ZCes-2 prinaša tudi določene finančne obveznosti občin, na primer v **59. členu določa**, da država in občine zagotavljajo finančna sredstva za gradnjo obvozne ceste, ki nadomesti del ceste, ki poteka skozi poselitveno območje. Obveznosti se uredijo s pogodbo med državo in posamezno občino.

ZCes-2 v **113. členu** določa tudi izdajo dovoljenja popolne zapore občinske ceste zaradi del ali prireditve, in sicer če preusmeritev ni mogoča na druge javne ceste ali če se promet na lokalni cesti zaradi tega ne ustavi za več kot 30 minut oziroma zaradi zapore javne poti za več kot 60 minut. Dovoljenje za delno ali popolno zaporo občinske ceste ni potrebno za opravljanje rednega vzdrževanja občinske ceste, pridobiti pa ga je treba za izvajanje športnih in drugih prireditev na cesti.

ZCes-2 v **115. členu** nalaga občini obveznost vodenja in posredovanja podatkov o občinskih cestah Direkciji za ceste. Občine morajo to storiti do 15. maja tekočega leta za stanje cest preteklega leta. Če tega občina ne stori, pridobi podatke Direkcija, stroške njihove pridobitve pa krije občina.

Opozorila ZOS

ZOS je pri določbi, ki opredeljuje vzdrževalna dela, vzdrževalna dela v javno

korist, rekonstrukcija in novogradnja cest predlagal, da **se rekonstrukcija cest izvzame**. Namreč včasih gre za zelo majhne posege in v kolikor bodo rekonstrukcije podvržene pridobivanju vseh dovoljenj in projektne dokumentacije bodo stroški manjše rekonstrukcije že bistveno presegali samo izvedbo. To pa vsekakor ni smiselno.

Predlagali smo tudi, da se novogradnja cest se izvaja v skladu s predpisi, ki urejajo graditev objektov in urejanje prostora. Ta pripomba ZOS je bila upoštevana.

Tudi pri določbah o **financiranju državnih kolesarskih poti** smo podali predlog sprememb, in sicer, da se financiranje vzpostavitve državne kolesarske povezave se v celoti financira iz proračuna Republike Slovenije.

Opozorili smo na **problematiko oglaševanja ob državnih cestah** in podali predlog, da se določi, da je postavljanje in uporaba elektronskih prikazovalnikov v območju državne ceste prepovedano. Dopustili smo možnost, da se lahko ob državnih cestah v naselju zunaj vozišča postavljajo oglasne svetlobne vitrine in oglasni panoji na drogovi javne razsvetljave. Soglasje za postavitev pa bi izdala občina, ki bi tudi določila jasne pogoje postavitve. Predlog žal ni bil upoštevan.

Podali smo tudi predlog dopolnitve določbe 110. člena Zakona, ki opredeljuje preglednosti ob občinskih cestah, in sicer, da tehnične podatke o dimenzijah preglednega polja, preglednostnega prostora za potrebe rednega vzdrževanja in nadzora ceste zagotavlja upravljavec ceste. Bilo je upoštevano.

Občine je zmotilo tudi določilo glede prometne ureditve na občinskih cestah, in sicer, da *»se lahko prometna ureditev za vzpostavitev območij omejene hitrosti izvede le na podlagi splošnega akta občine, s katerim je takšna prometna ureditev določena.«* predlagali smo črtanje določila in hkrati prosili za pojasnilo zakaj je potrebno za določevanje območij omejene hitrosti sprejet splošni akt občine, za vse ostale prometne ureditve pa upravljalec to lahko odredi z internim aktom. Odgovora pristojnih nismo prejeli.

Imeli pa smo tudi precej pomislekov pri določbah inšpekcijskih ukrepov. Občine so opozarjale, da predlagane spremembe glede odstranitve enostavnih objektov, trajnih nasadov, ograj, živih mej in drugih predmetov niso primerne in jih v praksi ne bo nemogoče učinkovito izvajati. Pred odreditvijo odstranitve je treba predpisati take postopke, da bo odločba o odstranitvi tudi vzdržala. Opomnili pa smo tudi, da je treba določiti tudi izterjavo stroškov, ki jih ima izvajalec rednega vzdrževanja z izvrševanjem odrejenih ukrepov od zavezanca.

Zakaj zahteva Državnega sveta RS za ponovno odločanje?

Državni svetniki so na 50. redni seji sprejeli zahtevo, da Državni zbor RS ponovno odloča o ZCes-2. Razlog za to pa je sprejetje amandmaja k 7. členu ZCes-2, ki ureja odstranitev poškodovanih ali pokvarjenih vozil z avtocest in hitrih cest. Namreč prvotni predlog na področju urejanja odstranjevanja poškodovanih ali pokvarjenih vozil z avtocest in hitrih cest ni predvideval nobene spremembe veljavne ureditve, zaradi sprejetega navedenega amandmaja pa se je spreminjal način urejanja odvoza odstranjevanja poškodovanih ali

pokvarjenih vozil, katerih največja dovoljena masa ne presega 3.500 kg (osebna vozila), z avtocest in hitrih cest, in sicer tako, kot je že doslej veljalo za vozila, katerih največja dovoljena masa presega 3.500 kg (tovorna vozila).

Temu so ostro nasprotovali v Sekciji za promet na Obrtno-podjetniški zbornici Slovenije in Združenju za promet na Gospodarski zbornici Slovenije, saj so se že zdaj soočali z neprijetnimi izkušnjami pri odvozu tovornih (težjih) vozil. Izpostavili so še opozorila Sekcije za promet na Obrtno-podjetniški zbornici Slovenije ter Združenja za promet na Gospodarski zbornici Slovenije, da problematiko odstranjevanja poškodovanih ali pokvarjenih tovornih vozil z avtocest in hitrih cest rešujejo z upravljavcem avtocest in hitrih cest že vrsto let, vendar še vedno prihaja do situacij, ko celotna procedura odvoza pokvarjenih ali poškodovanih vozil traja nerazumno dolgo, pri čemer izvajalec zaračuna vse operativne in ne dejansko porabljene delovne ure. To se dogaja predvsem v primeru prometne nesreče.

V zahtevi je Državni svet RS poudarjal, da sedanja praksa odvoza poškodovanih in pokvarjenih osebnih vozil z avtocest in hitrih cest ne povzroča težav, zlasti zaradi dobro delujočega asistenčnega

sistema odvoza tovrstnih vozil, ki ga v okviru svojih produktov ponujajo zavarovalnice. Prav tako pa imajo podjetja, ki opravljajo storitve avtovleke v primeru okvare osebnih vozil, že sklenjene pogodbe z zavarovalnicami in avtohišami, kar pomeni poseg v že obstoječa pogodbeno razmerja in delujočo poslovno prakso.

Odziv Vlade RS

Do predloga amandmaja se je Vlada RS opredelila in pozvala Državni zbor RS, da ZCes-2 pri ponovnem odločanju podpre. Hkrati pa se je Vlada RS zavezala, da bo takoj po uveljavitvi ZCes-2 predložila v obravnavo novelo Zakona o cestah, katere osnutek je Ministrstvo za infrastrukturo že pripravilo in na podlagi katere bo posebna ureditev odvoza vozil na avtocestah in hitrih cestah ponovno vzpostavljena samo za tovorna vozila na način, ki je bil dogovorjen, usklajen in tudi prvotno predlagan s strani Vlade RS kot predlagateljice zakona.

Ministrstvo za infrastrukturo je pripravilo predlog sprememb ZCes-2 in Vlada RS je to na svoji 28. redni seji, ki je potekala 15. 12. 2022, tudi sprejela in ga poslala v postopek sprejema v Državni zbor RS.

Olajšave novele Zakona o dohodnini

Poslanke in poslanci so o noveli Zakona o dohodnini morali odločiti dvakrat, saj je Državni svet RS izglasoval odločilni veto, saj nasprotujejo ukinitvi postopnega dvigovanja splošne olajšave ter še nekaterim drugim rešitvam. Poslanke in poslanci so zakon prvič podprli s 45 glasovi za in 22 proti, drugič pa z 49 glasovi za in 24 proti. Zakon je prinesel kar nekaj novosti, katere vam predstavljamo v nadaljevanju. Dodatni prilivi od dohodnine v letu 2023 so ovrednoteni na 70 milijonov evrov.

Splošna olajšava, ki jo lahko uveljavljajo vsi zavezanci za dohodnino, se tako s 1. januarjem 2023 ne bo zvišala na 5.500 evrov, kot je določeno zdaj, pač pa na 5.000 evrov. Odpravljajo se tudi nadaljnja postopna zvišanja na 7500 evrov do leta 2025.

Dodatna splošna olajšava se bo po novem priznala zavezancem s skupnim dohodkom do 16.000 evrov, kar v primerjavi s sedaj veljavnim zakonom pomeni približno 2280 evrov več. Nespremenjeni ostajajo davčni razredi, se pa stopnja davka v zadnjem, petem dohodninskem

razredu, vrača nazaj na 50 odstotkov, kot je veljalo pred marca sprejetimi zadnjimi spremembami zakona.

Zakon ne predvideva več avtomatičnega usklajevanja olajšav in zneskov letnih davčnih osnov z inflacijo, se pa bodo zneski posebne olajšave za vzdrževane družinske člane v letih 2023 in 2024 zvišali za približno 7,5 odstotka.

Novost Zakona je posebna olajšava za mlade, ki bo zavezancem do dopolnjenega 29. leta starosti zmanjšala davčno osnovo od dohodka iz delovnega razmerja za 1300 evrov.

Z Zakonom se ne posega v višino obdavčitve kapitalskih dobičkov, se pa ponovno uvaja obdavčevanje izplačanih vrednosti delnic ali deležev v primeru

njihove odsvojitve v okviru pridobivanja lastnih delnic.

Z Zakonom se zvišuje Stopnja dohodnine, ki se plačuje od dohodka iz oddajanja premoženja v najem, in sicer iz 15 na 25 odstotkov.

Z Zakonom se spreminja tudi obdavčitev samostojnih podjetnikov, ki so vključeni v sistem normiranih odhodkov. Odbor za finance je glede teh določb podprl dopolnilo opozicije, da se zavezancem, pri katerih je obvezno zavarovana vsaj ena oseba za polni delovni čas najmanj devet mesecev, priznani normirani odhodki znižajo z 80 na 40 odstotkov, če dosežajo 50.000 evrov prometa. Vladni predlog je to mejo določal že pri 35.000 evrov prometa. Nad 100.000 evrov letnih prihodkov priznanih odhodkov ne bo.

Izplačila nagrad za poslovno uspešnost bodo še naprej izvzeta iz davčne osnove, a tako kot do uveljavitve spomladi sprejetih sprememb spet le do višine povprečne slovenske plače. Z Zakonom se odpravlja tudi možnost odločitve o vključitvi dohodkov iz oddajanja premoženja v najem in dohodkov iz kapitala v letno davčno osnovo. Novo pa je, da bodo iz davčne

osnove izvzeta tudi izplačila nadomestil za uporabo lastnih sredstev za delo na domu.

Zaradi novih evropskih pravnih podlag je precej sprememb tudi na področju kmetijstva. Med drugim se na seznam oproščenih podpor dodajajo podpore za zavarovalne premije, umikajo pa plačila, ki jih kmetje prejmejo za kmetovanje na območjih z omejenimi možnostmi za kmetovanje. Ta bodo po novem obdavčena v višini 50 odstotkov plačila.

Veto Državnega sveta RS

Državni svet RS je na izredni seji odločal o izglasovanju odločilnega veta na sprejeto novelo Zakona o dohodnini. Državni svetniki so nasprotovali saj nasprotujejo ukinitvi postopnega dvigovanja splošne olajšave, zaostitvi ureditve področja obdavčitve dohodkov iz dejavnosti, kjer se spreminja višina odhodkov, ki se priznava pri ugotavljanju davčne osnove v sistemu normiranih odhodkov.

Sprejete rešitve se jim ne zdijo dovolj dodelane, zato ne pričakujejo pozitivnih učinkov niti za davčne zavezance niti za

davčno blagajno. V zvezi z zvišanjem davka od dohodkov iz oddajanja premoženja v najem z veljavnih 15 spet na 25 odstotkov pa so izrazili bojazen, da bo to dodatno prispevalo k poslabšanju razmer na najemnem trgu in k že tako previsokim cenam najemnin.

V času energetske krize in splošne potrebe po večji samooskrbi so kot nesprejemljive ocenili tudi spremembe na področju obdavčitve dohodkov iz kmetijske dejavnosti. Plačila, ki jih kmetje prejmejo za kmetovanje na območjih z omejenimi dejavniki za kmetijsko pridelavo, bodo po novem obdavčena do polovice, kar je po njihovem mnenju nepotrebna obremenitev kmetov. Prepričani so tudi, da novela Zakona o dohodnini poslabšuje davčni položaj nosilcev dopolnilnih dejavnosti na kmetijah.

Kot rečeno, je novela Zakona o dohodnini tudi v drugo prešla zadostno večino v Državnem zboru RS. Ali bodo želeni učinki doseženi ali pa se bodo bojzani nasprotnikov uresničile, pa bomo videli že v prihodnjem letu.

Končno dočakali Zakon o varstvu osebnih podatkov

Poslanke in poslanci so na decembrski redni seji s 50 glasovi za in osmimi proti sprejeli Zakon o varstvu osebnih podatkov, s katerim se v slovensko zakonodajo prenaša evropsko splošno uredbo o varstvu podatkov, pri tem pa se ureja tudi nacionalne posebnosti varstva osebnih podatkov. Zakon bi moral biti uveljavljen že 6. 5. 2018, ko je potekel rok za zakonodajno izvedbo Direktive (EU) 2016/680 oziroma 25. 5. 2018 ko bi moral biti slovenski Zakon o varstvu osebnih podatkov usklajen s Splošno uredbo.

Zakon se je pripravljal vse od leta 2018 in pri pripravi njegovega besedila je bilo pripravljavcu precej težko uskladiti zelo različne in celo nasprotujoče si interese in vrednote. Zato se je želelo z neko zlato sredino vseh interesov poskrbeti predvsem za to, da se ne zniža dosežena raven varstva osebnih podatkov.

Nedvomno gre za enega najpomembnejših zakonov s področja varstva človekovih pravic, ki izhaja iz 38. člena ustave in varuje človekovo pravico do varstva osebnih podatkov ter poudarja zakonitost obdelav osebnih podatkov. Prepovedana je uporaba osebnih podatkov v nasprotju z namenom njihovega zbiranja, določeno pa je tudi, da ima vsakdo možnost, da se seznanji z zbranimi podatki, ki se nanašajo nanj, ter pravico do sodnega varstva ob njihovi uporabi.

Predlog zakona izhaja tudi iz Uredbe (EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. aprila 2016 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov ter o razveljavitvi Direktive 95/46/ES (v nadaljevanju: Splošna uredba), ki za določena področja obdelave osebnih podatkov terja vzpostavitev ustrezne nacionalne pravne podlage, ki bo hkrati skladna z zahtevami Splošne uredbe.

Zaradi Splošne uredbe oziroma prenovljene Konvencije Sveta Evrope so potrebne spremembe nacionalne zakonodaje, torej zlasti sprejetje novega Zakona o varstvu osebnih podatkov kot systemskega zakona Republike Slovenije za področje varstva osebnih podatkov. Drugi del reforme varstva osebnih podatkov (zakonodajna izvedba Direktive)

je že bil izveden v Zakonu o varstvu osebnih podatkov na področju obravnavanja kaznivih dejanj (ZVOPOKD), ki je začel veljati dne 31. 12. 2020.

Po sprejetju predloga Zakona o varstvu osebnih podatkov (ZVOP-2), bo področje varstva osebnih podatkov v Republiki Sloveniji sistemsko urejeno na način, da bo imelo tri centralne predpise:

1. ZVOP-2;
2. Splošno uredbo (določbe, ki se neposredno uporabljajo);
3. ZVOPOKD.

Poleg navedenih bodo tudi področni zakoni urejali konkretne obdelave osebnih podatkov in načine njihovega varstva.

Pomembni sistemski novosti glede določenih obdelav osebnih podatkov sta tudi videonadzor na javnih površinah in posebne obdelave podatkov. Pri videonadzoru na javnih površinah je določeno, da je ta možen, vendar je istočasno določenih precej varovalk. Pri posebnih obdelavah podatkov pa so dodatno zavarovane ti. državotvorne evidence – npr. Centralni register prebivalstva.

Zakon določa tudi:

- preiskovalne pristojnosti nadzornega organa za varstvo osebnih podatkov - Informacijskega pooblaščenca;
- prekrškovne določbe;
- postopke prijavi obravnav glede kršitve varstva osebnih podatkov in obdelave osebnih podatkov mladoletnih oseb.

Pooblaščen oseba za varstvo osebnih podatkov

Določena je nova ureditev za osebe, ki znotraj upravljavcev ali obdelovalcev zagotavljajo varstvo osebnih podatkov, zlasti ko gre za tvegane ali množične obdelave osebnih podatkov - pooblaščen oseba za varstvo osebnih podatkov. Ne uvaja se nov reguliran poklic, ampak se ureja določitev oseb, ki naj znotraj organizacije upravljavca ali obdelovalca na neodvisni način preprečijo tveganja ali kršitve varstva osebnih podatkov.

Glede pooblaščenih oseb za varstvo osebnih podatkov nova ureditev:

1. zahteva znanja in delovne izkušnje s področja varstva osebnih podatkov,
2. omogoča lažjo izbiro javnemu sektorju (razen državnih organov), enako tudi

v zasebnem sektorju (najem fizične ali pravne osebe),

3. omogoča začasno lažjo izbiro iz širšega kroga oseb občinam, sodelovanje preko medobčinskih uprav in najetje zunanje izvajalca (zasebni sektor), prav tako je podana posebna centralizirana ureditev za sodišča in državna tožilstva, vključno z možnostjo določitve namestnika pooblaščen oseb. Določena je tudi možnost, da imajo lahko organi v sestavi lastno pooblaščen osebo.

Nadzorni organ

Podrobneje je urejen tudi postopek uveljavljanja pravic posameznikov, na katere se nanašajo osebni podatki, tudi z delno uporabo določb Zakona o splošnem upravnem postopku, kadar gre za državne organe. Posameznik, na katerega se nanašajo osebni podatki in ki meni, da so njegove pravice varstva osebnih podatkov kršene, ima tudi možnost vložitve neposredne zahteve pri Informacijskemu pooblaščenču in je v tem postopku vlagatelj zahteve ter nastopa kot stranka, s subsidiarno uporabo določb zlasti Zakona o splošnem upravnem postopku ter določb ZVOP-2. Posameznik v tem primeru pravice uresničuje posredno.

Informacijski pooblaščenec lahko vodi nadzorne postopke tudi v javnem

interesu oz. po uradni dolžnosti. Te uvede ali na lastno pobudo, na podlagi prijave katerekoli fizične ali pravne osebe ali na pobudo drugih organov, kar je klasični postopek inšpekcijskega nadzora po določbah Zakona o inšpekcijskem nadzoru.

Večletne aktivnosti ZOS

ZOS je v vseh javnih razpravah v zadnjih letih aktivno sodeloval pri obravnavah ZVOP-2. Opozarjali smo na morebitne nove naloge občin in pozivali naj se pri pooblaščenih osebah za varstvo osebnih podatkov nikar ne gre v strožje zahteve kot jih določa Splošna uredba. Pri tem smo uspeli.

Dejstvo je, da bi moral biti zakon sprejet že pred štirimi leti in Slovenija je bila verjetno med zadnjimi, če ne zadnja država v Evropski uniji, ki zakona še ni sprejela. Dejstvo je tudi, da so se v tem času subjekti javnega kot zasebnega sektorja svoje poslovanje že prilagodili Splošni uredbi o varstvu podatkov in sedaj bo sledila ponovna prilagoditev zakonskim spremembam. Menimo, da je pomembno, da se ne določa novih obveznosti in s tem dodatno bremeni zavezanca. Prav tako pa je pomembno, da Slovenija ohranimo visoko raven varstva osebnih podatkov.

EU General Data Protection Regulation

Predlog Zakona o gospodarskih javnih službah varstva okolja buri duhove s finančnimi in administrativnimi bremeni za občine

Predlog Zakona o gospodarskih javnih službah varstva okolja je pripravilo Ministrstvo za okolje in prostor in je bilo v javni obravnavi že v prvi polovici leta. Od takrat pa so aktivnosti nekoliko zamrznile in sedaj lahko le čakamo ali se bodo aktivnosti nadaljevale kjer so se končale ali pa bo v ponovno obravnavo posredovan spremenjen predlog zakona. ZOS je v postopku javne obravnave opozoril na finančne posledice zakona, katerih rezultat so lahko tudi dvigi cen komunalnih storitev. Menimo tudi, da je potrebna korenita analiza vpliva sprememb na cene storitev lokalnih gospodarskih javnih služb, pa tudi analiza učinkovitosti oblik izvajanja gospodarskih javnih služb.

Določila Zakona o gospodarskih javnih službah varstva okolja

Zakon o gospodarskih javnih službah (v nadaljevanju: ZGJSVO) celovito ureja področje javnih služb, ki se sedaj izvajajo na podlagi Zakona o varstvu okolja in podzakonskih aktov ter predstavlja zgolj nadgraditev obstoječe ureditve in na teh področjih predlagani zakon ne vsebuje novih nalog javne uprave ali pravosodnih organov. Na področju oskrbe s pitno vodo in vodo za oskrbo gospodinjstva pa je poglobljena novost zaradi uskladitve s 70.a členom Ustave sprememba pristojnosti. Po novem se bo ta javna služba izvajala kot naloga države, ki jo kot preneseno nalogo izvajajo občine.

Za državo pomeni takšna sprememba dodatne pristojnosti zlasti z vidika izvajanja nadzora. V primeru prenesenih nalog bo ministrstvo opravljajo poleg nadzora nad zakonitostjo dela občinskih organov tudi nadzor nad primernostjo in strokovnostjo opravljanja nalog, za kar bodo potrebni določeni kadrovski in materialni pogoji.

Zakon prinaša tudi nekatere poenostavitve za stranke pri obveznosti do organov javne uprave, zlasti glede poročanja.

Javna služba odvajanja in čiščenja komunalne in padavinske odpadne vode je sicer že urejena v podzakonskem predpisu, vendar pa so določene vsebine zaradi svojega pomena sedaj prenesene na zakonsko raven. To so obvezne storitve, ki se opravljajo v okviru odvajanja in čiščenja komunalne in padavinske odpadne vode, uporabniki javne službe, doseganje oskrbovalnih standardov, zagotavljanje javne službe, vodenje evidenc ministrstva in izvajalcev javne službe, program izvajanja javne službe, poročanje o izvajanju javne službe, poročanje o doseganju oskrbovalnih standardov ter določbe glede posebnih storitev. Pomembna **novost ZGJSVO je, da med oblikami izvajanja javne službe ni več predvidenih režijskih obratov** in da mora izvajalec javne službe opravljati storitve za vsaj 5.000 uporabnikov, izrecno pa je prepovedano prepustiti izvajanje javne službe podizvajalcem. Novost je tudi, da izvajalec javne službe pripravi program izvajanja javne službe za vsako občino posebej.

Tudi področje dela **državne gospodarske javne službe sežiga komunalnih odpadkov** je že urejeno v podzakonskem predpisu, vendar pa so določene vsebine zaradi svojega pomena sedaj prenesene na zakonsko raven. ZGJSVO spreminja ureditev v smislu, da se dejavnost izvaja kot koncesionirana javna služba. Sprememba je tudi v vrstah odpadkov, ki so predmet javne službe, saj blata čistilnih naprav skladno z določbami v

predpisih EU ne sodijo več med komunalne odpadke. ZGJSVO predpisuje pogoje, pod katerimi ostanek komunalnih odpadkov po mehanski obdelavi lahko postane predmet državne gospodarske javne službe.

Nadalje daje ZGJSVO vladi pooblastilo, da s predpisom podrobneje uredi prispevna območja, iz katerih bodo za posamezno napravo dostavljeni odpadki za obdelavo v okviru javne službe.

Na področju **občinske gospodarske javne službe ravnanja z odpadki (zbiranje, obdelava, odlaganje)** se na zakonsko raven prenašajo določbe, ki določajo vrste odpadkov, uporabnike storitev in njihove obveznosti, izjeme od uporabe, oblike zagotavljanja javne službe, pogoje za opravljanje javne službe in evidence ter dopustnost opravljanja posebnih storitev na infrastrukturi, namenjeni izvajanju javnih služb. V določilih, ki urejajo javne službe obdelave in odlaganja komunalnih odpadkov je določeno, da javno službo lahko izvaja samo oseba, ki ima za obdelavo odpadkov (v to sodi tudi odlaganje) pravnomočno okoljevarstveno dovoljenje v skladu z zakonom, ki ureja varstvo okolja. Odpadke lahko v okviru javne službe obdeluje le izvajalec, ki je javno podjetje ali javni zavod v lasti občine oziroma oseba, ki je za opravljanje dejavnosti pridobila koncesijo.

Določbe predloga ZGJSVO izključujejo opravljanje dejavnosti s pomočjo podizvajalcev. Predlog ZGJSVO daje vladi pooblastilo, da s predpisom podrobneje uredi oskrbovalne standarde, tehnične, vzdrževalne in organizacijske ter druge ukrepe in normative za izvajanje javne službe, vodenje evidenc in obveščanje uporabnikov za vsako od navedenih služb.

ZGJSVO prinaša novosti na področju **gospodarske javne službe urejanja in čiščenja javnih površin**. Ker sedaj področje ni bilo urejano s podzakonskim predpisom, kot to predvideva 149. člen

ZVO-1, občina za to gospodarsko javno službo postavlja svoja merila in pogoje izvajanja del in nalog. ZGJSVO določa javne površine, za katere se izvaja javna služba ter njihovo evidentiranje, vključno z vsebino evidence. Občina uredi izvajanje javne službe z odlokom, s katerim se določi organizacijska zasnova opravljanja javne službe po vrstah in številu izvajalcev, način upravljanja javne službe, vrste in vsebine nalog, obseg javnih površin za katere se izvaja javna služba, obveznosti izvajalca javne službe, obveznosti občine, vire in način financiranja ter druge elemente, pomembne za opravljanje in razvoj javne službe vzdrževanja in čiščenja javnih površin. Predpisana je izdelava programa urejanja in čiščenja javnih površin in obvezno poročanje o izvajanju javne službe. Zaradi težav v praksi pri izvajanju javne službe na priobalnih zemljiščih je omogočeno, da občina javno službo izvaja tudi na teh zemljiščih, če je zato predhodno pridobljeno soglasje pristojnega ministrstva.

ZGJSVO nekoliko bolj podrobno, kot sedaj veljavni predpisi, določa **evidentiranje gospodarske javne infrastrukture varstva okolja**. Ta infrastruktura se evidentira v upravljavskem katastru in katastru gospodarske javne infrastrukture. Kataster gospodarske javne infrastrukture vodi in vzdržuje pristojni organ za geodetske zadeve. Upravljavski katastri gospodarske infrastrukture so katastri, ki jih vodijo in vzdržujejo upravljavci posamezne vrste gospodarske infrastrukture. Določeni so podatki, ki se morajo evidentirati v katastru gospodarske javne infrastrukture. Vzpostavljen je nov povezovalni identifikator, ki služi povezovanju različnih evidenc (register osnovnih sredstev, upravljavski kataster, ipd.). ZGJSVO določa tudi dostop do podatkov gospodarske javne infrastrukture iz katastra javne gospodarske infrastrukture in upravljavskega katastra.

ZGJSVO določa **oblikovanje cen storitev javnih služb in zavezanca za plačilo navedenih storitev**. V zvezi s tem določa:

- postopek oblikovanja cene in njeno sestavo,
- elemente cene in izhodišča za določitev cene,
- upravičene stroške, ki se lahko vključijo v ceno storitve javne službe.

Posebej določa oblikovanje cene za občinske javne službe in državne javne službe. Pri tem se sledi štirim kumulativnim merilom, katerih izpolnjevanje je bistveno, da se znesek nadomestila za storitve javne službe ne šteje za državno pomoč.

ZGJSVO določa **naloge izvajalca javne službe**. Določeni so tako:

- upravičeni stroški, kateri se lahko vključijo v ceno izvajanja javne službe,
- neupravičeni stroški, kateri se ne smejo vključiti v ceno.

ZGJSVO določa, da je **znesek za plačilo posamezne občinske javne službe** sestavljen iz:

- cene javne infrastrukture, potrebne za izvajanje posamezne občinske javne službe,
- cene storitve posamezne občinske javne službe.

Izvedba zakona bo zahtevala prilagoditve, ki se bodo izražale tudi v dodatnih stroških tako za državo kot za lokalne skupnosti.

Skladno z ZGJSVO se pri razvojem načrtovanju predvideva večji poudarek na ustrezno načrtovanje infrastrukture javnih služb.

Skupne pripombe ZOS, SOS, ZMOS in GZS - Zbornica Komunalnega gospodarstva

Združenje občin Slovenije, Združenje mestnih občin Slovenije, Skupnost občin Slovenije in Zbornica Komunalnega gospodarstva Gospodarske zbornice Slovenije smo na MOP naslovili skupen dopis s pripombami na predlog. Opozorili smo, da je glede na to, da je že desetletje izkazana potreba po sistemski

ureditvi področja gospodarskih javnih služb (v smislu skladnih in posodobljenih pravil) in da je MOP pristojen za pravo tako systemske kot tudi področne zakonodaje s področja gospodarskih javnih služb (v nadaljevanju: GJS), lahko v bodoče vprašljiva skladnost področnih zakonov (ZGJSVO) s sistemskimi (npr. nov ZGJS, ki ga bo še treba sprejeti, in nedavno sprejeti Zakon o varstvu okolja). Pravna ureditev GJS bo na kakovostno zadovoljivi ravni le, če bodo predpisi, ki urejajo to materijo, jasni, določni in med seboj skladni.

Podali smo usklajeno stališče, da je potrebno predlog ZGJSVO umakniti iz nadaljnjega postopka, tako zaradi njegove vsebinske neustreznosti kot tudi zaradi nomotehničnih pomanjkljivosti predloga.

Ministrstvu smo predlagali naj opravi temeljito analizo stanja na področju GJS, oblikuje delovno skupino z udeležbo ključnih deležnikov, ki bodo sodelovali pri pripravi zasnove tako systemskega kot tudi področnega predpisa za GJS, ter poda oceno finančnih posledic in določi vire za prilagoditve novi zakonodaji.

Posebej smo opozorili na odsotnost finančnih posledic kot nujne sestavine vsakega predloga zakona, na nedopustna administrativna bremena za izvajalce lokalnih javnih služb in občin kot njihovih ustanoviteljic, ter na način in obseg nadzora državnih organov, s čimer predlog ZGJSVO nedopustno posega v ustavno zagotovljen položaj lokalne samouprave.

Kot že napisano so aktivnosti nekoliko zamrznile in sedaj lahko le čakamo ali se bodo aktivnosti nadaljevale kjer so se končale ali pa bo v ponovno obravnavo posredovan spremenjen predlog zakona.

Ministrstvo za infrastrukturo v pripravo dveh zakonov - s področja obnovljivih virov energije in alternativnih goriv

Ministrstvo za infrastrukturo je v mesecu septembru poslalo v javno obravnavo predloga dveh - Zakona o umeščanju naprav za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov energije ter Zakona o infrastrukturi za alternativna goriva in spodbujanju prehoda na alternativna goriva v prometu. Pomenila naj bi manj administrativnih ovir pri umeščanju naprav za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov energije in več alternativnih goriv v prometu. ZOS se je aktivno vključil v obravnavo predlogov zakonov in že podal prve pripombe.

Obveze EU

Slovenija je skladno s pravnim okvirom EU zavezana dosegati cilje na področju obnovljivih virov energije (OVE). Cilj do leta 2020 je bil 25 % OVE v končni porabi energije, s sprejemom Nacionalnega energetskega in podnebne načrta (NEPN) pa je Slovenija zavezana doseči cilj vsaj 27 % do leta 2030. Ti cilji se bodo s posodobitvijo Direktive o spodbujanju uporabe energije še zviševali.

Zvišane ambicije, ki so bile dogovorjene v okviru sprejetega t.i. Evropskega podnebne zakona in posledično zakonodajnega paketa »Pripravljeni na 55%« v letu 2021, dodatno pa še vojna v Ukrajini, so EU dodatno spodbudile k čimprejšnjem prenehanju odvisnosti od uvoza fosilnih goriv iz Rusije, zato bo v kratkem cilj na ravni EU neprimerno višji (predlog Evropske komisije in Evropskega parlamenta je povečati cilj OVE do 2030 na vsaj 45%), kar se bo prelilo tudi v nacionalne cilje OVE.

Evropska komisija ugotavlja, da so ključne ovire za OVE vseh držav članic praktično enake. V prvi vrsti so izpostavljeni dolgotrajni (večletni) in kompleksni administrativni postopki umeščanja v prostor, pri čemer naj bi se postavitve naprav na OVE prednostno spodbujala na umetnih površinah, kot so strehe, območja prometne infrastrukture, odlagališča odpadkov, industrijska območja, degradirana območja, rudniki, umetna vodna telesa, umetna jezera ipd.

Predlog zakona o umeščanju naprav za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov energije

S predlogom Zakona o umeščanju naprav za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov energije (ZUOVE) se urejajo naslednji vsebinski sklopi:

1. zahteva vzpostavitve območij prednostnega umeščanja OVE ter določajo nekatere posebnosti umeščanja OVE na teh območjih ter
2. posebnosti umeščanja prostorskega načrtovanja, celovite presoje in presoje vplivov na okolje,
3. pod zakonsko določenimi pogoji se dovoljuje postavitve naprav na OVE tudi na območjih kjer obstaja velik neizkoriščen potencial, pa to do sedaj ni bilo mogoče (npr. fotovoltaika na protihrupnih ograjah avtocest, plavajoča fotovoltaika, agrovoltaika itd.).

Eden izmed ključnih pogojev za učinkovito umeščanje sončnih in vetrnih elektrarn je določitev področij, ki bodo na podlagi predhodno izvedene študije prepoznana kot primerna za postavitve tovrstnih naprav. Pri tem gre za potencialne lokacije za razvoj takih projektov, ki so primerne tako z vidika potenciala sonca oz. vetra kot z vidika drugih, kot npr. okoljskih, omejitev (t.i. »go-to areas« oz. »prednostna območja OVE«).

Navedena območja je potrebno določiti s prostorskim aktom na državni ravni. Zakon določa, da bo vlada v skladu z Zakonom o urejanju prostora (ZUreP-3) na podlagi Strategije prostorskega razvoja Slovenije za ta namen sprejela »akcijska programa« za izvajanje omenjene strategije, ki jih bo potrebno upoštevati pri sprejemanju prostorskih izvedbenih aktov (s postopkom sprejemanja le-teh pa se mora začeti že z objavo osnutka akcijskega programa, sprejmejo pa se lahko sočasno z njim).

V primeru naprav, ki proizvajajo električno energijo iz sončne energije, že predlog zakona kot prednostna območja določa sanirana območja nekdanjega izkoriščanja mineralnih surovin in površine večjih objektov (objektov, katerih tlorisna površina presega 1000m²), še zlasti objektov na območju urbane poselitve in na objektih za kmetijsko proizvodnjo. Za te objekte je – enako kot je že v ZUreP-3 določeno za uredbo o prostorskem redu, da lahko vlada z uredbo določi obveznost postavitve in obratovanja tovrstnih naprav v primeru gradnje novega ali rekonstrukcije strehe obstoječega objekta. Obenem pa zakon vladi za objekte, katerih tlorisna površina strehe presega 1700 m² omogoča, da ob upoštevanju ustreznih kriterijev in smiselnih izjem in s pretekom ustreznega prehodnega obdobja določi tudi obvezo postavitve za obstoječe objekte.

Pripombe ZOS na ZUOVE

V zelo natančnih pripombah smo med drugim opozorili na prvi stavek tretjega odstavka 6. člena, ki določa, da se domneva, »da ima načrtovanje in postavitve naprav za proizvodnjo električne energije z izrabo sončne in vetrne energije, tehnične opreme, potrebne za njihovo delovanje ter naprav za shranjevanje energije, za katere vlada sprejme sklep, da so v državnem interesu, prednost pred drugimi javnimi interesi.« To smo ocenili kot prevlado državne koristi na drugimi javnimi interesi in menimo, da bi lahko to praksi privedlo do velikih težav. Namreč v primeru razvojnih potreb občine

na določenih lokacijah bi lahko država za potrebe umeščanja naprav za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov energije onemogočala razvoj gospodarstva, infrastrukture, družbenih dejavnosti in podobno. S tem se ne strinjamo in pozivamo k ustrezni spremembi predloga na način, da bo v teh primerih državna korist in korist občin enakovredna.

Med drugim smo opomnili tudi, da je treba naprave, ki proizvajajo električno energijo z izrabo sončne in vetrne energije, vključno s tehnično opremo, potrebno za njihovo delovanje, napravami za shranjevanje energije in priključki na omrežje, umestiti v prostor na način in v obsegu, ki ne bo moteč za okolico.

Opozorili smo tudi na pomanjkljivost predloga Zakona, saj ta ne določa kaj je z občinskimi prostorski akti ter ali se lahko v zakonu dopustne dodatne prostorske ureditve uporabljajo tudi za občinske prostorske akte, kjer bi bilo mogoče postaviti SE in VE.

Prav tako smo opozorili, da postavitve naprav, katere določa prvi odstavek 19. člena, na vodnih telesih brez omejitev ni dopustna. Namreč, čeprav gre za umetno ustvarjene habitate, ti služijo kot bivališča različnim vrstam živali in opravljajo ekosistemske funkcije. Prav tako menimo, da bi bilo treba določiti maksimalno površino, ki jo naprave lahko zasedejo, da vodna površina še vedno lahko služi kot habitat in opravljajo ekosistemske funkcije. Umeščanje teh naprav bistveno spreminja podobo krajine in vpliva tudi na odboj svetlobe v okolico, ki lahko negativno vpliva na okolje, ljudi in živali.

Prav tako bi želeli opomniti, da se velikokrat razne akumulacije uporabljajo tudi v turistične namene, saj omogočajo zadrževanje ob vodi in rekreacijo, saj jih ljudje hitro povezujejo z naravo. Z umeščanjem naprav za proizvodnjo električne energije v prostor pa ne bodo več tako atraktivne.

Občine imajo pomisleke tudi pri umeščanju naprav na priobalna območja. Ta so namreč pogosto zaraščena z vegetacijo in ob umeščanju naprav za proizvodnjo električne energije v prostor bi morala biti ta odstranjena. S tem bi se povečala hitrost odtekanja meteorne vode ob neurjih, spiranje škodljivih snovi v vodo, erozivnost brežin, povečano segrevanje vode zaradi odstranitve vegetacije. Skratka, še prehitro bi se pokazali negativni učinki na okolje in življenje.

Pomisleki so tudi pri postavitvah naprav na vodovarstvenih območjih. Gre lahko za precej velika območja in lahko zajemajo tudi velik del občin. Prav tako pa gre načeloma za kmetijske oz. gozdne površine, ki so namenjene kmetijski pridelavi, ki naj ne bi bila obremenjujoča za podtalnico. Postavitve navedenih naprav pa bi prav tako lahko bistveno spremenila izgled krajine in onemogočila osnovno dejansko rabo, saj vodovarstvena območja funkcionirajo kot manj obremenjena kmetijska zemljišča odprte krajine.

Smiselno bi bilo razmisliti o umeščanju SE na objekte namenjene črpanju, distribuciji, obdelavi vode, pridobivanju vode. Pridobivanje električne energije je predvideno za potrebe črpanja in distribucije pitne vode.

Prav tako pa si želijo občine ohraniti izgled kmetijske krajine in mozaičnost kmetijske rabe in to brez sončnih elektrarn v odprtem prostoru. Občine so zaskrbljene, da se bodo v prostoru pojavljale manjše elektrarne v skladu z dopustnostjo uporabe zemljišč z boniteto pod 20, ki so načeloma na strmih in kamnitih terenih kar ponovno ni sprejemljivo za izgled prostora. Opozarjajo pa tudi na to, da bodo elektrarne onemogočale pridelavo hrane, kar je v aktualnih razmerah, ko se soočamo z enormnimi podražitvami hrane nesprijemljivo.

Umeščanje SE pa bi bilo na drugi strani možno na vseh območjih deponijskih teles in odlagališčih komunalnih odpadkov, kot so zaprta odlagališča, aktivna odlagališča, odlagališča v postopkih zapiranja, odlagališča v postopkih sanacije, ipd.

Predlog zakona o infrastrukturi za alternativna goriva in spodbujanju prehoda na alternativna goriva v prometu

Predlog Zakona o infrastrukturi za alternativna goriva in spodbujanju prehoda na alternativna goriva v prometu (ZIAG) določa:

- pravila za načrtovanje nacionalnega okvira politike za razvoj infrastrukture za alternativna goriva v prometu,
- obvezne cilje za vzpostavitev zadostne infrastrukture za alternativna goriva v prometu,

- ukrepe za spodbujanje prehoda na alternativna goriva za cestna vozila,
- mirujoče zrakoplove in plovila,
- vire in načine njihovega financiranja.

S predlogom Zakona pa se ureja tudi:

- vzpostavitev in delovanje gospodarske javne službe,
- vzpostavitev in upravljanja polnilnih parkov skupne izhodne moči 300 kW in več,
- obveznosti upravljavcev polnilnih in oskrbovalnih mest,
- tehnične zahteve v zvezi z vzpostavljanjem, delovanjem in vzdrževanjem

infrastrukture za alternativna goriva v prometu,

- zahteve v zvezi z informacijami za uporabnike,
- način in postopke za registracijo infrastrukture za alternativna goriva v prometu,
- vodenje evidenc,
- vzpostavitev in delovanje Centra za spodbujanje prehoda na alternativna goriva v prometu.

Pripombe ZOS na ZIAG

Pripravljavca Zakona opozorili, da ta določa obveznosti tudi občinam, zato bi k njegovi pripravi morala biti povabljeni tudi interesna združenja občin. To pomeni pred objavo na spletnem portalu eDemokracija. K temu zavezuje tudi Poslovnik Vlade Republike Slovenije.

Druga stvar na katero smo opozorili je ta, da pripravljavec Zakona k njegovi objavi ni priložil informacij o finančnih posledicah, katere le-ta prinaša. Zato naprošamo za posredovanje teh informacij.

Opozorili smo, da je pri načrtovanju primernih lokacij polnilnih parkov nujna vzpostavitev dobrega sodelovanja med občinami in elektrooperaterji. Namreč, ne smemo pozabiti, da je prostorsko načrtovanje v pristojnosti občin in morebitne spremembe prostorskih aktov predstavljajo veliko administrativno breme in so lahko tudi časovno zamudne.

Z Zakonom se določa, da občine v sodelovanju z elektrooperaterjem in z izvajalcem gospodarske javne službe, pripravijo lokalni načrt za električno polnilno infrastrukturo. Ta načrt bodo občine morale pripraviti skladno z navodili in po metodologiji kot jo bo pripravilo pristojno ministrstvo, in sicer v dveh letih od njihovega sprejetja, kar določa 54. člen Zakona. Njegova priprava vsekakor predstavlja novo nalogo in posledično novo finančno obremenitev občin, zato smo pozvali k ovrednotenju naloge in zagotovitvi ustreznih finančnih sredstev.

V četrtem odstavku 9. člena je določena še ena naloga, in sicer vnos podatkov iz lokalnih načrtov za električno polnilno infrastrukturo v digitalno platformo. Tudi pri tej nalogi smo pozvali k njenemu ovrednotenju in zagotovitvi ustreznih finančnih sredstev.

Občine opozarjajo, da imajo na področju gradnje objektov veliko težav in gradnje gradbeno inženirskih objektov niso izjema. Zato opozarjamo, da se s 14. členom, ki določa ureditveno območje polnilnega parka, še dodatno obremenjuje občine.

Zakon uvaja nov prispevek za plačilo prispevka za spodbujanje prehoda na alternativna goriva. Menimo, da v času, ko se celotna družba spopada s posledicami druginje, to neprimerno. Prav tako ni nikjer v Zakonu določeno kakšna bo višina tega prispevka, razen to, da ga bo predpisala vlada, zato smo zaprosili za njihovo posredovanje.

Načrt za električno polnilno infrastrukturo bo nadgradnja lokalnega energetskega koncepta (v nadaljevanju: LEK) v delu, ki se nanaša na rabo energije v prometu in elektrifikacijo prometa. 26. člen Energetskega zakona določa, da se »LEK sprejme za obdobje 10 let, lahko pa udi pogosteje, če se z EKS ali akcijskimi načrti spremenijo cilji in ukrepi ali če se spremenijo podlage

za urejanje prostora in razvoja v lokalni skupnosti.« Menimo, da vsa spreminjanja predstavljajo nove in nove birokratske obremenitve občin, ki so kadrovske zelo podhranjene, zato smo predlagali spremembo oz. dopolnitev 54. člena na način, da je občinam dana možnost daljšega časovnega roka ali pa, da se priprava lokalnega načrta električne polnilne infrastrukture veže na spremembo prostorskega akta ali na konec veljavnosti LEK.

Na Ministrstvu za infrastrukturo o predlogu Zakona o infrastrukturi na alternativna goriva in spodbujanju prehoda na alternativna goriva v prometu

8. novembra 2022, je na Ministrstvu za infrastrukturo potekal tudi prvi delovni sestanek, katerega osrednja tema je bila osnutek Zakona o infrastrukturi na alternativna goriva in spodbujanju prehoda na alternativna goriva v prometu, ki je bil v mesecu oktobru v javni obravnavi. Sestanka se je udeležila tudi predstavnica Združenja občin Slovenije.

ZOS podpira spremembe, ki pomenijo zmanjšanje obremenitve in onesnaževanja okolja, sploh na področju prometa, ne podpiramo pa dodeljevanje novih nalog občinam, če za to niso zagotovljena ustrezna finančna sredstva. Na to smo opozorili in zaprosili za posredovanje informacij o finančnih posledicah zakona. Hkrati pa smo ponovno opomnili na sam postopek priprave osnutka zakona, saj bi, glede na to, da prinaša obveznosti občinam, k njegovi pripravi morala biti povabljeni tudi združenja občin.

Direktor Direktorata za trajnostno mobilnost in prometno politiko, Darko Trajanov, je uvodoma povedal, da bo sprejetju zakona sledila posodobitev akcijskega načrta. Ministrstvo bo stremelo tudi k čim boljšemu črpanju evropskih sredstev, ki bodo za to področje na voljo. V zvezi se tem smo predstavniki občin opozorili, da morajo biti razpisi čimprej pripravljene. V eni od pripomb je ZOS opozoril tudi na to, da morajo biti tudi občine ene od upravičenk za sofinanciranje ukrepov akcijskega načrta. Predstavniki MZI so temu pritrdili. Velik del razprave delovnega srečanja je bil namenjen investicijam za vzpostavitev infrastrukture na tem področju. Največji

del investicij se izvaja v večjih mestnih središčih in v okviru avtocestnih priključkov ter hitrih cest, pomembno pa je, da se tovrstne investicije izvajajo tudi na ruralnem območju. Investicije na vseh območjih Slovenije bodo doprinesel tudi k skladnejšemu razvoju države. Hkrati pa je treba poskrbeti tudi za osnovno električno infrastrukturo. Da bi se vse to lahko izvajalo je potrebno vzpostaviti ustrezno digitalno platformo, ki bo vsebovala in povezovala različne vrste podatkov (zemljiški kataster, cestna infrastruktura, podatki o elektro omrežju,..), kateri bodo dostopni investitorjem. Vnos podatkov k digitalno platformo je tudi ena od nalog, ki jo predvideva predlog zakona, zato smo pozvali k ovrednotenju le-te in zagotovitvi ustreznih finančnih sredstev.

ZOS je opozoril tudi na to, da zakon predvideva določitev ureditvenega območja, ki zajema zemljišča namenjena pozidavi z gradbeno inženirskimi objekti. Na tem področju imajo občine nemalo težav in veliko kadrovske podhranjenosti, zato smo pozvali k ustrezni ureditvi. Ministrstvo je prisluhnilo in bo poiskalo ustrezno zakonsko rešitev.

ZOS je opozoril tudi na uvedbo prispevka za spodbujanje prehoda na alternativna goriva. Menimo, da čas ni najbolj primeren. Ministrstvo je temu pritrdilo, vendar je za investicije potrebno zagotoviti tudi vir financiranja. Opravili bodo ponoven razmislek o času uvedbe prispevka.

Ministrstvo je prisluhnilo tudi pripombi ZOS, da se da občinam pri nadgradnji LEK možnost daljšega časovnega roka ali pa, da se priprava lokalnega načrta električne polnilne infrastrukture veže na spremembo prostorskega akta ali na konec veljavnosti LEK. Razumejo pomislek glede novih obremenitev in bodo poiskali ustrezno rešitev.

ZOS bo še naprej aktivno sodeloval pri pripravi zakona in vas bomo o vsem sproti obveščali.

Glede vzpostavitve računalniškega oblaka so člani še posebej poudarili, da naj bodo vanj vključene storitve, ki so skupne za vse občine. Predstavnica MJU je zagotovila, da bodo posredovali seznam vseh storitev, ki bi bile zanimive za uporabo v oblaku. Predlagan je bil tudi sestanek, na katerem bi predstavili ta nabor in tudi sistemske rešitve.

O vseh aktivnostih bo ZOS članstvo sproti obveščalo.

Bo predlog sprememb Zakona o šolski prehrani prinesel nove obremenitve občin?

V postopek sprejema v Državnem zboru RS je bil s strani volivcev vložen predlog Zakona o spremembah Zakona o šolski prehrani. Ob prebiranju besedila smo zastrigli zušesi, saj so predvidene nove obveznosti občin. Te so ob nezagotovitvi ustreznih finančnih sredstev nesprejemljive.

Cilj predloga Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o šolski prehrani (v nadaljevanju: Zakon) je določiti brezplačno šolsko kosilo kot pravico vseh redno šolajočih osnovnošolcev. Z Zakonom se zagotavlja dnevni topli obrok vsem učencem brez plačila in zagotavlja minimalni standard zdrave prehrane ter razvoja vseh osnovnošolskih otrok. Tako bi se šolsko kosilo izvzelo iz sistema subvencij.

Zakon sicer določa, da bi se sredstva za zagotavljanje brezplačnega šolskega kosila krila iz državnega proračuna in ne bi bremenila občinskih proračunov, ampak 11. člen pa pravi, da *»obstoječe pogodbe o nabavi, pripravi in razdeljevanju obrokov, sklenjene za določen čas na podlagi 5. člena zakona med šolo in zunanji izvajalci po določbah zakona, ki ureja javno*

naročanje, prenehajo z iztekom tega časa«. To pa lahko predstavlja dodatne stroške za občine, saj bile v veliko primerih primorane v izvedbo novih investicij, ki zadevajo povečanje kapacitet kuhinje in jedilnic v osnovnih šolah. **ZOS je podal jasen predlog, da se morajo oceniti dodatni stroški državnega proračuna, in sicer tako za investicije širitev kuhinj in jedilnic kot za dodatne izdatke iz naslova stroškov dela in za povečane materialne stroške.**

V primeru sprejetja Zakona bo izvedba navedenih investicij žal postala realnost, občine pa le-teh nimajo predvidenih, zato se poraja vprašanje kdo bo zagotovil sredstva za njihovo izvedbo. Sredstva, ki jih Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport zagotavlja v okviru javnih razpisov vsekakor že sedaj ne zadoščajo, prav tako pa niso zagotovljena za ta namen. Vsekakor pa je treba upoštevati tudi dejstvo, da mnogo kje izvedba investicije sploh ne bo izvedljiva. Nenazadnje pa to zahteva tudi določen čas, saj investicije v tako kratkem času niso izvedljive.

Niso samo investicije problematične, V primeru uveljavitve Zakona bo potrebno zaposliti tudi dodatni kader in tudi to predstavlja dodatne stroške.

Poleg tega pa ne gre pozabiti tudi na dejstvo, da se bodo s povečanjem obsega dela v kuhinjah povečali tudi materialni stroški in stroški vzdrževanja. Poleg navedenega pa velja opozoriti tudi na bojazen, da bi se z uvedbo brezplačnega kosila povečala količina zavržene hrane, s tem pa bi dosegli le učinek povečanja stroškov, ne pa koristi za otroke. V tem kontekstu je treba razmisliti tudi o vzpostavitvi načina doniranja hrane. Vzpostavitev takšnega sistema pa zopet odpira vprašanja o finančnih, kadrovskih in administrativnih obremenitvah zaposlenih.

Če povzamemo. Določa se naloge, ne zagotavlja pa se njihovega kritja. Pristojnemu odboru Državnega zbora RS smo zato predlagali, da se ocenijo dodatni stroški državnega proračuna za investicije širitev kuhinj in jedilnic, za stroške iz naslova stroškov dela in za povečane materialne stroške.

Prav tako je v predlogu zakona potrebno navesti izvedbene določbe, ki bodo finančni tok za te namene pripeljale do investitorja in šol.

ZOS ne nasprotuje rešitvam, ki so v dobrobit občanov. Morajo pa biti te premišljene in določene na način, da so tudi izvedljive.

Na zakon o dolgotrajni oskrbi bo treba še počakati

Okoli predloga Zakona o dolgotrajni oskrbi se vrtimo že predolgo in se bomo še nekaj časa. O njegovi uveljavitvi smo nenazadnje odločali tudi na novembrskem referendumu. Sedaj se na Ministrstvu za zdravje pripravlja nov predlog in močno upamo, da bomo uspeli priti do zakona, v katerem bomo videli le korist in ne bremena. Prva razprava o predlogu zakona je bila že opravljena na ministrstvu, prav tako pa tudi na odboru ZOS za družbene zadeve.

Najprej velja pohvaliti pristop Ministrstva za zdravje, saj so vse deležnike povabili k pripravi predloga zakona še pred njegovo javno obravnavo. Tovrstno sodelovanje bi moralo biti pravilo in ne izjema.

ZOS je v sredini meseca novembra prejelo osnutek Zakona o dolgotrajni oskrbi (v nadaljevanju: Zakon), bilo pozvano k pripravi prvih pripomb in hkrati povabljeni na prvi delovni sestanek. Zakon

se osredotoča in odpravlja problematiko izvajanja veljavnega zakona v praksi ter pogosto nejasnost, nedorečenost, pravne praznine in težko razumljivost posameznih inštitutov. Poleg vira financiranja, statusa izvajalcev dolgotrajne oskrbe in vstopnih točk se kažejo, z vidika obstoječih in bodočih upravičencev do dolgotrajne oskrbe, ključne pomanjkljivosti zakona predvsem pri pogojih za priznavanje pravic do dolgotrajne oskrbe in prevedbi pravic iz obstoječe ureditve v pravice po ZDOsk.

Z Zakonom se ureja:

- sistem dolgotrajne oskrbe;
- pravice in obveznosti izvajalcev ter upravičencev do dolgotrajne oskrbe;
- naloge Republike Slovenije in samoupravnih lokalnih skupnosti v zvezi z dolgotrajno oskrbo;
- vire in način financiranja dolgotrajne oskrbe v Republiki Sloveniji.

Dolgotrajna oskrba (v nadaljevanju: DO) pa predstavlja niz ukrepov, storitev in aktivnosti, namenjenih osebam, ki so zaradi posledic bolezni, starostne oslabelosti, poškodb, invalidnosti, pomanjkanja ali izgube intelektualnih sposobnosti v daljšem časovnem obdobju, ki ni krajše od treh mesecev, ali trajno odvisne od pomoči drugih oseb pri opravljanju osnovnih in podpornih dnevnih opravil.

Nabor storitev DO vključuje storitve:

1. s področja osnovnih dnevnih opravil;
2. podpornih dnevnih opravil;
3. krepitev in ohranjanje samostojnosti;
4. e-oskrba.

Kot v ostalih razvitih državah, se tudi v Sloveniji vse bolj povečuje število in delež starejšega prebivalstva, s tem pa naraščajo storitve dolgotrajne oskrbe. Posledice tega se odražajo tudi v vse večjem deležu izdatkov proračunov občin za področje pomoči na domu, domsko varstvo, zdravstveno zavarovanje, družinskega pomočnika.

Zakon predvideva, da **se bo DO financirala iz:**

1. sredstev obveznega zavarovanja za DO;
2. plačila za storitve DO (zasebni viri);
3. sredstev državnega proračuna;
4. sredstev občinskih proračunov;
5. donacij in drugih virov.

Seja Odbora ZOS za socialo, vzgojo, izobraževanje, kulturo, šport in ostale družbene dejavnosti in dopis ministrstvu

Konec novembra so se na redni seji sestale članice Odbora ZOS za socialo, vzgojo, izobraževanje, kulturo, šport in ostale družbene dejavnosti in opravile prvo obravnavo predloga Zakona. Sprejele so sledeča stališča:

1. v zakonu mora biti **natančno in nedvoumno opredeljena vloga občin;**
2. v zakonu morajo biti **natančno opredeljene finančne obveznosti občin;**
3. **uporabniku storitev DO mora biti dana možnost izbire storitve;**
4. pri oblikovanju rešitev ne gre pozabiti že obstoječih zavodov za pomoč na domu in je treba v Zakonu jasno predvideti kaj se bo zgodilo s temi zavodi po uveljavitvi Zakona;
5. vzpostaviti je treba enoten sistem, ki bo vključeval **vse dobre prakse dosedanjih sistemov, upošteval že vzpostavljeno mrežo na terenu ter med izvajalce vključil že usposobljen kader** (problematika kadrov - kaj se bo zgodilo z obstoječimi kadri občin ob zmanjšanju storitev);
6. opozorilo na kratke časovne roke v postopkih odločanja o upravičenosti do storitev DO - **na kakšen način bo zagotovljena pravočasna obravnava in odločanje o upravičenosti do storitev DO.**

Skladno s sprejetimi stališči je bil na Ministrstvo za zdravje posredovan dopis s pripombami na osnutek Zakona o dolgotrajni oskrbi.

Hkrati pa smo pozvali tako Ministrstvo za zdravje kot Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti h konstruktivnemu sodelovanju in skupnemu oblikovanju rešitev, ki bodo v korist uporabnikom. Slovenija je brez urejenega enotnega sistema DO predolgo in zato je nujno potrebno sodelovanje vseh resornih ministrstev.

Pričakujemo, da se bodo aktivnosti v kratkem nadaljevale. ZOS se bo še naprej aktivno vključeval v razprave in zagovarjal stališča občin.

V skladu z ZDOsk so v obvezno zavarovanje za dolgotrajno oskrbo

vključeni vsi, ki so vključeni v obvezno zdravstveno zavarovanje. Prijavo v obvezno zavarovanje za dolgotrajno oskrbo je Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije (ZZZS) za vse osebe, ki so vključene v obvezno zdravstveno zavarovanje, izvedel z 18. 1. 2022 po uradni dolžnosti. Vendar ZDOsk za priznavanje pravic do dolgotrajne oskrbe zahteva, da je oseba vključena v obvezno zavarovanje za dolgotrajno oskrbo vsaj 24 mesecev v zadnjih 36 mesecih. To pomeni, da s 1. 1. 2023, ko naj bi se začele uporabljati prve določbe glede pravic do dolgotrajne oskrbe po ZDOsk, nihče ne bo upravičen do teh pravic, saj bo ta pogoj izpolnjen šele 18. 1. 2024 (24 mesecev po prijavi, ki jo je po uradni dolžnosti opravil ZZZS). V praksi bo to pomenilo, da do 18. 1. 2024 nihče ne bo mogel pridobiti pravic do dolgotrajne oskrbe na podlagi ZDOsk, hkrati pa ostaja nerešeno vprašanje, kaj bo z upravičenci, ki so različne pravice do dolgotrajne oskrbe pridobili po veljavni ureditvi (ureditvi, ki velja do začetka uporabe ZDOsk). Težava nastopi pri prevedbi obstoječih pravic do dolgotrajne oskrbe v pravice po novi ureditvi, saj zakon seznama pravic, ki naj se prevedejo, ne vsebuje, hkrati pa ne določa, v katere pravice naj se prevedejo.

Prav tako v okviru splošnih pogojev tudi ni opredeljeno, katere so primerljive storitve oziroma prejemki na podlagi drugega predpisa. Ministrstvo dodaja, da je nesprejemljivo tudi to, da ZDOsk ureja zavarovance in pogoje zavarovanja, uveljavitev zakona o zavarovanju za dolgotrajno oskrbo pa napoveduje v letu 2025 (uveljavitev najkasneje do 30. 6. 2025). Pravno nedopustno bi bilo, da bi osebe zaradi prehoda na nov sistem ostale brez pravic do dolgotrajne oskrbe, bodisi že pridobljenih pravic po veljavni ureditvi, bodisi pravic na podlagi ZDOsk. Izvajanje zakona na način, kot ga ta trenutno predvideva, je v ustavno zapovedani pravni in socialni državi neprimerno, zato s vsled napisanemu pripravili osnutek ZDOsk-1, pri čemer se zavedajo, da Republika Slovenija potrebuje čimprejšnjo sistemsko ureditev tega področja ter širok družbeni konsenz.

Celovita prenova stavb v lasti Občine Ljutomer

Budno spremljanje dogajanja na trgu energentov in skrb za občinsko lastnino, kot pomembno odliko dobrega gospodarja, sta vodila Občina Ljutomer, da je v letu 2019 pričela z izvedbo projekta Celovite energetske prenove stavb v občinski lasti.

»Potratni občinski objekti so v znatni meri bremenili občinski proračun. Glede na to, da smo si zadali ustvarjati okolju prijazno, uporabno, ustvarjalno in gospodarno okolje za vse generacije, je bilo potrebno zasnovati projekte, ki dolgoročno zagotavljajo prihranke in s tem ustvarjajo potencial vlaganj v bodoče razvojne projekte. Pridobiti je bilo potrebna zasebna, kot EU finančna sredstva, kar nam je uspelo, tako za 1., kot tudi 2. fazo projekta,« z zadovoljstvom ugotavlja ljutomerska županja mag. Olga Karba. Energetska prenova desetih stavb, ki so bile sanirane v dveh fazah, je stala blizu 7,5 milijona evrov.

V letu 2020 se je zaključila prva faza Celovite energetske prenove stavb v lasti Občine Ljutomer. Projekt je zajemal energetske sanacije petih objektov: Vrtec Ljutomer, Osnovna šola (v nadaljevanju OŠ) Janka Ribiča Cezanjevci, športna dvorana pri OŠ Ivana Cankarja Ljutomer, OŠ Mala Nedelja in Glasbena šola Slavka Osterca Ljutomer. Druga faza energetske prenove se je zaključila v letošnjem letu in sicer so se dela izvajala prav tako na petih objektih v lasti Občine Ljutomer: Dom kulture Ljutomer, Mestna hiša Ljutomer, občinska stavba na Vrazovi ulici 1 v Ljutomeru, objekt na Ormoški cesti 22 v Ljutomeru ter Podružnična OŠ in vrtec na Cvenu.

Sočasno z energetske sanacije se je izvajala še rekonstrukcija objekta Glasbene šole Slavka Osterca v Ljutomeru, v sklopu katere je bila urejena statična sanacija objekta (novi temelji, vertikalni stebri in nove armiranobetonske plošče). V sklopu projekta je bilo potrebno pristopiti še k sanaciji kapilarne vlage v kleti objekta. V juniju 2020 je bila v sklopu projekta

končana še zamenjava strešne kritine na OŠ Cezanjevci in sanacija fasade na objektu šole.

Vrednost prve faze projekta, ki se je izvajal na podlagi javno-zasebnega partnerstva, z vsemi spremljajočimi stroški je znašala 3.589.663 evrov. Od tega so bila pridobljena nepovratna sredstva v višini 850.013 evrov s strani Ministrstva za infrastrukturo in 256.641 evrov s strani Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo (23. člen ZFO-1) – za rekonstrukcijo Glasbene šole Ljutomer. Koncesionar Petrol d.d. Ljubljana je vložil sredstva v višini 960.924 evrov, sredstva proračuna Občine Ljutomer pa so znašala 1.522.085 evrov.

Vsi stroški izvedbe druge faze projekta energetske sanacije občinskih stavb so znašali 3.855.451 evrov, v skladu s sofinancersko pogodbo in dejansko nastalimi stroški v okviru projekta znašajo nepovratna sredstva 1.417.672 evrov oziroma 49 % od upravičenih stroškov projekta. Del sredstev sanacije objekta na Vrazovi ulici 1 v Ljutomeru v skladu s sporazumom v višini 206.229 evrov sofinancira Ministrstvo za javno upravo.

Cilji projekta energetske sanacije občinskih stavb so bili naslednji:

- izboljšati energetske učinkovitost objektov, pripadajočih energetskih sistemov in zmanjšati rabo energije;
- zmanjšati stroške ogrevanja in elektrike, tekočega in investicijskega vzdrževanja;
- zagotoviti nemoteno delovanje ogrevalnih sistemov;
- izboljšati bivalne pogoje uporabnikov objektov;
- zmanjšati emisije CO₂ in ostalih negativnih vplivov na okolje;
- v čim večjem obsegu pokriti stroške za sanacijo energetskih ukrepov iz doseženih prihrankov iz naslova izvedbe obravnavanih ukrepov oziroma celovite energetske sanacije;
- izobraževanje in ozaveščanje vseh udeležencev o pomembnosti varovanja okolja in njihovega prispevka k učinkovitejši rabi energije.

V okviru projekta so tako bili v objektih izvedeni naslednji ukrepi: izolacije zunanijh sten in mansard oz. podstrešij,

sanacije streh, zamenjave oken in vhodnih vrat, izvedbe nizkotemperaturnega ogrevanja, vgradnje ventilov za hidravlično uravnoteženje, sanacije vlage, vgradnje toplotnih črpalk ter prenove razsvetljave, uvedeno pa je bilo tudi energetske upravljanje stavb. »Glede na energetske krizo in enormno povišanje cen energentov smo pred leti sprejeli pravilno odločitev, kar se bo poznalo tudi v občinski blagajni. S sodelavci v občinski upravi že snujemo nove projekte na tem področju. Če bodo na razpolago nepovratna sredstva si želimo energetske sanirati dvorano ŠIC Ljutomer, prostore podjetniškega inkubatorja, Golarjevo hišo, OŠ Ivana Cankarja Ljutomer in še kaj,« je dodala ljutomerska županja.

Fotografije: Denis Janežič (Darfis Maribor)

Stop smetem na kočevskem

Občina Kočevje je skupaj s partnerji Komunalo Kočevje in Gozdarskim društvom Medved konec novembra predstavila projekt Stop smetem. Projekt je bil potrjen na 7. LAS pozivu in je sofinanciran s strani Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja, namenjen pa je celovitejši in strateški obravnavi problematike ravnanja z odpadki na območju kočevske občine.

Projekt Stop smetem problematiko ravnanja z odpadki obravnava iz več vidikov. Izhodišče je 5-stopenjska lestvica ravnanja z odpadki, ki v vrh postavlja največji izziv naše družbe in to je preprečevanje nastajanja odpadkov, na samem koncu pa je odlaganje odpadkov, kjer je cilj postopno zmanjšanje na minimum ali nič.

V občini Kočevje po podatkih Komunalne Kočevje letno pridelamo 6.000 ton odpadkov, zbranih je okoli 310 kg odpadkov na občana. Količina se žal v zadnjih letih ni občutno zmanjšala. Napredek se kaže pri ločevanju odpadkov. Tako je bila leta 2008 večina vseh odpadkov mešanih komunalnih, danes je teh 28 %. Še vedno pa je skoraj 39,5 % odpadkov takšnih, ki ne gredo v predelavo oz. recikliranje. Kljub številnim čistilnim akcijam žal še vedno beležimo tudi veliko število divjih odlagališč. Onesnažene so številne kraške jame in brezna, v zadnjih letih se povečuje tudi pojavnost razpršenih odpadkov vzdolž cest vseh kategorij. Vse to predstavlja nevarnost tako za okolje, divje živali, kot tudi zdravje ljudi, saj so ob takem stanju neposredno ogrožene podzemne vode, ki so skrit, a zelo pomembne del kraškega sveta kjer živimo.

Aktivnosti projekta

V okviru projekta je bilo že izvedenih več različnih aktivnosti; postavljenih je 45 novih košev za ločeno odlaganje odpadkov, pitnik v športnem parku

Gaj, kjer si lahko vsakdo natoči vodo v stekleničko, na voljo so trije mobilni kompleti zabojnikov za ločevanje odpadkov na prireditvah. V okviru projekta se bo zamenjalo še 60 obstoječih tabel in postavilo dodatnih 10 tabel na vhodih gozdnih cest, ki nagovarjajo, da ne odlagamo odpadkov v naravo. Ena zahtevnejših akcij v projektu je bila čiščenje treh kraških jam. Z Jamarskim klubom Novo mesto se je v oktobru očistilo Jamo 2 na Koflu, Brezno pri gozdarski koči in Jamo nad Rosebrunom. Iz jam je bilo odstranjenih kar 920 kg odpadkov. Vhodi v jame bodo v sklopu projekta ograjeni z lesenimi ograjami, na lokacijah pa bodo postavljene še table s pozivi, da odpadke raje odpeljimo v zbirni center Mozelj.

Pomemben del projekta je osveščanje javnosti in delo z mladimi. V sodelovanju s Klubom mladih Kočevje se je izvedlo več delavnic ponovne uporabe odpadkov. Za širšo javnost pa je bila skupaj z agencijo Luna\TBWA zasnovana komunikacijska kampanja z naslovom Čisto Kočevsko, Čista vest, ki se je začela decembra s prvo od šestih tem, to je spodbujanje k bolj premišljene- mu nakupovanju in ponovni uporabi. Prebivalci Kočevskega bodo nato tekom leta nagovarjani k pravilnemu

ravnanju z odpadki ter skrbi za okolje. Kot ambasadorji so se akciji pridružili tudi znani domači obrazi, ki delujejo na področju varovanja okolja ali ravnanja z odpadki. Del projekta pa je tudi izdelava Strategije ravnanja z odpadki. Komunala Kočevje in Občina Kočevje bosta v sodelovanju z različnimi deležniki iz lokalnega okolja ter strokovnjaki Inštituta za javne službe strategijo pripravili tekom projekta, ki se zaključuje junija 2023.

Občina Štore - Športna dvorana Štore green steel

Po skoraj treh letih intenzivnih priprav, ki so zajemale izdelavo projektne dokumentacije, pridobitev gradbenega dovoljenja, izvedbo javnih naročil, pridobivanje sofinancerskih sredstev itd., sta 29. junija 2021 župan Občine Štore Miran Jurkošek in direktor podjetja GES d.o.o. iz Celja Jože Hartl, podpisala Gradbeno pogodbo za izgradnjo Športne dvorane Štore. Izvedba gradbenega in projektantskega nadzora je bila zaupana podjetju Studio 73 d.o.o. iz Štor.

Že v začetku meseca julija 2021 se je »zasadila prva lopata« ali bolje rečeno – bager je zasadil prvo žlenco, saj je bilo najprej potrebno izvesti rušenje obeh telovadnic, kurilnice in jedilnice pri Osnovni šoli Štore.

Pridobitev sofinancerskih sredstev

Pogodbena vrednost izgradnje športne dvorane znaša 3.558.151,62 EUR (brez DDV). Ker je ta investicija velik finančni zalogaj za občino, se je pridobila odobritev za sofinanciranje investicije s strani EKO sklada v višini 850 tisoč EUR, z naslova Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport pa dodatnih 734 tisoč EUR sofinancerskih sredstev. Projekt bo finančno podprlo tudi podjetje Štore Steel d.o.o. z 500 tisoč EUR. Zaključek del je bil predviden v poletnih mesecih tega leta. Zaradi daljših dobavnih rokov materialov in opreme, ki so posledica nam vsem poznane krize zaradi vojne v Ukrajini, je izvajalec pogodbena dela zaključil v jesenskem času. Končna vrednost izgradnje športne dvorane bo okoli 4 mio EUR brez DDV. Zaradi še ne izvedenega prevzema del, končna vrednost gradnje še ni znana.

Dvorana se razprostira na okoli 2.700 kvadratnih metrih

V času gradnje športne dvorane, so bili učitelji in učenci brez telovadnice, za izvajanje pouka športa so izkoristili novo športno igrišče pri osnovni šoli in naravo v okolici Štor.

Podoba nova športne dvorane je s svojo obliko za vedno spremenila silhueto Štor. Izhodišče za oblikovanje objekta sta bila premog in ogenj, ki ponazarjata železarsko tradicijo kraja. Omenjena elementa najdemo v rdeče - črni fasadi in povsod v notranjosti objekta. Največji zalogaj

pri gradnji je bila postavitve strešne konstrukcije, predvsem zaradi elementov, ki jo sestavljajo. Svojevrsten dogodek in zahteven logistični zalogaj je bil prevoz strešnih nosilcev in njihova namestitve na mesto. Glavna prečna lesena nosilca sta namreč dolga kar 36 m in sta bila pripeljana v enem kosu.

Nova dvorana stoji ob Osnovni šoli Štore in se razprostira na okoli 2.700 kvadratnih metrih, igralne površine je okoli 1.200 kvadratnih metrov, z dvema razdelilnima zavesama so na voljo tri igralna polja. Vsako igralno polje ima svoj sklop sanitarij in garderob, ki so ločene za moške in ženske. Dvorana se

ponaša pa tudi s plezalno steno, visoko 11 metrov (cca 145 kvadratnih metrov), s fitnesom in z ločeno vadbeno sobo z ogledali. Dvorana bo primerna tudi za izvedbo različnih prireditev, možno je uporabljati avlo, jedilnico ali vadbeno sobo z ogledali.

Kaj se skriva za imenom »green steel«?

Športna dvorana Štore bo k svojemu imenu dodala tudi naziv »Green Steel« in bo tako poznana pod imenom »Športna dvorana Štore Green Steel«. In kaj se točno skriva v imenu »Green Steel«?

Železarna Štore in prebivalci so dolga leta z roko v roki skupaj gradili Štore. Svoj pečat je železarna pustila na številnih objektih in drugi infrastrukturi, ki so njenim ljudem prinašala lepše in prijetnejše življenje. Poleg temeljne, gospodarske dejavnosti, je železarna skrbela za izobraževalni razvoj, za kulturo in šport, za socialne in humanitarne dejavnosti, skrbela je za gradnjo stanovanj, gradila je ceste in vodovode, skratka, bila je vpeta v vse vidike lokalnega življenja. In to poslanstvo danes nadaljuje podjetje Štore Steel, ki je tudi največji sponzor investicije športne dvorane. Za njihovo butično jeklaro skrbi trajnostno naravnano podjetje, ki uvaja v proizvodnjo sodobno in energetsko učinkovito tehnologijo. Njihovo po naročilu izdelano jeklo ima enega najnižjih ogljikovih odtisov na tono proizvedenega jekla v svetovnem merilu med proizvajalci jekel. In takšnemu jeklu pravimo »green steel«, kar v prevodu pomeni »zeleno jeklo«. Zeleno jeklo simbolizira skrb za ohranjanje narave in okolja ter biotske raznovrstnosti. Je eko jeklo, saj njegova izdelava povzroča še manjšo bremenitev okolja, v prihodnosti pa se bo bremenitev še bolj minimalizirala. Kot končni produkt simbolizira družbeno odgovorno gospodarjenje z okoljem, izboljšanje stanja narave in okolja ter nosi načelo odgovornosti in trajnosti. Danes za jutri.

Na odprtju dvorane prvič v občini Štore gostili predsednika RS

V petek, 11. novembra je potekalo slavnostno odprtje, katerega se je udeležil tudi predsednik Republike Slovenije

Borut Pahor. Slavnostni trak so prerezali predsednik RS Borut Pahor, župan Miran Jurkošek in ravnateljica OŠ Štore Mojca Rožman. Predsednik Pahor se je z županom Jurkoškom pomeril v metu na koš, kjer je slavil slednji in tako požel

močan aplavz domačega občinstva. Športna dvorana ima pridobljeno uporabno dovoljenje, kmalu pa bo z velikim ponosom gostila prve obiskovalce.

*Katarina Maček, občinska uprava
Občine Štore*

Delovna skupina za vzpostavitev povezovalne infrastrukture za občine

Služba vlade za digitalno preobrazbo je pristopila k imenovanju Delovna skupina za vzpostavitev povezovalne infrastrukture za občine (ROLS). Združenje občin Slovenije se je odzvalo in vanjo imenovalo gospoda Danila Frasa iz Občine Šentjur. Ustanovna seja delovne skupine je potekala 19. oktobra 2022.

Na srečanju so predstavniki Službe vlade za digitalno preobrazbo predstavili trenutno stanje in delo, ki ga opravljajo. V nadaljevanju je potekala razprava na temo tehničnih specifikacij in splošnih pogojev, ki so jih pripravili za oddajo javnega naročila za izdelavo dokumentacije potrebne za vzpostavitev in upravljanja z računalniškim oblakom za lokalne skupnosti in z izhodišči za pripravo strategije digitalne preobrazbe lokalnih skupnosti.

Člani delovne skupine so tehnične specifikacije z nekaj popravki potrdili, razprava pa se je odprla glede strategije razvoja na tem področju. Ta je sicer več kot dobrodošla, vendar pa je to precej ambiciozna zadeva.

Predstavniki ZOS aktivni na delovnih sestanki pristojnih ministrstev

Predstavniki ZOS so se v zadnjih šestih mesecih leta 2022 udeležili kar nekaj delovnih sestankov na posameznih ministrstvih in drugih organizacijah.

Na URSZR o zbiranju pomoči za begunce iz Ukrajine in za Ukrajino

3. marca 2022 je na Upravi RS za zaščito in reševanje potekal sestanek s predstavniki občin, katerega tema so bile razmere v Ukrajini zaradi izbruha vojne in pomoč beguncem iz Ukrajine ter za Ukrajino.

Namen sestanka je bil vzpostavitev platforme za medsebojno obveščanje o nujnih zadevah povezanih s posledicami vojne v Ukrajini ter humanitarni pomoči beguncem.

Generalni direktor Uprave RS za zaščito in reševanje, Darko But ter namestnik generalnega direktorja Stanislav Lotrič sta podala aktualne informacije o številu beguncev, ki so v zelo kratkem času presegle številko 1,5 milijona. V tistem času je največ beguncev našlo zatočišče v sosednjih državah (Poljska, Slovaška, Romunija, Madžarska) in najbolj obremenjene med njimi so zaprosile za mednarodno pomoč. Na to se je hitro odzvala tudi Slovenija in preko različnih

humanitarnih organizacij se je nabralo že ogromno pomoči.

Rdečega križ Slovenije in Slovenska Karitas sta se hitro odzvali tudi z zbiranjem finančnih donacij, ki so bile namenjene sestrskim organizacijam v državah z največjim številom beguncev. Občine so bile pozvane naj se pri organiziranju zbiranja humanitarne pomoči povezujejo in naj se pri odločanju za zbiranje humanitarnih sredstev povežejo z eno od 13 izpostav Uprave RS za zaščito in reševanje.

Prav tako pa je Urad vlade za oskrbo in integracijo migrantov kmalu objavil tudi javni poziv za zagotavljanje nastanitvenih objektov za namen pomoči ob reševanju krize v Ukrajini, s katerim so želeli pridobiti informacijo o kandidatih za sklenitev pogodbe za zagotavljanje nastanitvenih objektov za namen pomoči ob reševanju krize v Ukrajini. Vzpostavili pa so tudi klicni center za informacije o pomoči beguncem iz Ukrajine.

Predstavitev Nacionalnega programa za sklad za azil, migracije in vključevanje (AMIF)

23. marca 2022 je v organizaciji Ministrstva za notranje zadeve potekal posvet, na katerem je bil predstavljen Nacionalni program za Sklad za azil, migracije in vključevanje

(AMIF), katerega se je udeležila tudi predstavnica Združenja občin Slovenije.

Sestanek je vodil generalni sekretar Ministrstva za notranje zadeve Benedikt Jeranko, kateri je pozdravil udeležence sestanka in podal kratek uvod. Simona Breščanski iz Službe za evropska sredstva pri MNZ je na kratko predstavila Nacionalni program za Sklad za azil, ki je pripravljen na podlagi dveh evropskih uredb s področja azila in sta bili sprejeti julija 2021. Program se osredotoča na 4 cilje, in sicer:

- usmeritev na skupni evropski azilni sistem;
- aktivnosti v zvezi z zakonitimi migracijami in integracijo prosilcev za mednarodno zaščito v lokalno okolje in trg dela;
- vračanje v matične države (prostovoljno vračanje, trajnostno vračanje);
- dejavnosti za krepitev solidarnosti in sodelovanja s tretjimi državami.

Znotraj ciljev so opredeljeni izvedbeni ukrepi in področja uporabe. Določene so tudi ciljne skupine upravičencev, in sicer so to prosilci za zaščito, državljani tretjih držav, osebe s statusom začasno zaščitene osebe, itd. Za izvajanje aktivnosti so zadolženi na MNZ – Direktorat za migracije, Urad vlade za oskrbo in integracijo migrantov, Center za tujce.

Slovenija bo imela na voljo 44,5 mio € evropskih sredstev in želja je, da bi čimprej začeli s črpanjem teh sredstev.

Gospa Pina Stefan iz Direktorata za migracije pri MNZ je povedala, da se gre s programom v smeri nadaljevanja aktivnosti stare finančne perspektive. Povečali so projekte za katere se je izkazala potreba oz. so bile vzpostavljene dobre prakse. Želijo nadaljevati oz. vzpostaviti učinkovite in hitre postopke za pridobivanje azila, veliko sredstev gre za prevajanje ter tolmačenje in to področje bodo okrepili oz. prilagodili glede na jezikovne. Izboljšati želijo razmere za ranljive skupine, več aktivnosti usmeriti v usposabljanje javnih uslužbencev za področje podeljevanja azila, ipd.

Gospod Luka Vodopivec iz Urada za oskrbo in integracijo migrantov je povedal, da imajo predvidenih več javnih razpisov. Načrtujejo jih za informiranje proslincev in prostčasne aktivnosti (se je že izvajal sedaj), projekt za opismenjevanje in učno pomoč za aktivne prosilce azila. Pripravljajo nove vsebine za mladoletnike brez spremstva in prostčasne dejavnosti, projekt za preprečevanje nasilja (predvsem nad ženskami) in trgovine z ljudmi.

Pri cilju 2 nacionalnega programa (aktivnosti v zvezi z zakonitimi migracijami in integracijo proslincev za mednarodno zaščito v lokalno okolje in trg dela) načrtujejo precej novih aktivnosti, in sicer sodelovanje z nevladnim sektorjem, organizacijami na lokalnem nivoju, lokalnimi skupnostmi. Želijo tudi razširiti ozaveščanje družbe o migrantski problematiki in programe ki se nanašajo na informiranje državljanov. V okviru krepitve medkulturnega dialoga bodo izvajali nove programe, ki bodo vključevali opismenjevanje in učno pomoč, aktivnosti za ženske in aktivnosti za socializacijo otrok ter mladine. Prav tako bodo izvajali programe za usposobitev oseb z mednarodno zaščito za vstop na trg dela.

Gospod Andrej Časar iz Centra za tujce je povedal, da so od leta 2007 za izboljšanje bivalnih pogojev namenili 2 mio € in shema se bo nadaljevala tudi za naprej. Več sredstev bo namenjenih v nadgradnjo pogojev bivanja.

Predstavnico ZOS je zanimalo v kakšnem smislu se predvideva sodelovanje občin in ali bodo upravičenke pri razpisih. Gospod Vodopivec je povedal, da se aktivnosti občin predvideva v sklopu pomoči osebam z mednarodno zaščito pri vključevanju na trg dela. Prav tako pa tudi pri projektu, ki se nanaša na usposabljanje predstavnikov na lokalnem nivoju, ampak bo pa treba vse še natančneje definirati. Zaposila je še, da se že v pripravo razpisa vključijo tudi občine.

Prav tako je bilo s strani ZOS, v zvezi z ozaveščanjem o migrantski problematiki, predlagano, da se za večji učinek aktivnosti obrnejo tudi na ZOS, saj imamo vzpostavljeno dobro mrežo informiranja občin.

Predstavitel predloga sistemske ureditve registra pravnih aktov lokalnih skupnosti

1. junija 2022 je v prostorih Uradnega lista RS potekal sestanek, katerega namen je bila predstavitel predloga sistemske ureditve registra pravnih aktov lokalnih skupnosti.

Uredba se je sprejemala na podlagi Zakona o debirokratizaciji, njen namen pa je na enem mestu zbrati predpise vseh občin. Stroške vzpostavitve registra nosi država, občine pa bodo mogle zagotoviti osebo, ki bo to vnašala v aplikacijo. To že imajo razvito za vnos predpisov znotraj Uradnega lista in jo bodo nadgradili za uporabo občin. Pripravili bodo tudi smernice za pripravo neuradnih prečiščenih besedil predpisov. Za njihovo pripravo pa bodo oblikovali tudi delovno skupino.

Z občinami bodo sklepali sporazume oz. dogovore za posredovanje informacij glede predpisov. Podatke o predpisih pa se bo vnašalo tudi za nazaj.

Pristojni so izpostavili, da bodo zaradi čim lažjega pričetka izvajanja nalog organizirali izobraževanja in glede na to, da gre za nekaj novega, je predstavnica ZOS predlagala, da jih organizirajo po celi Sloveniji in če je možno še na daljavo. Podala je tudi predlog, da je predlog sporazuma z občinami priloga k Uredbi, katera je bila maja dana v javno obravnavo. Oba predloga sta bila sprejeta.

Predstavniki vseh treh občinskih združenj pa smo opozorili, da uredba predvideva dodatno delo na občini, vendar je bilo pojasnjeno, da občine to že morajo početi od leta 2011 in da to ni nova naloga.

Z Združenjem nadzornikov Slovenije na dveh sestankih o predlogu kodeksa

Prvi od dveh sestankov je potekal 30. junija 2022, na njem pa je bila predstavljena delovna verzija predloga Kodeksa upravljanja za občinska podjetja.

Kodeks se bo začel uporabljati s 1. 1. 2023, gre pa predvsem za priporočila kako naj se ravna pri upravljanju občinskih podjetij. Pomembno je, da je Kodeks pripravljen na način, da bo uporaben in ne samo črka na papirju.

Drugi sestanek pa je potekal 12. septembra, pripravili so čistopis dokumenta, katerega se je nato posredovalo v javno obravnavo.

Združenje občin Slovenije je že v prejšnjih razpravah pozivalo naj se dokument, ki bo imel naravo priporočil, pripravi na način, da bo uporaben in ne samo mrtva črka na papirju.

Delovno srečanje z ministrico Sanjo Ajanović Hovnik in ministrom dr. Aleksandrom Jevškom

5. julija 2022 je v prostorih Ministrstva za javno upravo potekal delovni sestanek z ministrico za javno upravo Sanjo Ajanović Hovnik in ministrom za razvoj in evropsko kohezijsko politiko dr. Aleksandrom Jevškom ter predsedniki združenj občin. Sestanka sta se udeležila predsednik ZOS Robert Smrdelj in član predsedstva ZOS Franci Rokavec.

Uvodoma je ministrica Ajanović Hovnik izpostavila pomen sodelovanja in dialoga ter dodala, da bosta oba z ministrom Jevškom delovala v prid lokalne samouprave.

Predsedniki združenj so se zahvalili za povabilo in si bili enotni, da je sodelovanje med občinami oz. združenji ter ministrstvom ključno.

Predsednik ZOS Robert Smrdelj je povedal, da je veliko področij, kjer je sodelovanje in iskanje rešitev nujno. Vsi trije predsedniki združenj so se dotaknili povprečnine in

vsakoletnih pogajanj, predsednik ZOS Robert Smrdelj pa je ministrici in ministru predal poziv, naj država resnično zagotovi sredstva občinam za izvajanje zakonsko dodeljenih nalog. Minister Jevšek je dodal, da se zaveda, da bodo pogovori o višini povprečnine zahtevni, vendar verjame, da bomo našli skupno rešitev.

Predsednik Smrdelj je v razpravi opozoril tudi na izvajanje projektov iz kohezijskih sredstev in na težave, ki so posledica podražitev. Minister Jevšek je v zvezi s tem povedal, da se s težavami soočajo vse države članice EU in da se v tej luči pri Evropski komisiji pripravljajo rešitve.

Del pogovorov je bila tudi regionalizacija države. Predsednika Smrdelja je zanimalo ali bo vlada naredila korak naprej pri ustanavljanju pokrajin. Slovenija ima ravno zaradi manjka pokrajin velike težave pri zagotavljanju skladnega regionalnega razvoja in posledično črpanju evropskih sredstev. Ministrica Ajanović Hovnik je povedala, da je del zavez iz koalicijske pogodbe tudi decentralizacija in modernizacija državne uprave ter dodala, da je pomembno, da se v luči regionalizacije okrepi delovanje in pomen regionalnih razvojnih svetov. Dodala je, da se na ustanovitev pokrajin ne bi smelo gledati samo kot na politično vprašanje. Župan Rokavec je poudaril, da je Slovenija izjemno centralizirana pokrajina in zato kot država izgubljam velik razvojni potencial. Dodal je, da je sedanjih 12 statističnih regij dovolj dobra osnova za nadgradnjo.

V razpravi je bila izpostavljena tudi problematika sprejemanja predpisov, ko združenja s strani pristojnih ministrstev niso seznanjena s pripravo predpisov, ki posegajo v delo občin. Ministrica Ajanović Hovnik je v zvezi s tem povedala, da bo vlada pristopila k dvigu Resolucije o normativni dejavnosti na zakonski nivo in s tem pomembno doprinesla k oblikovanju kakovostnejše zakonodaje.

Minister Jevšek je v razpravi o izvajanju programov CTN in DRR povedal, da je sistem izvajanja CTN dober in da ga velja ohraniti v tej obliki, za programe DRR pa je podal mnenje, da izločanje mestnih občin ni pametno, saj gre za sredstva namenjena regionalnemu razvoju. Predsednik Smrdelj se s tem ni strinjal in je dejal, da bi bile v tem primeru ostale občine v neenakopravnem položaju, sploh v tistih regijah, kjer ni mestnih občin. Dodal je, da bi se s tem razlike v razvoju regij le še povečevale.

Pogovor pa je tekkel tudi o Partnerskem sporazumu, stari finančni perspektivi in Načrtu

za okrevanje in odpornost. V zvezi s staro finančno perspektivo je povedal, da je treba pogledati kateri projekti so izvedljivi do konca leta 2023 in sredstva preusmeriti tja, ter na ta način poskrbeti za uspešno črpanje evropskih sredstev. Dodal je še, da projekti v okviru Načrta za okrevanje in odpornost so ter da je treba poskrbeti, da se sredstva počrpajo.

Dogovorjeno je bilo, da se bo oblikovala delovna skupina za področje lokalne samouprave, katero bosta vodila ministrica Ajanović Hovnik in minister Jevšek. Skupina se bo sestajala vsaka dva meseca oz. po potrebi in bo naslavljala vprašanja, ki so pomembna za nadaljnji razvoj lokalne samouprave. Naslednje srečanje bo potekalo predvidoma v mesecu septembru.

Sestanek z ministrico za digitalno preobrazbo na temo pametnih mest in skupnosti

22. julija 2022 so se predstavniki vseh treh združenj občin srečali z ministrico za digitalno preobrazbo dr. Emilijo Stojmenovo Duh in sodelavci. Ministrica je podrobneje predstavila predlog na temo Pametna mesta in skupnosti, ki ga predvideva osnutek Programa evropske kohezijske politike za obdobje 2021-2027.

Ministrica je poudarila pomen vloge lokalnih skupnosti pri učinkoviti digitalni preobrazbi. Dodala je, da se ne želijo ukvarjati z zamujenimi priložnostmi preteklosti, temveč biti aktivni pri tem, kar lahko naredijo za uspešno prihodnost. Izpostavila je, da je pri tem seveda pomembna višina sredstev, ki nam je na voljo in poudarila, da si prizadevajo za ustrezen delež sredstev na področju digitalizacije za slovenske občine.

Gospa Saša Kek je predstavila predlog ustanovitve skupnega občinskega podjetja, ki bi upravljalo s področjem digitalizacije lokalnih skupnosti kot enotna točka. Povedala je, da v Sloveniji obstaja že kar nekaj gradnikov, ki bi jih občine lahko uporabljale, vendar pa je potrebno in pomembno, da se dogovorimo o skupni, enotni infrastrukturi. Poudarila je še, da na vidimo na Službi za digitalno preobrazbo vidijo pot do tovrstne infrastrukture prav v skupnem občinskem podjetju.

Pametna mesta in skupnosti podrobneje

Lokalne skupnosti izvajajo vrsto med občinami primerljivih nalog in storitev, ki

so namenjene predvsem ljudem, podjetjem in okolju. Pri tem uporabljajo različna IKT orodja in v procese uvajajo nove tehnologije, kot so umetna inteligenca, analitika velepodatkov, IoT in podobno. Razvoj novih ali posodobitve obstoječih rešitev, modernizacija procesov in sistemov ter uvajanje novih tehnologij in posledično javnih storitev z javnimi sredstvi, zahteva interoperabilnost, varnost in ponovno uporabljivost. Ob skupnih standardih je za to potrebno zagotoviti tudi organizacijsko in infrastrukturno skupno točko.

Ministrica je poudarila, da je lokalna samouprava, izredno pomemben del javnega sektorja, zato je enakomerna digitalna razvitost občin zelo pomemben cilj, ki mu skušajo slediti, vendar pa je tudi oddaljen. Razvoj na tem področju je prepuščen lastnim občinskim virom, ki pa so tako finančno kot kadrovske zelo omejeni.

Spremembam, ki jih s seboj prinaša digitalizacija, se težko upirajo še tako zakoreninjene organizacijski modeli. Z uvajanjem konceptov pametnih mest in skupnosti se na lokalnem nivoju v številnih evropskih mestih in občinah srečujejo z reorganizacijami občinskih uprav ter ustanavljanji občinskih podjetij, ki se lahko agilno odzivajo na lokalne potrebe in izzive. Takšnim organizacijskim spremembam smo priča tudi v mestnih in občinskih upravah v Sloveniji. Praksa na nacionalni ravni držav članic EU pri zagotavljanju podpore lokalnim skupnostim za digitalno preobrazbo je sicer različna, vendar je v digitalno najrazvitejših praviloma centralizirana. Za digitalni razvoj občin in mest skrbijo specializirane organizacije. Te so bodisi v ta namen ustanovljena podjetja s strani občin ali njihovih združenj, oziroma to vlogo zagotavljajo združenja sama s svojimi strokovnimi kadri.

Zaenkrat v Sloveniji nimamo specializirane organizacije za podporo digitalnemu razvoju lokalnih skupnosti. Javna uprava s svojim plačnim sistemom težko konkurira zasebnim podjetjem pri zaposlovanju IKT kadra in številne občine se soočajo s ponavljajočimi razpisi za prosta delovna mesta, ki ostajajo brez vlog. Zato so občinam in njihovim združenjem predlagali v razmislek ustanovitve medobčinskega podjetja v 100 % lasti občin na nacionalnem nivoju, ki bi po vzoru digitalno najuspešnejših držav nudil podporo in storitve, kot jih občine najbolj potrebujejo.

Na lokalnih oz. regionalni ravni bi lahko s koncentracijo IKT kadrov, njihovih znanj

in spretnosti naredili korak v smeri vzpostavitve skupnih občinskih uprav. Zakon o financiranju občin je k instrumentu Skupnih občinskih uprav (SOU) uvedel dodatno nalogo, ki je sofinancirana s strani države, to je področje informatike. Občine z višjo digitalno zrelostjo bi lahko z vzpostavitvijo SOU z zainteresiranimi občinami v regiji vzpostavile temelje mnogim sinergijam pri optimizaciji obstoječih digitalnih procesov, sistemov in storitev, kot prihrankih pri uvedbi novih.

Tesna povezanost in sodelovanje obeh struktur, podjetja za digitalni razvoj občin in regionalnih skupnih občinskih uprav za področje informatike lahko vsem občinam pomaga pri digitalnem razvoju in posledično prispeva k blagostanju vseh prebivalcev in prebivalcev Slovenije.

Z ustanovitvijo podjetja bi občine dobile tudi upravljavca skupne infrastrukture, sodelovalne platforme za občine, ki bi omogočala vsem občinam dostop do različnih rešitev, (so)financiranih iz ukrepa Pametnih mest in skupnosti ter drugih javnih virov pod enakimi, v naprej usklajenimi pogoji.

Predstavniki združenj so ob tem izrazili določene pomisleke in zastavili vprašanja, ki bi se lahko oziroma se bodo pojavila - predvsem možnost nesoglasij med različnimi občinami - v glavnem pa je bila ideja in pobuda podprta, saj bodo lahko občine prijaviteljice skupaj zagotovile enotno platformo. Omenjeno je bilo tveganje, saj se različne občine srečujejo s specifičnimi problemi od občine do občine, zaradi česar bi lahko prišlo do tega, da morebitne skupne rešitve ne bodo uporabne. V zvezi s tem je bil podan predlog, da se da še večji poudarek na izobraževanje kadrov in zavedanje (tako občinskih uslužbencev kot širše) katere prednosti digitalizacija sploh prinaša.

Ministrica je povedala, da se tega problema zavedajo in tudi delajo na rešitvah. Dodala je, da morajo tudi lokalne skupnosti pokazati, da je digitalizacija pomemben faktor, kajti povsod naletijo na težavo, da jih postavljajo na stranski tir. Občine se morajo začeti zavedati in razumeti kaj digitalizacija je in da je zelo pomemben faktor za nadaljnje delovanje.

Poudarila je tudi, da podpora države pri ustanovitvi podjetja ali platforme oziroma kakršnakoli oblika podpore ne bo edini vir sredstev ter, da morajo občine razmišljati tudi o vlaganju lastnih sredstev v to področje.

Predsednik in podpredsednik ZOS na sestanku pri ministru za okolje in prostor Urošu Brežanu

26. avgusta 2022 je na Ministrstvu za okolje in prostor potekal sestanek z ministrom Urošem Brežanom, na dnevnem redu katerega je bila razprava o upravljanju z velikimi zvermi ter prilagajanju na podnebne spremembe in ukrepah za blaženje slednjih oz. možnosti črpanja sredstev za lokalne skupnosti iz podnebnega sklada. Sestanka sta se udeležila tudi predsednik ZOS Robert Smrdelj in podpredsednik mag. Marko Diaci.

Dogovorjeno je bilo, da se bodo sestanki s predstavniki združenj nadaljevali na mesečni ravni, na njih pa bodo obravnavane najbolj pereče tematike.

S predstavniki MOP na dveh sestankih o problematiki gradbene in okolje zakonodaje

Prvi sestanek je potekal **30. septembra 2022**, temi pa sta bili problematika pridobivanja gradbenih dovoljenj in problematika urejanja prostora. Sestanek je vodil generalni direktor Direktorata za prostor, graditev in stanovanja Georgi Bangiev, s strani ZOS pa se ga je udeležil župan Igor Ahačevčič, član predsedstva ZOS in gospa Irena Jerič, predstavnica Odbora ZOS za okolje, prostor, urbanizem, promet in komunalno infrastrukturo.

V obsežni razpravi problematike izdajanja gradbenih dovoljenj, je bilo s strani občin povedano, da je nov GZ občinam prinesel veliko tega kar so potrebovale, prav tako pa je treba nekaj stvari še urediti. Izpostavljene so bile težave občin pri sodelovanju s projektanti. Žal se namreč pojavlja negativna praksa, ko se občine v vlogi pripravljavca lokacijske dokumentacije za nezahtevne objekte – vložena je nepopolna vloga, občine ob izdaji negativnega mnenja podajo natančno obrazložitev in ta je nato priložena dopolnitvi vloge. Gre za nedopustno prakso, katero je treba odpraviti. Prav tako je bila izpostavljena problematika razvrščanja objektov pri nezahtevnih objektih. Predlagano je bilo, da se kriteriji uredijo na način kot je to pri zahtevnih objektih.

S strani župana Ahačevčiča je bila izpostavljena problematika zaračunavanja takse za

izdajo lokacijske informacije. V zvezi s tem je gospod Bangiev povedal, da bo MOP pripravil nova podrobna pojasnila in jih posredoval občinam. Podal je tudi predlog naj MOP, glede na vso perečo problematiko, redno objavlja in posodablja rubriko pogostih vprašanj in dogovorov. S strani MOP je bil podan odgovor, da izvajajo te aktivnosti in da bodo sistem posodobili.

Izpostavljena je bila tudi kadrovska problematika občin. Večje občine, delo še nekako zmorejo, manjše pa se soočajo z izjemnimi težavami. Na dolgi rok, pa se bodo vse občine utopile v delu s tega področja. Res je, da imajo občine možnost sodelovanja z zunanjimi izvajalci (urbanisti), vendar je teh enostavno premalo. Gospod Bangiev je v zvezi s problematiko povedal, da bo z uvedbo sistema e-Graditev delo olajšano. Eno od rešitev, ki jo vidi je povezovanje občin v okviru SOU.

V razpravi o problematiki urejanja prostora so predstavniki občin izpostavili problematiko sesuvanja občinskih prostorskih sistemov. Pozvali so MOP naj GURS nadaljuje z ažuriranjem sedanjega prostorskega katastra. S strani MOP je bilo pojasnjeno, da GURS ne bo nadaljeval z ažuriranjem sistema.

Občine so izpostavile, da je nesmiselno, da se popolnoma opušča vso digitalno podporo 20 let, kar ima za posledico to, da so občine primorane ročno preverjat stanje parcel. Izpostavljen je bila težava, ko parcele »plavajo« in fiksnih točk praktično ni. V zvezi s problematiko je bil podan predlog, da MOP izda navodilo za katere postopke naj se uporablja ZKP in za kaj ZKN. S strani MOP je bil podan odgovor, da bodo pripravili navodilo in ga posredovali občinam.

Zaradi obsežnosti točk, se je sestanek nadaljeval v mesecu decembru, in **sicer 2. decembra 2022**. V razpravi na temo lokacijske informacije (LI) je bil s strani MOP podano pojasnilo, da ugotavljajo, da zaradi rednih sprememb v katastru nastajajo razlike med zemljiško katastrskim prikazom, ki je bil uporabljen v času priprave prostorskega akta kot ena izmed podlag za pripravo in med aktualnim katastrskim načrtom, ki se uporablja za določane NRP na parcelo. LI se izdaja na podatkih za parcele iz katastra nepremičnin, GURS pa vodi samo še grafični prikaz podatkov parcel in stavb, prav tako pa ZKP do 25. 5. 2022 ne vzdržuje več. Občinam priporočajo, da pred pripravo LI podatke še enkrat ročno preverijo in jih pojasnijo, saj morajo biti podatki vedno

skladni s podatki katastra na katerem je bil narejen prostorski akt.

S strani predstavnikov občin je bilo izpostavljeno, da je največ težav pri enostavnih in nezahtevnih objektih ter da se postopki zavlačujejo. Predstavnik MOP so pozvali naj pripravi neka navodila oz. usmeritve kako ravnati. S strani MOP je bilo povedano, da bodo pripravili kratka navodila, prav tako pa pristopili k organizaciji izobraževanj tudi za UE. Za uspešno tako navodil kot izobraževanj pa je treba jasno določiti kje je težava, kakšne so možne rešitve in predvsem je treba to pripraviti na način, da bo razumljiv vsem.

V zvezi z izdajo GD je bilo s strani MOP povedano, da je odločba pravica vlagatelja in ne dolžnost. Občine so opozorile na problematično prakso, ko je npr. na eni parceli izdanih več gradbenih dovoljenj. S strani MOP je bilo podano pojasnilo, da se v tem primeru zgodi sledeč – v trenutku, ko prične vlagatelj z izvajanjem del po enem GD, se ostali izničijo.

V razpravi o podpori občinam pri tehnični posodobitvi OPN je bilo povedano, da bodo občine upravičene do sredstev javnega razpisa, ki bo pripravljen na podlagi NOO.

V izmenjavi stališč se je izkazalo, da imajo občine težave pri spreminjanju OPPN, ki je hierarhično povezan z OPN. OPPN mora biti skladen z OPN. Tako se OPPN ne more spreminjati brez ustrezne spremembe OPN oz. se lahko se prvi spreminja samo tam kjer je zazidalni načrt. Predstavnik MOP so zagotovili, da zagato preučili in pripravili rešitve.

Razprava se bo nadaljevala na naslednjem sestanku, ki bo predvidoma sklican v začetku 2023.

Z ministrom za zdravje in njegovo ekipo o osnutku zakona o dolgotrajni oskrbi

22. novembra 2022 je na Ministrstvu za zdravje potekal sestanek, na katerem so predstavniki ministrstva predstavili besedilo osnutka Zakona o dolgotrajni oskrbi. Sestanka sta se udeležili tudi članici odbora ZOS za družbena vprašanja in podali prve odzive občin.

Minister za zdravje Danijel Bešič Loredan je udeležencem sestanka uvodoma podal poverdal, da je bil sestanek sklican z namenom

preverbe ali gredo predlagane rešitve v pravi smeri ter kje so potrebne dodatne izboljšave.

Minister je v razpravi poudaril, da je pogoj za črpanje 1,3 milijarde sredstev iz naslova Načrta za okrevanje in odpornost sprejem Zakona o dolgotrajni oskrbi. Prav tako pa je povedal, da je vzpostavitev ustreznega sistema dolgotrajne oskrbe nujna, saj so ponekod na terenu razmere precej skrb vzbujajoče in alarmantne. Predstavniki ministrstva so še povedali, da največ preglavic povzroča dejstvo, da bo zakon začel veljati v začetku leta 2023, ni pa še vzpostavljenega sistema in težava je tudi financiranje storitev.

Predstavnici ZOS sta poudarili, da je za občine ključno to, da je jasno in nedvoumno določena vloga občin ter natančno opredeljene finančne obveznosti. Izjemno pomembno je tudi to, da se vzpostavi enotni sistem dolgotrajne oskrbe, ki pa naj vključuje vse dobre prakse dosedanjih sistemov. Ti dobro delujejo in bi bilo nesmiselno opuščati dobre prakse, in utečenih sistemov.

Aktivnosti na tem področju se bodo nadaljevale in ZOS bo članstvo o vsem redno obveščal.

Svet za sistem plač v javnem sektorju podal pozitivno mnenje k spremembi plačne lestvice

11. oktobra 2022 se je na ustanovni seji sestal Svet za sistem plač v javnem sektorju, katerega sestavljajo predstavniki združenj lokalnih skupnosti, sindikatov javnega sektorja in državnih organov; poleg vlade še državnega zbora, ustavnega sodišča, vrhovnega sodišča, državnega tožilstva in varuha človekovih pravic. V svetu katerem sodeluje tudi predstavnik Združenja občin Slovenije.

Ustanovitev Sveta za sistem plač v javnem sektorju (v nadaljevanju: Svet) je določena v 34. členu Zakona o sistemu plač v javnem sektorju (v nadaljevanju: Zakon). Predlagatelj sprememb Zakona

mora, v delu, ki se nanaša na spremembo plačne lestvice, pred vložitvijo predloga v obravnavo državnemu zboru pridobiti mnenja Sveta. Z dogovorom o plačah v javnem sektorju se je plačna lestvica dvignila iz 65. na 66. plačni razred in z namenom potrditve tega je bil konstituiran Svet, ki je podal pozitivno mnenje k navedeni spremembi.

Prav tako pa so člani Sveta izvolili vodstvo. Tako je bila za predsednica sveta izvoljena ministrica za javno upravo Sanja Ajanović Hovnik, za njeno namestnico pa generalna sekretarka Državnega zbora RS Uršula Zore Tavčar.

Člani Sveta so se dogovorili, da bo na dnevnem redu naslednje seje razprava tekla o spremljanju politike plač v plačnem sistemu javnega sektorja. In 22. novembra se je sestal Svet in obravnaval gibanje plač v javnem sektorju v obdobju od njegove vzpostavitve, torej od leta 2008.

Ministrica Ajanović Hovnik je po koncu seje Sveta pojasnila, da so »želeli pokazati, da so se cilji enotnega plačnega sistema, predvsem enako plačilo za primerljivo delo, skozi čas nekako izrodili in niso bili doseženi.« Želeli so, da bi Svet, kot krovni organ pri sprejemanju reforme plačnega sistema, imel neko težo pri sprejemanju reforme plačnega sistema in bi tako vladno kot sindikalno stran zavezal k nekemu skupnemu delovanju. Ker se je žal se je izkazalo, da kljub nezadovoljstvu nad plačnim sistemom, ni moč doseči nekega dogovora, ker Svet nima druge naloge razen spremljanja politike plač, se nadaljnji sestanki žal ne pričakujejo. V kolikor pa bodo podani ustrezni predlogi, pa se bodo člani Sveta sestali.

Upamo, da to ne bo zavrlo reforme plačnega sistema. O morebitnih nadaljnjih aktivnostih bo ZOS članstvo pravočasno obvestilo.

Seje predsedstva Združenja občin Slovenije

Od zadnje številke Glasu občin so se člani predsedstva Združenja občin Slovenije sestali na šestih rednih sejah, in se sestali tudi s predstavniki Vlade RS.

Z ministrico Stojmenovo Duh o izzivih na področju digitalizacije

Na prvi seji predsedstva po oblikovanju Vlade RS so se člani sestali z ministrico pristojna za digitalno preobrazbo dr. Emilijo Stojmenovo Duh. Ministrica v ZOS vidi pomembnega partnerja pri ozaveščanju občin o pomenu digitalizacije.

Ministrica je poudarila, da obravnavajo občine kot resnega akterja in si želijo aktivnega sodelovanja. Povedala je, da si želi, da bi bilo za občine v okviru Načrta za okrepanje in odpornost na voljo več sredstev kot jih je in si želi, da bi imeli možnost posodobitve načrta. Na ta način bi želeli zagotoviti več sredstev za občine na področju digitalizacije. Pomembno je namreč, da ima vsak dostop do interneta, pomembne pa so tudi digitalne javne storitve in dvig digitalnih kompetenc javnih uslužbencev. Po oceni ministrice slednje ni na željenem nivoju in si želijo izvedbe večih izobraževanj.

Predsednik ZOS Robert Smrdelj se je strinjal z ministrico, da brez širokopasovnega omrežja ni razvoja. Še vedno so območja belih lis in treba je postoriti še veliko stvari za ureditev potrebne infrastrukture. V zvezi z dvigom digitalnih kompetenc in digitalnimi javnimi storitvami pa je povedal, da gre za pomembna področja, ki zahtevajo izvajanje dolgoročnih aktivnosti. Veliko bi se dalo storiti tudi s posameznimi projekti in s tem pomembno doprinesti k dvigu nivoja znanja in ozaveščenosti tako zaposlenih na občinskih upravah kot tudi občanov.

V razpravi so se med drugim dotaknili tudi projektov GOŠO. Poudarjeno je bilo, da je eno temeljnih poslanstev

zagotovitev kakovostne širokopasovne povezave. Razlike so med ruralnimi in mestnimi področji in GOŠO projekti so eni izmed ukrepov za vzpostavitev boljše in večje povezanosti. Na vprašanje ali bodo razpisi s tega področja še potekali ločeno kot do sedaj v okviru MJU in MKGP je bilo povedano, da se bo vse izvajalo v okviru službe za digitalno preobrazbo.

Predsedstvo ZOS z ministrico Šinko o aktualnih temah s področja kmetijstva

Na četrti redni seji so se člani predsedstva ZOS sestali z ministrico za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Ireno Šinko, s katero so med drugim razpravljali o skupni kmetijski politiki 2023-2027, o noveli zakona o kmetijskih zemljiščih, o Zakonu o kmetijstvu, suši, Zakonu o agrarnih skupnostih ter o Skladu kmetijskih zemljišč. Izpostavljen pa je bil tudi problem divjadi in divjih zveri,

Da se občine, sploh pa kmetje, soočajo s težavami in posledicami suše že nekaj let, je znano, zato je bila ta tema še posebej izpostavljena, na ministrstvu pa so povedali, da že v tem programskem obdobju se ukrepi namakanja financirajo stodontno, tudi za lokalne skupnosti, kjer se lokalne skupnosti pojavljajo kot investitorji za kmete, ki si takšnega finančnega zalogaja mogoče ne morejo privoščiti, podobna zadeva pa je zastavljena tudi v naslednjem programskem obdobju. Povedali so, da se z veliko lokalnimi skupnostmi pogovarjajo o izgradnji novih lokalnih namakalnih sistemov, kjer je zadeva tudi zakonsko urejena z Zakonom o kmetijskih zemljiščih. Pozivajo tudi, da se lokalne skupnosti, ki zaznavajo potrebe po teh sistemih tudi obrnejo direktno na ministrstvo, kjer bodo z veseljem pomagali.

Že nekaj časa je tudi aktualna tema upravljanje z divjimi zvermi in divjadjo. Člani predsedstva so poudarili, da je na več področjih težava z zvermi še večjo

škodo pa povzroča divjad, zato so apelirali na ministrstvo, da skuša z resornim ministrstvom težavo čimprej razrešiti.

Predsedstvo ZOS na 5. redni seji o povprečnini, pokrajinski zakonodaji in posledicah draginje na delovanje občin

Predsedstvo ZOS je na 5. redni seji, ki je potekala konec julija 2022, oblikovalo predlog višine povprečnine za prihodnji dve leti in ga z obrazložitvami posredovalo Vladi RS, Ministrstvu za finance in Ministrstvu za javno upravo. Za leto 2023 je ZOS predlagalo povprečnino v višini 766,39€ in v višini 782,43€ za leto 2024. Hkrati s tem pa je bil zaradi vse večje draginje oblikovan tudi predlog dviga povprečnine za leto 2022, in sicer v višini 736,10€ ter podan predlog poročila do konca koledarskega leta. Sprejet je bil sklep, da se zaradi boljših pogajalskih izhodišč, k skupnemu nastopu povabi sorodni združenji.

ZOS je pri izračunih izhajalo iz dejanskih stroškov občin in ne tako kot Ministrstvo za finance iz povprečja zadnjih štirih let. Že vrsto let opozarjamo, da se na ta način ustvarja popačena

slika in zato vedno znova pozivamo k sistemski spremembi, ki bi omogočala izračun stroškov občin na dejanskih in ne na povprečnih stroških. Prav tako pa smo prepričani, da je treba v izračunih nujno upoštevati dejansko inflacijo, saj ima ta vpliv tudi na stroške občin.

Hkrati s tem pa so člani predsedstva ZOS oblikovali tudi predlog, da se občinam v luči vedno večje druginje tudi za leto 2022 poveča povprečnina iz 645€ na 736,10€ in se izplačilo poračuna izvede še v letošnjem koledarskem letu.

Opravljen pa je bila tudi razprava o predlagani pokrajinski zakonodaji, katero je pripravila delovna skupina Državnega sveta RS. ZOS pozdravlja ustanovitev pokrajin, bolj kot njihovo število pa je pomembno, da se jasno

določi pristojnosti pokrajin, vire njihovega financiranja in pa naloge, katere se bo iz države preneslo na pokrajine. Da je ustanovitev pokrajin nujno potrebna za učinkovitejše črpanje evropskih sredstev in za zmanjševanje razvojnih razlik med regijami ZOS opozarja že vrsto let. Pristojne smo tako pozvali k čimprejšnjemu nadaljevanju aktivnosti na tem področju, saj Slovenija brez pokrajin izgublja pomemben razvojni potencial.

Na šesti redni seji predsedstva ZOS ponovno o višini povprečnine

Konec meseca septembra je potekala 6. redna seja predsedstva ZOS, na kateri so člani razpravljali o predlogu za višino povprečnine za leti 2023 in 2024.

Na ZOS smo pripravili predlog izračuna in, na podlagi sklepa julijske seje predsedstva ZOS, predlog poslali SOS in ZMOS. Predlog je bil sprejet

in združenja smo nastopila skupaj. Povprečnina je pomemben vir financiranja občin, zato so člani predsedstva sprejeli sklep, da je treba nadaljevati aktivnosti na področju pogajanj o višini povprečnine za prihodnji dve leti. Sprejet je bil sklep, da se pristopi k vložitvi amandmajev k predlogu Zakona o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2023 in 2024. K skupnem nastopu smo tudi tokrat pozvali sorodni združenji in predlog amandmaja posredovali Državnemu zboru RS in Državnemu svetu RS.

Razprava pa je potekala tudi o težavah občin zaradi druginje. Stroški se skokovito povečujejo, zato je bil oblikovan sklep, na podlagi katerega smo na ministra za infrastrukturo mag. Bojana Kumra naslovili pobudo, da se na področju cen elektrike razširi krog t.i. zaščiteneh odjemalcev in se doda tudi gospodarske javne službe s področja (vodovod, kanalizacija,...).

Predsedstvo na sedmi redni seji potrdilo dogovor o višini povprečnine za leti 2023 in 2024

Na oktobrski seji je predsedstvo ZOS razpravljalo o predlogu dogovora o višini povprečnine za prihodnji dve leti, saj so predstavniki združenj občin in vlade 20. 10. 2022 parafirali dosežen dogovor. Predsedstvo je dogovor, s katerim bo za prihodnji dve leti povprečnina znašala 700€, potrdilo.

Zadnja redna seja predsedstva ZOS v mandatu 2018 – 2022

V začetku decembra so se člani predsedstva ZOS sestali na zadnji redni seji v mandatnem obdobju 2018 – 2022 in opravili pregled dela v mandatnem obdobju 2018- 2022. Opravljenega je bilo veliko dela, za prihodnji mandat pa nas vsekakor čaka še mnogo izzivov.

Od marca do sredine decembra 2022 izvedenih 30 različnih izobraževanj za zaposlene na občinskih upravah

Združenje občin Slovenije je od meseca marca do sredine decembra izvedlo 30 različnih izobraževanj, največ v mesecu septembru.

Gradbena pogodba in spremembe cen

8. 3. 2022 smo za zainteresirane občine pripravili izobraževanje na temo gradbenih pogodb in pa aktualno spremembo cen.

Predavatelj Janez Tekavc je udeležencem predstavil na kakšen način je treba pripraviti dobro gradbeno pogodbo in katere sestavine mora gradbena pogodba imeti, če se želijo pogodbene stranke izogniti tveganjem, ki so povezana z neusklajenimi soglasji volj.

Pregledali so tudi najpomembnejše gradbene uzance in v drugem delu še kaj pomeni sprememba cen za naročnika in izvajalca ter kdaj lahko odstopi od pogodbe.

Upravno poslovanje

10. 3. 2022 smo izvedli predavanje na temo Upravnega poslovanja. Poudarek seminar je bil na tem, kar določa Uredba o upravnem poslovanju za lokalne skupnosti.

Predavateljica mag. Katarina Hočevar, je udeležencem predstavila pravila in cilje upravnega poslovanja, kaj ureja Uredba o upravnem poslovanju.

Posebno pozornost so namenili elektronskemu poslovanju, uradnim uram v občinah, naročanju strank, elektronskih dokumentih, dokumentarnemu gradivu ter kar nekaj iz prakse upravne inšpekcije ob koncu pa so se udeleženci seznanili še kaj morajo javni uslužbenci vedeti o državnih simbolih.

Akti v upravnem postopku

Marec, natančneje 17. 3. 2022, je bil tudi čas, da smo preverili ali dovolj poznamo določila Zakona o upravnem postopku. Ker vedno se najde kakšno, ki lahko povzroči zagato, zato vemo je treba znanje tudi s tega področja nenehno obnavljati in osveževati.

Predavateljica mag. Adrijana Viler Kovačič je udeležencem iz občin predstavila pogled na upravni postopek iz povsem praktičnega vidika, iz vidika vsakodnevnega dela. Na seminarju so lahko slušatelji obnovili postopek od prejema vloge pa do izdaje odločbe in dobili odgovore na vsa zastavljena vprašanja.

Predavateljica je podrobno predstavila kakšna je uspešna uporaba določil ZUP pri delu in njegovo razumevanje. Teoretičnega znanja zaposlenim na občinskih upravah nedvomno ne manjka, pa vendar se v praksi pojavijo zagate. Udeleženci so zato obnovili teoretično znanje in upamo, da ga bodo prenesli v prakso in se izognili morebitnim napakam ali pa zgolj odpravili dileme.

Naročila male vrednosti in evidenčna naročila

Novela Zakona o javnem naročanju (ZJN-3B, Ur. l. št. 121/21) je prinesla poleg drugih tudi spremembe na področju naročil male vrednosti in t.im. evidenčnih (minornih) naročil (tistih, do mejnih vrednosti za uporabo zakona), kjer so s spremembo zakona pomembne predvsem povišane mejne vrednosti za uporabo.

Za udeležence smo zato 23. 3. 2022 pripravili predavanje, kjer jim je predavateljica Maja Marinček predstavila kaj Zakon o javnem naročanju v primeru oddaje naročila male vrednosti nalaga; obvezno uporabo elektronskih sistemov za oddajo ponudb, v zvezi s katero so se spremenile oziroma določile nekatere

obveznosti, ki jih morajo naročniki upoštevati pri postavitvi rokov za odpiranje ponudb oziroma izvedbo aktivnosti v primeru nedelovanja sistemov. Tudi drugače pa v zvezi z oddajo naročil male vrednosti v skladu z zakonom veljajo drugačna pravila kot za druge postopke oddaj javnih naročil.

Na seminarju smo zavezancem za izvajanje postopkov javnega naročanja, z namenom, da jim olajšamo delo pri implementaciji predpisov v prakso, v tem seminarju predstavili naslednje: spremenjene mejne vrednosti za uporabo zakona in uporabo postopka naročila male vrednosti, način izvedbe postopka oddaje naročila male vrednosti in pravila za njegovo oddajo, vključno s pripravo razpisne dokumentacije (obvezni razlogi za izključitev, pogoji za sodelovanje, merila za oddajo, razvezni pogoj idr.) in obveznostmi v zvezi s preverjanjem prejetih ponudb, priprava naročila male vrednosti v sistemu e-JN in spremembe v zvezi z določitvijo roka za odpiranje ponudb, načelo kratkih dobavnih verig, način izvedbe t.im. evidenčnih naročil, torej naročil pod mejno vrednostjo za uporabo zakona, in obveznosti v zvezi z njegovo izvedbo in poročanjem.

Oblikovna (ne) usklajenost in obveznost pravilne uporabe zastav v občinah v Sloveniji

Letošnje leto je volilno leto, šli smo troje volitev in da ne bo prihajalo do zadreg smo 5. 4. 2022 za lokalne skupnosti organizirali in izpeljali seminar, kjer so udeleženci izvedeli vse o državnih simbolih, kje, kdaj in kako jih uporabljamo, da ob bližajočih volitvah in državnem prazniku in seveda vseh ostalih dogodkih ne bomo v zadregi.

Ker pa se na občinah večkrat pojavijo tudi dvomi in vprašanja, kako pripraviti

zastave ob raznih sestankih in proslavah, je naš operativni zastavoslovec, Stanislav Jesenovec, na seminarju predstavil prepotrebno oblikovno in namensko usklajenost in uporabo zastav občin in v občinah v Sloveniji.

Zastave občin so nastajale v različnih obdobjih obstoja Slovenije, po različnih vzorcih ter pod različnimi vplivi. Zato ugotavlja, da le-te še vedno niso po razmerju ter namembnosti usklajene z najpomembnejšo zastavo v naši državi, zastavo Republike Slovenije ter njeno predhodnico slovensko narodno zastavo. Izpostavil je možne načine samostojnega nameščanja občinskih zastav ter pravila, ko so le te izobešene z drugimi več ali manj vrednimi zastavami v prostorih ali na prostem.

Na posvetu je predavatelj namenil precejšen del tudi na pravilno izhodišče za oblikovanje, opremo ter pravilen izgled zastav ob uporabi. Predavanje je bilo podprto s preko 150 izvirnimi posnetki in primeri, kjer so si udeleženci lahko ogledali dobre in slabe postavitve. Hkrati pa so udeleženci prejeli tudi komentar in nasvet za konkretne uporabe zastav in simbolov na njihovih občinah.

In kot bi rekel gospod Jesenovec: »Naj zastava plapola, ponosno in svobodno.«

Splošna uredba o varstvu osebnih podatkov za računovodje

Splošna uredba o varstvu podatkov (GDPR) je v uporabi že od 25. 5. 2018. Prinesla nam je kar nekaj novosti in sprememb, med drugim glede pravice do pozabe, posameznikovega soglasja k obdelavi osebnih podatkov, registra zbirk in katalogov, dolžnosti imenovanja pooblaščenih oseb za varstvo osebnih podatkov, obveznosti obveščanja o kršitvah varstva osebnih podatkov, sankcij.

Za občine članice Združenja občin Slovenije je namestnik Informacijske pooblaščenice, mag. Andrej Tomšič 12. 4. 2022 predstavil in obnovil glavna splošna določbe, glavna načela in seveda tudi kako jih izvajamo v praksi, pomembne uvodne določbe, kako obdelujemo posebne vrste osebnih podatkov, kako informiramo posameznike o obdelavi osebnih podatkov- katere informacije jim je potrebno podati, kakšne so pravice

posameznikov, na katere se nanašajo osebni podatki, omejitve obdelave, pravica do govora.

Podrobno so bile podane informacije o »katalogih«, o varnosti obdelave podatkov, o imenovanju pooblaščenice osebe za varstvo podatkov, o nalogah te osebe ter seveda je bilo pri vse razlagah tudi podano kako vse zadeve izvajamo v praksi. Posebej so se dotaknili tudi aktualne teme o varstvu podatkov pri delu od doma in pošiljanju osebnih podatkov po e-pošti. Udeleženci so prejeli tudi odgovore na njihova vprašanja ter odšli bogatejši za kar nekaj uporabnega znanja.

Razlastitev

22. 4. 2022 smo v sodelovanju s prof. dr. Mihom Juhartom organizirali spletno izobraževanje z naslovom »Razlastitev«, kjer je bil predstavljen institut razlastitve, ki v praksi še vedno povzroča veliko težav in nejasnosti.

V skladu z 69. členom Ustave RS se lastninska pravica na nepremičnini lahko v javno korist odvzame ali omeji proti nadomestilu v naravi ali proti odškodnini pod pogoji, ki jih določa zakon.

Na seminarju je predavatelj razumljivo predstavil osnove pravne ureditve razlastitve, lastninske pravice in omejitve določitev predkupne pravice iz Zakon o urejanju prostora (ZUreP), z udeleženci so predelali tudi postopek s predkupno pravico in namen razlastitve.

V nadaljevanju so ponovili, kdo so stranke v razlastitvenem postopku in kako

poteka sam razlastitveni postopek ter sklep o uvedbi postopka in pa kašne so pravne posledice. V drugem delu predavanja pa so pogledali razlastitveno odločbo, potek prenosa lastninske pravice in izročitev lastnine, odškodnine in druge pravice. Na koncu so udeleženci prejeli še odgovore in nasvete na vprašanja.

Spremembe ZUREP-3 za občine

Nov Zakon o urejanju prostora (ZUREP-3) je bil sprejet 9. decembra 2021. Veljati je začel 31.12.2021, uporabljati pa se začne 1.6.2022.V ta

namen smo za udeležence iz občinskih logov organizirali ponovitev predstavitev novosti, ki jih prinaša ZUreP-3.

Na predavanju, je predavatelj mag. Tomaž Černe, v dveh delih predstavil da ZUREP-3:

- v ključnih rešitvah ne spreminja sistema urejanja prostora, ki ga je vzpostavil ZUREP-2, temveč odpravlja nekatere pomanjkljivosti dosedanje ureditve;
- dopolnjuje temeljna pravila urejanja prostora;
- optimizira postopke priprave prostorskih aktov;
- dopolnjuje pomen in vlogo lokacijske preveritve;
- spreminja vlogo in naloge nekaterih udeležencev na področju urejanja prostora;

- prenavlja določila glede postopka določanja in evidentiranja gradbenih parcel;
- spreminja način odmere komunalnega prispevka;
- dopolnjuje vsebino prostorskega informacijskega sistema in način vzdrževanja podatkov evidence stavbnih zemljišč, način pridobivanja informacij iz prostorskih aktov;
- izboljšuje možnost nadzora občine nad posegi v prostor preko mehanizma izdaje pogojev za poseg v prostor in soglasja za posege v prostor za katere se ne pridobiva gradbeno dovoljenje ter inšpekcijskega nadzora.

Pravilen obračun plač funkcionarjem in ostalim zaposlenim v javnem sektorju

10. 5. 2022 smo pripravili seminar, kjer so se udeleženci seznanili z odgovori na aktualna vprašanja na področju plač v javnem sektorju.

Predavateljica Majda Gominšek je udeležencem predstavila ključne informacije ter z njimi razpravljala o dilemah, ki se pojavljajo v praksi, s posebnim poudarkom na plačah funkcionarjem.

Med drugim so na seminarju predelali določitev plač funkcionarjem, direktorjem in ostalim javnim uslužbencem, določitev plačnega razreda ob zaposlitvi, premestitvi in napredovanju v naziv; kako je z ohranitvijo plačnih razredov in katere so izjeme, kakšni so postopki in pogoji za napredovanje v letu 2022 za javne uslužbenke, posebnosti obračuna plač v letu 2022, obračunavanje in izplačevanje dodatkov, delovna uspešnost: pogoji in ocenjevanje za redno delovno uspešnost, povračila v letu 2022 za javni sektor, ob koncu pa so udeleženci prejeli še odgovore na njihova vprašanja.

Pravna ureditev javnih zavodov s pregledom ugotovitev v revizijskem poročilu računskega sodišča

24. 5. 2022 smo izvedli seminar Pravna ureditev javnih zavodov. V Republiki Sloveniji deluje veliko število javnih zavodov. Temeljni zakon, ki ureja statusna in organizacijska vprašanja, je Zakon o

zavodih, sicer pa je treba za posamezna področja upoštevati tudi področje zakonov. Javni zavodi sodijo v javni sektor in zanje na kadrovskem področju veljajo delovno pravni predpisi, plačni sistem javnega sektorja in kolektivne pogodbe, glede delovanja in upravljanja javnih zavodov pa je treba upoštevati določbe zakona o zavodih, področnih zakonov, ustanovitvenih aktov in statutov.

Na seminarju, ki ga je vodila Štefka Korade Purg so se udeleženci seznanili s sistemsko ureditvijo javnih zavodov, kot izhaja iz Zakona o zavodih, glede z osnovnimi pravili glede organizacije in kadrovskih zadev ter urejanja plač, predstavljene pa bodo tudi ugotovitve iz revizijskega poročila Računskega sodišča »Učinkovitost sistema upravljanja javnih zavodov« ter s priporočili vlade.

Predstavitev Zakona o dolgotrajni oskrbi

26. 5. 2022 smo za zainteresirane pripravili predstavitev sprememb in novosti Zakona o dolgotrajni oskrbi. Zakon o dolgotrajni oskrbi je vsekakor zelo pomemben in bo imel velik vpliv na številne prebivalce Slovenije. Prinaša sistemsko ureditev področja dolgotrajne oskrbe ali, poenostavljeno rečeno, opredeljuje, kdo je deležen pomoči, kakšna mora biti ta pomoč ter kako se to plača.

Udeležencem je predstavila Ministrstva za zdravje, gospa Klavdija Kobal-Štraus predstavila spremembe, poudarek na datumih pričetka uporabe določenih pravic: 1. januarja 2023 se bo začela uporabljati pravica do dolgotrajne oskrbe v instituciji, 1. julija 2024 se bodo začele uporabljati tudi pravica do dolgotrajne oskrbe na domu, pravica do oskrbovalca družinskega člana in pravica do denarnega prejemka.

Te pravice se sicer med seboj izključujejo, tako da bo upravičenec do dolgotrajne oskrbe lahko uporabil samo eno od njih. Pravice do dolgotrajne oskrbe v instituciji in na domu že obstajajo. Kaj se je glede tega spremenilo in kakšne so najpomembnejše spremembe in sistemske določbe pa so udeleženci izvedeli na predstavitvi.

Predstavitev Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o kmetijskih zemljiščih (ZKZ-E) in sprememb Zakona o agrarnih skupnostih (ZAgrS-A)

16. 6. 2022 smo za občine pripravili predstavitev Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o kmetijskih zemljiščih (ZKZ-E) in sprememb Zakona o agrarnih skupnostih (ZAgrS-A).

V marcu 2022 sta bila sprejeta Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o kmetijskih zemljiščih in Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o agrarnih skupnostih. Oba Zakona vsebujeta kar nekaj sprememb, ki zadevajo tudi delo na občinah. Spremembe sta predstavila gospod Ravnikar in gospod Hafner iz Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. Na seminarju so bili udeleženci seznanjeni s spremembami, s poudarkom na tistih spremembah, ki zadevajo občine in dobili so odgovore na vprašanja, ki so se porajala tekom predavanja.

Novela ZJN 3B

19. 7. 2022 smo za zainteresirano javnost pripravili spletni seminar na temo Novele ZJN-3B. V letu 2022 so pričele veljati spremembe, ki so predvsem praktične narave in bodo pomembno vplivale na obstoječo prakso javnega naročanja. Verjetno najpomembnejša sprememba je dvig nekaterih mejnih vrednosti za izvedbo posameznih vrst postopkov javnega naročanja, nove izjeme, spremembe glede objav, popravki določil v zvezi z dokazili o nekaznovanosti in spremembe prekrškovnih določb.

Predavateljica Maja Marinček je udeležencem predstavila novelo zakona in spremembe, ki so pričele veljati s 1.1.2022 na področju evidenčnih naročil, spremembe mejnih vrednosti, izločitev nekaterih storitev iz socialnih in drugih posebnih storitev, jasna umešitev izločenih sklopov med evidenčna naročila, nove izjeme od postopkov javnega naročanja in obveznosti v zvezi z njimi, spremembe glede objave obvestil o naročilu in odločitev, novosti glede objave razpisne dokumentacije, ukrepi v primeru nedelovanja sistemov za

elektronsko oddajo ponudb, nebitvene napake in možnosti dopolnjevanja ponudb po novem.

Možnosti občin pri izgradnji namakalnih sistemov

V septembru smo za občine pripravili tri izobraževanja s predstavitvijo možnosti pri izgradnji namakalnih sistemov. Izobraževanja so bila izvedena oziroma razdeljena na tri termine – 19. 9. 2022, 21. 9. 2022, 28. 9. 2022 – tako, da so se lahko udeležile predavanja občine iz vzhodne, osrednje in zahodne Slovenije. Predavanja sta pripravila Tomaž Primožič in Petra Capuder, ki pokrivata to področje na MKGP.

Udeleženci so se na seminarju seznanili s predstavitvijo zakonskega okvira izgradnje namakalnih sistemov, z opredelitvijo namakanja v Programu razvoja podeželja 2014 2020 (2023), z vključenostjo namakanja v Strateški načrt 2023 2027 in s financiranjem izgradnje namakalnih sistemov.

Zanimanja za možnost izgradnje namakalnih sistemov je veliko, kajti suša postaja vedno bolj resen problem tudi pri nas. V kolikor še imate vprašanja ali se zanimате za izgradnjo namakalnih sistemov pa se niste utegnili udeležiti predavanj se lahko obrnete direktno na g. Primožiča ali go. Capuder Tomaz.primozic@gov.si, petra.capuder@gov.si, ki vam bosta z veseljem odgovorila in pomagala pri vaših vprašanjih in dilemah.

Nomotehnika v teoriji in praksi

20. 9. 2022 smo za uslužbenca občin, pripravili tudi seminar na temo Nomotehnike. Znano je, da za pripravo kakovostnega predpisa ne zadostuje »le« poznavanje določenega področja, temveč je izjemnega pomena tudi dobro poznavanje pravil nomotehnike – vede o pripravi predpisov. Tega se vsekakor zavedajo tisti, ki so udeleženi pri pripravi različnih pravnih aktov.

Dobro poznavanje nomotehnike pripomore tudi k večji jasnosti, preglednosti in nedvoumnosti ter s tem k boljši kakovosti pravnih aktov. Prav tako pa v veliki meri krepí spoštovanje načela zakonitosti, pravne varnosti in pravne države.

Predavateljica mag. Katja Božič je udeležencem na zelo razumljiv in jasen način predstavila teoretična izhodišča nomotehničnih pravil, podkrepljena s konkretnimi primeri, izpostavila je najpogostejše dileme, napake in nepravilnosti v postopku priprave predpisov. V drugem delu predavanja pa so udeleženci sodelovali z vprašanji in dilemami s katerimi se srečujejo pri svojem delu in reševali konkretne primere, kjer so prejeli tudi rešitve in predloge za pravilno obliko dokumentov.

Sistemizacija delovnih mest

27. 9. 2022 smo na Združenju občin Slovenije organizirali seminar na temo Sistemizacije delovnih mest. Predavateljica Štefka Korade Purg je z udeleženci seminarja predelala sistemizacijo delovnih mest, ki je v javnem sektorju obvezen akt, ki ga mora imeti vsak delodajalec, kot to določata tako ZDR-1 in tudi ZJU.

V sistemizaciji delodajalec določi delovna mesta, potrebna za opravljanje nalog iz svoje pristojnosti, ter pogoje za zasedbo teh delovnih mest z opisom nalog. Pravilno pripravljena in zakonita sistemizacija pa je podlaga za vse kadrovske postopke ter tudi za zakonito določanje in obračunavanje plač. Na pomen sistemizacije delovnih mest kažejo tako predpisi kot tudi inšpekcijski in drugi nadzorni postopki.

V tokratnem seminarju je predavateljica predstavila splošno ureditev in pravne podlage za javni sektor z opredelitvijo pojmov, ki so v uporabi, predstavila je posebnosti za občine in druge delodajalce v javnem sektorju. Podrobno so pregledali Sistemizacijo (opredelitev, vsebina, delovna mesta, postopek sprejemanja in veljavnost), pregledali so Kazenske določbe in nekatere ugotovitve inšpekcije, v zaključku pa so sledila mnoga vprašanja in dileme udeležencev ter razprava.

Izzivi za občine v okviru Načrta za okrevanje in odpornost ter nove finančne perspektive 2021-2027

29. 9. 2022 je mag. Monika Kirbiš Rojs za zainteresirane slušatelje pripravila predstavitev, na kateri je predavateljica

predstavila trenutno situacijo z NOO ter staro perspektivo uspešno pripeljali do konca, ter predloge kako bi bili pri črpanju sredstev nove finančne perspektive in sredstev iz Načrta za okrevanje in odpornost čim bolj uspešni.

Načrt za okrevanje in odpornost, ki je nastal v luči okrevanja držav Evropske unije po koncu epidemije COVID-19. Slovenija ima na voljo veliko sredstev, katere je treba čim bolj počrpati. Nismo bili vedno uspešni, zato se je treba temeljito pripraviti in stremeti k temu, da bo izplen 100%. Treba je skrbno pripraviti projekte, ki bodo imeli pomembno dodano vrednost tako za občine, kot tudi za razvoj Slovenije. Še pred tem, pa je treba skrbno izbrati nabor vsebin in področij, ki so pomembna za razvoj in kjer so investicije potrebne, včasih že nujne.

Predavateljica je v drugem delu predstavila kaj in koliko prinaša Načrt za okrevanje in odpornost ter kje so priložnosti za projekte občin. Predstavila je prioritete, ki so zdravstveno in socialno varstvo, zeleno, digitalno in odporno okrevanje gospodarstva, kakšna so razpoložljiva sredstva za koriščenje. Pripravila je pregled 5 glavnih ciljev, ki so gonilna sila naložb v obdobju 2021 - 2027. V Sloveniji je dana prednost področjem, kjer ima Slovenija zaznane vrzeli: ukrepi za dvig produktivnosti, digitalizacija, infrastrukturne vrzeli - železniška povezljivost, trajnostna mobilnost, manjkajoči večji sistemi za odvajanje in čiščenje odpadnih voda, tretja razvojna os, (večji) sistemi za zagotavljanje ustreznosti kakovosti pitne vode, energetska prenova stavb, vlaganja v obnovljive vire energije ipd.

Priprava proračuna občine

Združenje občin Slovenije je 4.10.2022 pripravilo aktualen seminar o pripravi proračuna za občine za leto 2023. Seminarja se je udeležilo preko 60 slušateljev.

Predavatelj Kristjan Dolinšek iz Ministrstva za finance je za udeležence pripravil zanimiv seminar v katerem so se udeleženci seznanili z letos aktualno obveznostjo predložitve predloga proračuna za leto 2023, ki jo imajo sedanji Občinski sveti in s Pravnimi podlagami in s stališčem Ministrstva za finance.

V nadaljevanju je predavatelj predstavil dokumente in postopke za pripravo in sprejem občinskih proračunov, predstavil je Proračunski priročnik za pripravo proračunov občin za leti 2023 in 2024, katere so posebnosti zadolževanja občin v letu 2022, ki kot vemo je volilno leto. V tretjem delu predavanja pa je tekla beseda še očasem financiranju proračunov občin v letu 2023, katere so pravne podlage za začasno financiranje, kakšno je obdobje, obseg in nameni porabe proračunskih sredstev v obdobju začasnega financiranja, poudarili so posebnosti izvrševanja proračuna v obdobju začasnega financiranja in predstavljena so bila najpogostejša vprašanja, ki jih prejme ministrstvo in seveda stališča ki jih MF poda. Ob koncu so udeleženci še odprli razpravo in izpostavili še kar nekaj vprašanj, na katera je predavatelj tudi odgovoril.

Ocenjevanje in napredovanje javnih uslužbencev

14. 10. 2022 smo za zainteresirane udeležence iz občin organizirali seminar na temo Ocenjevanja in napredovanja javnih uslužbencev, kjer je predavateljica mag. Katarina Hočevnar udeležencem predstavila postopek ocenjevanja javnih uslužbencev in postopek izvedbe napredovanj v plačne razrede ter nazive.

Na seminarju so bili obravnavani in pojasnjeni elementi plačnega sistema, ki so podlaga za ocenjevanje in napredovanje javnih uslužbencev v lokalnih skupnostih. Obravnavani so bili tudi postopki izdaje aktov ter opravil pri letnem ocenjevanju in izvedbi napredovanj skladno z veljavno zakonodajo.

Predavateljica je na konkretnih primerih predstavila in podala potek napredovanja, na datume, na katere morate biti pozorni in odgovorila na vprašanja, ki so jih udeleženci zastavili na predavanju.

Dogovor o ukrepih na področju plač in vse o povračilu stroškov iz delovnega razmerja

27. 10. 2022 smo za občine pripravili predavanje glede novega Dogovora o ukrepih na področju plač in vse o povračilu stroškov iz delovnega razmerja. V oktobru si lahko zaposleni v javnem

sektorju si v skladu z dogovorom obetajo dvig plač, vrednost plačnih razredov se bo zvišala za 4,5 odstotka. Ta dvig bodo zaposleni v javnem sektorju prvič občutili ob izplačilu oktobrskih plač. Večini v javnem sektorju se bodo nato plače dvignile še enkrat z aprilskimi plačami, tokrat za en plačni razred, kar pomeni približno štiriodstoten dvig. S septembrom pa je tudi višje nadomestilo za malico, tisti uslužbenci do vključno 50. plačnega razreda prejmejo tudi poračun regresa za letni dopust.

Vse to in vse o povračilu stroškov kot so potni nalogi, dnevnice, jubilejne nagrade, vsi novi obračuni za funkcionarje, je na tokratnem predavanju podala Štefka Korade Purg. 50 udeležencev je zastavilo tudi veliko vprašanj, na katera so prejeli tudi odgovore in pojasnila, tako da bodo oktobrski in nadaljnji obračuni lahko potekali brez zapletov.

Novosti in spremembe ZUP v 2022 ter osvežitev znanja

10. 11. 2022 smo za občine organizirali seminar na temo upravnih postopkov. Na seminarju je predavateljica Katja Stražiščar skupaj z udeleženci osvežila znanje določil Zakona o upravnem postopku. Ker se vedno najde kakšno, ki povzroči zagato, so obnovili in osvežili spremembe in znanje s tega področja.

Na predavanju so naredili pregled zakona o upravnem postopku iz povsem praktičnega vidika, iz vidika vsakodnevnega dela. Udeleženci so se seznanili s spremembami in novostmi ZUP, ki so uveljavljene v letu 2022, obnovili postopek od prejema vloge pa do izdaje odločbe in dobili odgovore na vsa zastavljena vprašanja. Skupaj s predavateljico so udeleženci skušali doseči cilj seminarja, ki je uspešna uporaba določil ZUP pri delu in njegovo razumevanje.

Sprememba Pravilnika o postopkih za izvrševanje proračuna Republike Slovenije, ki opredeljujejo pravila tržne dejavnosti za javne zavode

Združenje občin Slovenije je 15. 11. 2022 pripravilo aktualen seminar o

Spremembi Pravilnika o postopkih za izvrševanje proračuna Republike Slovenije, ki opredeljujejo pravila tržne dejavnosti za javne zavode.

Udeležencem je Majda Gomišek predstavila zakonske podlage za delovanje javnega zavoda, naredili so pregled sprememb in dopolnitev Pravilnika, kakšna je vloga ustanovitelja pri tem. Obnovili so znanje kaj sploh je javna in tržna dejavnost v javnih zavodih in katere pogoje mora izpolnjevati javni zavod, kakšen je pomen akta o ustanovitvi javnega zavoda, kaj je vloga predstojnika, računovodje in organov v javnem zavodu.

Popis in inventura v občinah za 2022

25. 11. 2022 je Združenje občin Slovenije organiziralo seminar na temo Popisa in inventure v občinah za leto 2022. ker vemo, da je izvedba vsakoletne inventure je obvezno in pomembno opravilo tudi v javnem sektorju se je nanj se je treba temeljito pripraviti.

Predavateljica Majda Gomišek je pripravila predavanje, kjer so udeleženci naprej obnovili pregled zakonodaje na računovodskem področju, naredili pregled stanja sredstev in obveznosti do njihovih virov, izkazano v poslovnih knjigah, ki se lahko zaradi različnih vzrokov razlikuje od dejanskega stanja tako da se z inventuro vsako leto preveri točnost teh podatkov. Ugotovljene razlike pa je treba med seboj uskladiti in zagotoviti dejanske in kakovostne računovodske informacije. Slabo pripravljena in slabo izvedena inventura bo pripeljala do neuskajenosti med sredstvi občine in njihovo evidenco v poslovnih knjigah. Dostikrat pa se pomena inventure vsi zavemo šele, ko je prepozno. Na kratko so pregledali tudi pripravo na Zaključni račun 2022: splošni del in letno poročilo in pa novosti za leto 2023; kot je nova višina za obračun prispevkov, nova višina minimalne plače, dogovor o ukrepih na področju stroškov dela.

Konstitutivna seja občinskega sveta in pričetek mandata organov občine

V novembru in decembru so bile izvedene lokalne volitve. S tem so občine dobile nove župane in občinske svetnike. V začetku decembra, smo tako za občine pripravili seminar Konstitutivna seja občinskega sveta. Predavateljica, strokovnjakinja z dolgoletnimi izkušnjami na področju delovanja lokalne samouprave Neža Vodušek je številnim slušateljem predstavila vse kar morajo vedeti oziroma obnovi pred organiziranjem konstitutivne seje.

Hkrati z zahtevnim in obsežnim delom občinskih volilnih komisij in zaposlenih v občinskih upravah, ki sodelujejo pri volitvah, poteka tudi priprava na zaključek mandata organov občine (občinskega sveta, župana in nadzornega odbora) in priprava na konstitutivno sejo novih občinskih svetov. Rok za sklic prve seje določa poslovnik občinskega sveta; praviloma je to 20 dni po izvolitvi članov sveta, ne pa kasneje kot deset dni po končanem drugem krogu volitev župana.

Konstitutivno sejo določa in jo opisuje poslovnik občinskega sveta. Gre za izrazito formalno sejo, katere večji del temelji na zakonu o lokalnih volitvah in zakonu o lokalni samoupravi, zato je priprava nanjo zelo pomembna. Udeleženci so na seminarju izvedeli vse, od ureditev konstitutivne seje v poslovniku občinskega sveta, priprava seje in obveznosti občinske uprave pri tem, protokol in vodenje seje, potrditev mandatov članov sveta in ugotovitev izvolitve župana ter posebnosti, odločanje o ugovorih na mandate, imenovanje komisije za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja. Dotaknili so se tudi nezdržljivost funkcije, ki nastopi takoj po potrditvi mandatov in pričetka mandata organov občine.

Pogodba o opremljanju in vse kar morate vedeti ter na kaj še posebej paziti

Združenje občin Slovenije je 13.12.2022 pripravilo aktualen seminar, kjer so udeleženci s predavateljem Janezom Tekavcem temeljito predelali razlike med

ureditvami so na primer že v osnovni opredelitvi pogodbe o opremljanju. Če je 157. člen ZUreP-2 v prvem odstavku 157. člena določal: »Investitor ali investitorica (v nadaljnjem besedilu: investitor) in občina se lahko s pogodbo o opremljanju dogovorita, da bo investitor sam zgradil del ali celotno komunalno opremo, za zemljišče, na katerem namerava graditi, če je gradnja te komunalne opreme predvidena v programu opremljanja,« sedaj veljavni ZUreP-3 v prvem odstavku 167. člena določa: »Investitor in občina se lahko s pogodbo o opremljanju dogovorita, da bo investitor namesto občine zgradil del komunalne opreme ali celotno komunalno opremo za opremljanje zemljišč, na katerih namerava graditi, in jo nato brezplačno predal občini.«

Zakona o urejanju prostora (ZUreP-3) je stopil v veljavo 31. 12. 2021, uporabljati se je začel 1. 6. 2022. Pred tem je to področje urejal ZUreP-2. ZUreP-3 je ohranil večino institutov, ki jih je poznal že ZUreP-2, hkrati pa je v določenih delih dopolnil ali na novo definiral njihovo pravno ureditev.

Predavatelj je temeljito predelal pogodbo o opremljanju in na primerih opozoril na težave oziroma na kaj morajo biti na občinah še posebej pozorni.

Udeležencem je Majda Gominšek predstavila zakonske podlage za delovanje javnega zavoda, naredili so pregled sprememb in dopolnitev Pravilnika, kakšna je vloga ustanovitelja pri tem. Obnovili so znanje kaj sploh je javna in tržna dejavnost v javnih zavodih in katere pogoje mora izpolnjevati javni zavod, kakšen je pomen akta o ustanovitvi javnega zavoda, kaj je vloga predstojnika, računovodje in organov v javnem zavodu.

Pregled poglobitnih sprememb določil ZJN-3, ki jih je prinesla novela ZJN-3b

15. decembra smo za občine pripravili seminar na temo sprememb določil ZJN-3. Predavateljica Maja Marinček je temeljito in razumljivo predstavila spremembe Zakona o javnem naročanju (ZJN-3) je stopil v veljavo leta 2016 in bil v letu 2018 prvič spremenjen (novela ZJN-3A). S 1. 1. 2022 je v veljavo stopila novela zakona - ZJN-3B, ki je prinesla predvsem spremembe praktične narave, ki pomembno

vplivajo na prakso javnega naročanja. Verjetno najpomembnejša sprememba je dvig nekaterih mejnih vrednosti za izvedbo posameznih vrst postopkov javnega naročanja, nove izjeme, spremembe glede zagotavljanja transparentnosti objav in drugih dokumentov, popravki določil v zvezi z dokazili o nekaznovanosti in spremembe prekrškovnih določb. V letu 2022 je Ministrstvo za javno upravo pripravilo osnutek predloga spremembe Zakona o javnem naročanju – novela ZJN-3D, predvsem z namenom odprave ugotovljenih protiučelnosti določenih točk ZJN-3, ki jih je ugotovilo Ustavno sodišče Republike Slovenije (US RS).

S 1.1.2023 pa se bo začelo uporabljati tudi določilo Pravilnika o objavah pogodb s področja javnega naročanja, koncesij in javno-zasebnih partnerstev, v skladu s katerim bodo morali naročniki mesečno sporočati javno dostopne informacije javnega značaja iz pogodbe o izvedbi javnega naročila, ki se nanašajo na plačilne transakcije iz naslova posameznih objavljenih pogodb.

Številni udeleženci so pridobili pregled poglobitnih sprememb določil ZJN-3, ki jih je prinesla novela ZJN-3B, spremembe mejnih vrednosti, izločitev nekaterih storitev iz socialnih in drugih posebnih storitev, jasna umestitev izločenih sklopov med evidenčna naročila, spremembe v zvezi z evidenčnimi naročili, nove izjeme od postopkov javnega naročanja in obveznosti v zvezi z njimi, spremembe glede objave obvestil in odločitev, novosti glede objave razpisne dokumentacije, kakšni so ukrepi v primeru nedelovanja sistemov za elektronsko oddajo ponudb, možnosti dopolnjevanja ponudb, spremembe glede ugotavljanja neobičajno nizke ponudbe, spremembe na področju prekrškov, druge spremembe. Ob zaključku je predavateljica predstavila tudi pregled predvidenih sprememb določil novele ZJN-3D: odprava neskladnosti z ustavo na podlagi Odločbe Upravnega sodišča RS in druge predvidene spremembe

Predstavila je tudi nov način objavljanja pogodb in dodatkov k pogodbam na portalu javnih naročil in obveznost poročanja o izvedenih transakcijah po posameznih pogodbah v aplikaciji UJP JN Plačila.

20. Evropski teden regij in mest

V Bruslju je od 10. do 13. oktobra 2022 potekal **20. evropski teden regij in mest** pod geslom **Novi izzivi za evropsko kohezijo**.

Letošnje teme so se nanašale na zeleni in digitalni prehod, teritorialno kohezijo in opolnomočenje mladih, posebna pozornost pa je bila namenjena vlogi kohezijske politike pri trajnostnem okrevanju Evrope, saj najučinkoviteje prispeva k solidarnosti pri odzivanju na izredne razmere in posledice krize.

Teden regij EU se je uradno pričel v ponedeljek popoldan. Na uradni otvoritvi se je v dvorani evropskega parlamenta zbralo več kot sedemsto lokalnih predstavnikov, med njimi več kot štirideset mladih med 18. in 29. letom. Dogodek je bil predvajan v živo in na spletu v aplikaciji Teden regij EU.

Slušatelji v Parlamentu so se udeležili celovite predstavitve dosežkov regionalnih in lokalnih oblasti v zvezi s Kohezijski skladom. V tem smislu se je poudarilo, da so kohezijska sredstva zrasla z ekvivalenta 34 % na 52 % vseh naložb v programsko obdobje 2007–2013 do programskega obdobja 2014–2020.

Del lokalnih predstavnikov se je osredotočil tudi na vlogo kohezijske politike kot najučinkovitejšega orodja za solidarnost v odzivu na izredne razmere in na posledične krize, kar kaže na pandemijo in vojno v Ukrajini. Odziv državljanov na sodelovanje v lokalnem upravljanju je na zelo nizki ravni, samo 1 % anketiranih s strani IPSOS se je v dejansko v celoti ukvarjalo s kohezijsko politiko. Poleg tega je le 10 % vključenih deloma v te politike.

Številni so bili tudi predstavniki mladih, ki so bili izvoljeni v svojih regijah in mestih. Predstavnice so obravnavale vprašanja, kot so podnebne spremembe, stališče žensk do sedanje krize in razlike na regionalni in lokalni ravni.

"Prihodnost kohezijske politike je prihodnost Evropske unije", je navedel župan občine Cluj-Napoca (Romunija), Emil Boc.

20. obletnica je bila obeležena z delavnicami na visoki ravni, pričevanji in razstavami, na nazorni časovnici pa jedrnatost predstavljena zgodovina tega dogodka. Srečanja na visoki ravni so bila namenjena tudi sprejemu udeležencev v Bruslju, pri čemer so ustvarjalno povezali udeležbo na daljavo in udeležbo s fizično navzočnostjo.

43. zasedanje Kongresa lokalnih in regionalnih oblasti

Na otvoritveni seji 43. zasedanja so člani Kongresa lokalnih in regionalnih organov Sveta Evrope izvolili novega generalnega sekretarja za obdobje petih let. Novi generalni sekretar je postal Mathieu Mori (Francija). Generalni sekretar je odgovoren za pravilno delovanje kongresa in njegovih organov ter spremljanje njihovih odločitev, zagotavljanje vodstva in navodil kolegom v sekretariatu ter upravljanje finančnih sredstev za doseganje političnih in tematskih ciljev, ki jih je kongres opredelil v svojih prednostnih nalogah.

V nagovoru članov kongresa je gospod Mori izpostavil sedanjo situacijo brez primere v Evropi, ki jo je zaznamovala agresija Na Ukrajino s strani Ruske federacije. "Pojav novega imperializma v Evropi predstavlja obstoječo grožnjo Ukrajini in vsaki naši demokraciji," je dejal in se zaobljubil, da bo nadaljeval dialog za mirno Evropo. Mandat novega generalnega sekretarja kongresa bo začel veljati januarja 2023.

Podano je bilo poročilo o upoštevanju načel Evropske listine o lokalni samoupravi, ki so ga opravili na Danskem. Poročevalci ugotavljajo, da je danski vladni sistem je eden

najbolj decentraliziranih v Evropi. Prav tako opozarjajo na širok spekter odgovornosti občin in vlogo, ki jo imajo v danskem sistemu socialnega varstva ter kulturo posvetovanja in dobrega sodelovanja med vlado in lokalnimi oblastmi.

Na kongresu lokalnih in regionalnih oblasti Sveta Evrope je potekala tudi razprava o vojni Ruske federacije proti Ukrajini s (spletnim) sodelovanjem kyivskega župana Vitalija Klička in ukrajinskega ministra za skupnost in teritorialni razvoj Oleksija Černošova. Razprava, organizirana v okviru 43. zasedanja v Strasbourgu v Franciji, je sledila izjavam kongresa, ki obžaluje vsako izgubo življenj in uničenja, ki ga je povzročila ruska agresija in poziva Rusko federacijo, naj nemudoma in brezpogojno ustavi vojno v Ukrajini.

Kongres Sveta Evrope je sprejel priporočili za razvoj pametnih mest in regij ter boj proti sovražnemu govoru in lažnih novicah.

Na zadnjem dnevu zasedanja je član in vodja slovenske delegacije dr. Vladimir Prebilič predstavil Poročilo o opazovanju občinskih volitev na Nizozemskem, kjer je bil udeležen kot vodja delegacije opazovalcev letos 16. marca 2022.

Izdajatelj glasila je Združenje občin Slovenije.

odgovorna urednica:

Polona Drofenik

grafična priprava:

ART32 d.o.o., Špes, grafični studio

uredništvo glasila:

Združenje občin Slovenije

naslov uredništva:

Glas občin, Dunajska cesta 156, 1000 Ljubljana

